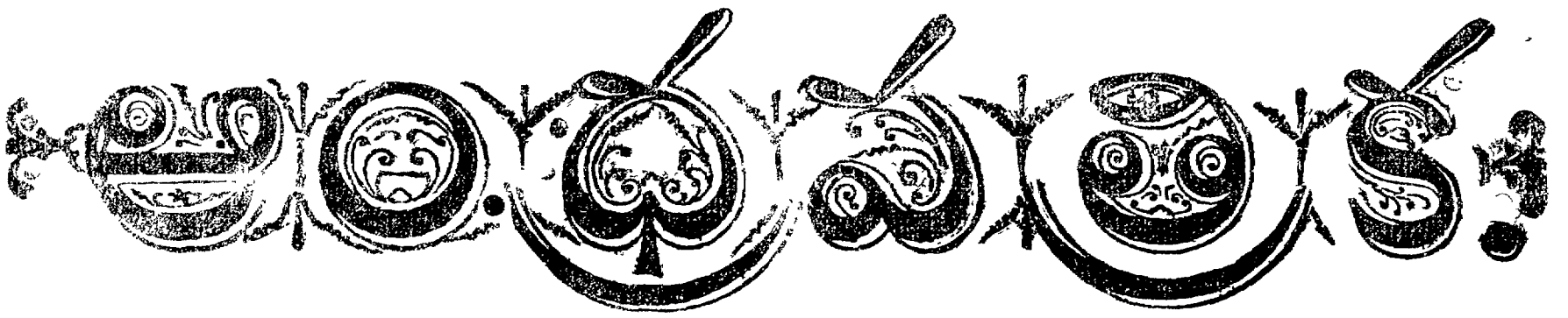

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడి పత్రిక 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

311017

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 19-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శ్రావణమాస బహుళ పంచమి గి.

No. 119
సంచిక ౧౧౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

ఇప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియన్నది. ఎంతభావ వీటి చూచి కొనిన ఖానముగలుగదు.

అమృతాంజనము న కలవిద

రలనుప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును దుద్ధగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కానిగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బీలో నహా పీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో. 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

సమృద్ధిమగు క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్త్రీసము

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మానవ్రతు అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొల్లులు, కానుమలలు అడ్డిగ
నైకొలు మొదలగు బంగారు నగలున్న, నవరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరలు అడ్డిగలు, జడబిల్ల
లు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొదలగునవన్ని వెండి రైలు
మాజులు, టప్పుడు, వేలాగిన్నెలు, కాపి పెట్టు మొదలగు పాత్రసామానులన్న అనేకరకములు
కాళ్ళగొలుసులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యుండును. కాను బంగార
మునకున్న చాదివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వ
బడును నచ్చనిది వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాప్తైటర్లు— శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,
కాకుమానుల లక్ష్మయ్యచౌదరి.

(953) వెల్లింగుటన్ సినిమా

16.8.24 కేనివారమునుండి 22.8.24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు
డబుల్ సినియల్ అట్రాక్షన్ ది బరిగాన్
ట్రయల్ కడపటివారం ఎడ్డిపోలో అద్భుత
నాహన క్యామరులు వాని పింగుడాగకు మొదలగు
నవి గలవు ఇంటర్ నేషనల్ న్యూస్ గూడ చూ
బడును. (6 భాగములు)

ఇంపీరియల్ సినిమా తిరువల్లికేణి

16.8.24 లేదా కేనివారమునుండి 22.8.24 లేదా శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు.
రెండు అద్భుతమైన ఆటలు ప్రదర్శింపబడును.
కాపైన్ క్విట్లో ఎడ్డిపోలో నాలగవారము.

2 కవిరత్న కాలిదాన

మదన కామేశ్వర లేహ్యము.

దుర్బలుల పాలిటి సందేహ మేహము, నిక్కాక శుక్ల నష్ట
ము, నిస్సత్తున, ఆతిమాత్రము, వీటిని హతించి మంచి బలమును,
యావ్వనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాపప్రాప్తిని కలిగించు
దుప్రసాదము. 2 డబ్బీలను వాడుదు. 1
20 తులముల డబ్బీ ర్వు 1-4-0. వి.పి. చార్జి 0-8-0,
335 పి. శి వ. అండు కంపెనీ,
ఆయుర్వేద సమాజం వెరిదేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

అస్పృశ్యత నిరాకరణఖండనము

(బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది రామకృష్ణశాస్త్రి చయనులుగారు)

శ్లో : బ్రహ్మశ్రీమ వ్యవస్థాశ్రే ధర్మకర్తృక హేతవే |
సర్వధీసాక్షిభూతాయ శ్రీకృష్ణాయనమః ||
శ్రుతిస్మృతిపరాజానామాకరాయ విగ్రహే |
ధర్మస్థాపనమాయ శంకరాయ నమః ||

అలగూరులోని యగ్గిశ్రీపన్నాగమును ఖండించుచు నేను వ్యాసము వ్రాసియుంటిని. దానిని ఖండించుచు రెవరైనను 2లవారును శ్రీ కాన్యకర గ పతిశాస్త్రులుగాను ప్రకటిం చినవ్యాసమును నేను చదివితిని. ఉభయలవారును పత్రికా ద్వారా ప్రకటింపు లయిచి కనుక పాఠకులు సత్కృత్యము లు గ్రహింతురు. వాదప్రతివాదులతో పత్రికల నిండులు భా వ్యము కావని యుపేక్షించియుంటిని. కొందరు నాన్నే హితులు వారి ఖండనవ్యాసములోని కొన్నియంశములను సమాదా నము వ్రాయనియెడల సనాతనధర్మనిరతులు నిజము గ్రహింప జాలరని ప్రోత్సహపరచించున సంతేషముగా వ్రాయబూని తిని. దయతో దీని ప్రకటింపజేయునన్నను.

ప్రపంచమున కెవ్వరేని మీవాదము వ్యాధ్యము కావని పరులు సప్రమాణముగ నిరూపించినను దాని ఖండింపబూను వారేకాని గుణముగ్రహించి విషయభిప్రాయమును మార్చుకొను వారు యిప్పుడు కనువిచ్చు. మండపపండితాదులు పూర్వ కాలమున నుండిరని చెప్పుదురు. కాని మన్యకలకుమాత్రము సత్కృత్యములు కొంతనగు స్వకపకమానవు ఇదియే వ్యాస లేఖనమునకు ప్రయోజనము. శ్రీ గణపతిశాస్త్రులుగారి ఖండన వ్యాసము నావ్యాసమును ఖండింపజాలదు. ఈసంగతి జను లకు తెలియుటకై వారివాదములోని సారాంశముల కొన్ని టిని జెప్పి వాని సమాధానసారాంశముల వ్రాయుచును.

ఇప్పటిచండాలరు సంకీర్ణులు కారు. వీరు నిరవతిశూ ద్రులు. వీరు స్వర్పార్థులు. వీరినే ఋగ్వేదము అయినవారి నిగా పంచదారిచే ఇత్యాదివాక్యములచే జెప్పినది. ఇది శ్రీ శాస్త్రులుగారి వాదము. నాసమాధానము. ఇప్పటిచండాలరు సంకీర్ణమనవ్యుతేను. వారికి స్మృతికత్తలు విధించిన సర్వధర్మ బహిష్కృతత్వాపాత్రత్వాదులు వీరియందు గనుపట్టుచున్న వి. శ్లోని శ్లోని సాస్నావత్వం గోర్థ క్షణం అని తార్కికులు చెప్పిరి. ఆలక్షణము ఒకజంతువునందు గనుపించినప్పుడు దానిని గొవు అని గ్రహించుటకు సంశయముండదు. అటులే అపపా త్రత్వాది సంకీర్ణ చండాలలక్షణములు గల పంచములు సంకీర్ణ చండాలరుగాని వేరుజాతి కాదు.

దీనికి శాస్త్రులుగారి ఖండనము ధర్మధర్మ బహిష్కృ తత్వమునబట్టి సంకీర్ణ త్వ మాహింపవలెను. సంకీర్ణ త్వమును బట్టి సర్వధర్మబహిష్కృతత్వమును విధింపవలెను. ఇది శాస్త్రీ యును అన్యోన్య శ్రయదోషము. సంకీర్ణ త్వమే లక్షణ మగు ను. కాన సర్వధర్మబహిష్కృతత్వాదులు సంకీర్ణ త్వనిర్ణయ కములు కావు.

దీనికి సమాధానము బ్రాహ్మణీశ్రాద్ధయశ్రద్ధల మను, తద్వంశ్యులకును సర్వధర్మబహిష్కృతత్వాపాత్ర త్వాదులను ధర్మార్థాదులకు మహిష్కలు విధించి. మనము విధిం చలేదు. అయ్యది వారీయం పనుల గ్రహణములందు వారికి వ్యా ప్తకలక్షణము లగుచున్నవి. వ్యాపక మానగా తదంతలకు శూద్రులకుం పై భేదమును బోధించునది. మనము చండాలత్వమును బట్టి సర్వధర్మబహిష్కృతత్వమును విధించితిమేని ఈ అన్యో న్య శ్రయశంక కలుగును. మనము ధర్మార్థాదులము కాము. వారీచే విధింపబడిన నియముల పరిపాలించువారము. అన్యో న్య శ్రయము కలలోనై నా కలుగదు. చండాలత్వము అనయన సన్నివేశగ్రాహ్యజాతి కాదు. బ్రాహ్మణత్వాదిజాతులవలె శ్రుతి స్మృతిప్రసిద్ధము. తద్ధ్వారా లోకప్రసిద్ధము. ఎట్టివ్యక్తులయం దీజాతి యందు ననగా వివాహితయున బ్రాహ్మశాస్త్రీయందు భర్తయగు బ్రాహ్మణునివలన బుట్టినవానియందు బ్రాహ్మశాస్త్ర ముండినట్లు బ్రాహ్మశాస్త్రీయందు శూద్రునివలన జన్మించిన వానియందునను తద్వంశ్యు లందునను, చండాలత్వజాతియుండునని మహిష్కలు స్మృతులలో చెప్పిరి. తద్ధ్వారా లోకమందుగల ప్రసిద్ధినిబట్టి చండాలరకరగుననది చండాలత్వసంశయము గలిగి నప్పుడు. బహిష్కృతప్రతిశయ సర్వధర్మబహిష్కృతత్వాదులు బట్టి యనుమానము చేయవచ్చును. బ్రాహ్మశాస్త్రీయందు శూ

ద్రునివలన బుట్టినవాడు తల్లి జాతిలోనైనను తండ్రిజాతిలోనై నను చేరునని వీరు సూచించిరి. మళయాళములోని కొన్ని జాతు ల నుదాహరణముగా నిచ్చిరి.

దీనికి సమాధానము అనులోమసంకరులలో తల్లి జాతితో జోలియుండునయు ఒకప్పుడు తల్లి జాతికంటె నుత్కృష్టుడుగా నుండుటయు గలదు. అట్టి తాతత్వములను చెప్పటకు శాస్త్ర మే ప్రమాణము. ప్రతిలోమసంకరులను తద్వంశ్యులును తల్లి తండ్రికులములతో చేరక వారికంటె హీనులగు సంకీర్ణ లగుచు న్నారనియే మనుస్మృతి చెప్పుచున్నది. గుర్రమునకు గర్భము నకు పుట్టినది రాకభము. (కంచరగాడిద) దాని పరంపరలో బుట్టినది రాకభమే అనును కాని గర్భము గాదు. గుర్రములను గావు. ఇది లోకానుభవము. మనుస్మృతి 101 శ్లోకము || య దైవశూద్రో బ్రాహ్మణ్యాం బాహ్యంజంతుం ప్రసూయతే | నిధాబాహ్యతరంబాహ్యో శ్వాతువ్యక్తే ప్రసూయతే || శూద్రు డు బ్రాహ్మణ శ్రీయందు బాహ్యుడన చండాలుని గనినట్లు చండాలును, చాతుర్వర్ణ్య శ్రీయందును అంతకంటె హీ ను ని గ ను ను. దీనినిబట్టి చండాలవంశోత్పన్నులు చండాలరనుటకు సంశయ ము ండును. ము||101|| శ్లో 26 || నూతో బై దేహకృత్వే చండాలత్వాధిమో నృణాం, మాగధః క్షత్త్రజాతిశ్చ. | తథామోగవచివ, యేతే మత్తృవృశాకా వర్ణా | ననయంతిస్యమోనామ || అను శ్లోకములుగూడ చండాల డధముడినియు తేజస్యులుచండాలురేయనియు జెప్పుచున్నవి. ము|| 101|| 40 శ్లోకం || సంకరేభాతయస్త్యేతాః పితృమాతృ ప్రవర్చితాః | ప్రచ్ఛన్నావా ప్రకాశావా, వేదితవ్యాసస్యకర్మ భిః | పౌమాతృప్రవర్చితాః, తేదింద్రులద్వారా కనుపరచ బడిన వీతాః ఈ జాతయః చండాలాదిజాతులు ప్రచ్ఛన్నావా కప్పబడియున్న వైనను. ప్రకాశావా = వ్యక్తములై యున్నను సంకరే = సంకరవిషయమై స్వకర్మభిః తేమపనులచేత వేదితవాః = రుద్రతంపతినవి ఇతడు సంకీర్ణ చండాలుడననాకాదా యని యడిగినప్పుడు, బహిష్కృత ప్రతిశ్రయత్వాది ధర్మములచేత చండాలుడని నిర్ణయింపవలసినపని సర్వజ్ఞుడగు మనువు చెప్పె ను. మనము మానవులము గనుక మన కది ప్రమాణము. దీనినే నేను లక్షణముగా జెప్పితిని. నా వాదముందు తప్పేమియు లేదు.

వీరు స్మృతులు అన్నివిషయములలోనను ద్వేషములక మలే యందురేని వీరితో మాకు వాదమేలేదు. అన్యోన్యమాణిక బ్రాహ్మణసామాజికులవలె వీరు మతాంతరభేద లగుదురు. ప్రమాణ గ్రంథసంప్రతిపత్తి లేనివారితో వాదించువిధము మరియొకమా దిరిగా నుండును. ఇక శూద్రాణా మనిరవసితానాం అనుపా ణినిసూత్రమందు చండాలమృతపులు నిరవసితశూద్రులుగా పరి గణింపబడిరి. ఇప్పటిచండాలరు నిరవసితశూద్రులుగాని సంకీ ర్ణులుగారు. కనుక వీరిని ముట్టుకొనినను తప్పేమియులేదు. అని యీశాస్త్రులుగారి వాదము.

ఇందుకు నాసమాధానము:—ఎవ్వడుభుజించిన పాత్రము శాస్త్రీయశుద్ధిచే స్వీకరింపబడునో నాడు అనిరవసితశూద్రుడు. ఎవ్వనిపాత్రము అటుల స్వీకరింపబడదో వాడు నిరవసితశూద్రు డు. అని వ్యాకరణమహాభాష్యమున చెప్పబడినది. నిరవసిత శూద్రులకు సమాహారసమాసము రాదు. చండాలమృతపాఠ అని ఉదాహరణము. అనిరవసితశూద్రులకు సమాహారద్వంద్వసమా సము వచ్చును. తేజ్ఞాయస్కారం అని ఉదాహరణము. ఇక్కడ తేజ్ఞాయస్కారం శూద్రులలో పరిగణింపబడుటవలనను చం డాలమృతపులు నిరవసితశూద్రులుగా పరిగణింపబడుటంజేసియు శూద్రపదము త్రైవిదియేతరమనువ్యమాత్రవాచకంగాని తత్వబో ధినికారులు వ్రాసినవ్రాత సప్రమాణము. తక్షణమగా-రథకా

రుడు. అతడు సంకీర్ణుడు. రథకారస్తు మాహిష్కృతశూద్రాన్యం యస్యసంభవః అనిస్మృతులందును అమరముందును కలదు. చం డాలమృతపులును స్మృతిప్రమాణముచే సంకీర్ణులేను. కనుక యీ సూత్రములోని శూద్రపదమువలన చండాలుడు నిరవసితశూ ద్రులనుటకు వలనుపడును. దీనికి శ్రీశాస్త్రులుగారి ప్రత్యుత్తరము- చండాలరు శూద్రులలో చేరనియెడల శూద్రాణాం అనిసూత్ర ముండినచాలును. దానిచేతనే తేజ్ఞాయస్కారంపము సిద్ధించు ను. అథవా తాలాఘవం పుత్రోత్పనంమన్యంతే వై యాకరణా అని న్యాయము. మితాత్మరములలో అర్థమిడుట వైయాకరు ణులకష్టము అనికదా దీనిభావము. ఒకవేళతక్షణమగా సంకీర్ణ డు వాని సంగ్రహించుటకై శూద్రదశ్యము లక్షణచే సంకీర్ణుని చెప్పెను. అప్పుడు చండాలమృతపాఠ. అనురూపసిద్ధికై అనిరవసి తానాం అనివిశేషణముండవలెనని అనియెడలేమో! అదిసరి కాదు. రథకారులుముగ్గురు త్రైవిదియలలోనివారే. కర్మవై న్యముచే రథములచేయుచు రథకారుడని వాడబనువాడొకడు. ఇత డు ఆధానాధికారిగా శాస్త్రమందు చెప్పబడెను. (సతేషము

వైకంఠత్యాగము

జాతీయగీతములను పాడుట మానివేసిరి మహారాజావారు చనిపొయినపిమ్మట వంటిరులు జాతీ యగీతములను పాడుట మానివేసిరి. వారు పడుకలసిన 84 వేల గజముల నూలును 15 వ శ్రేణిని మహాత్మునకు పంపించిరి. కాలప్పనునాయుడు, ఏ. కే. పిళ్ల, కే. వేలాయుధ మీనముగార్లను 9 వ శ్రేణిని త్రివేండ్రము చేరసాలనుండి వదిలిరి. వారికి స్వాగత మొసగుటకు వంటిరులు చేరసాల గుమ్మును కడ కేగి స్వాగతమొసంగి తోడ్కొనివచ్చిరి. వారు వైకముకు వచ్చి కొన్నిరోజులుండి మరల స్వగృహముల కేగిరి. నాయకులు సంస్థానము శాసనసభ్యులలో ప్రజా ప్రతినిధులను చూడవలెను. గొప్పమహిమను పంపవలెను. హరిపాదమునగాని అంబాల పూజలోగాని వైకంఠావతలే సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపవలెనని కొందరు సూచించిరి. వరకలా యున్నగు గ్రామములలో ఎజువాలు చాలగన మును సమకూర్చుచున్నారు. బాలకృష్ణును అను ఎజువాపిల్లడొక కొబ్బరికాయ నిచ్చెను. దానిని వేలము వేయగా 22 రూపా యలు వచ్చెను. ఆ కొబ్బరికాయను స్మారకచిహ్నముగా ఆశ్ర మములో భద్రపరచిరి. (ఆ. ప్రె.)

స్త్రీ మర్గు

బొంబాయి, ఆగస్టు 18 — బొంబాయి నుండి 8 శ్రేణిన బయలు దేరిన బి. ఐ. యస్. యస్. "దుమానా" ఏడెనుండి కేనివారము సాయంకాలము బయలుదేరెను. లండనుతపాలతో 14 శ్రేణిన బయలుదేరిన పి అండు ఓ మెయిలుస్ట్రీ మరు "మాసిడోనియా" కేనివార మువయమున మార్సె యిల్లునుండి బయలుదేరెను. బొంబాయినుండి 2 శ్రేణిన తపాలతో బయలు దేరిన పి అండు ఓ మెయిలు స్ట్రీ మరు మార్సెయిల్లునుండి కేనివార ము వయమున బయలుదేరెను. తపాలు లండనులో యాయుదయ మున బట్వాడా చేయబడిరియున్నది. (ఆ. ప్రె.)

హుగ్లీ బోటుప్రమాదము - 7 గురు చనిపోవుట హారా, ఆగస్టు 18:—నిన్నరాత్రి హుగ్లీనదివిడ ఒక ప్రమాదము జరిగి పాల్ అను ఆంగ్లేయిండియనును 6గురు హైం దవకార్యకులును చనిపోయిరి బోటు హుగ్లీనదిలో లంగరువేసి నిలిచియున్న ఒక స్టీమరుతో హారానం తనదగ్గర డికోని తలక్రిం దయ్యెను. అందులోనున్న 28మంది మనుష్యులలోను యీ 7 గురు తప్పకొనివారు రక్షింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

గడియారము గొలుసులు ప్రయాసలేదు!!

నిన్నయము! 172 ప్రక్కలు గలిగిన మాచిత్రవిత్త శాస్త్రులను సరస్వతి 92 పటములు మొ|| 30 సవరములవరకు గడియారము గొలుసులు సరస్వతి 6 సవరములు గడియారములకు తగిలించుటకు మున్నగువాటిని పలు ధరములకు తయారుచేసి సిద్ధముగా నుంచియున్నాము. ఈ రకమునకు పిడి 1-కి 1-8.0 చాస్తయగును. సవరము బంగారుకు పూచీ నిచ్చెదము.

సంపాదకులు, పబ్లికేషన్లు, గుంటూరు, 25, బ్రహ్మచారి మఠము, ఆంధ్ర ప్రదేశ్.

వృత్తాంతలేఖలు

గుడిరావ
(ఒక విలేఖరి)

మాతహాస్య వాగ్దాన కోకా లక్ష్మీరావు వారముడు గారు బెజవాడకు బదిలీయగుటచే వారిస్థానే అనిగడ్డపల్లిలో బాదగా రన వరశింహారావు వారముగారు నచ్చి చాచు ప్రయ్యోగములు.

యూనియన్ బోర్డు ప్రసిడెంటుగారగు జమిందారు గారు చనిపోయి 2 నెలల పదిహేడురోజులైనది. ఆపదివికి తాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటుగారు నోక మెంబరు కావని తెంపరగా నిచ్చిరి. 2½ మాసముల క్రిందటనే మరియొక మెంబరు తనపనికి రాతీనామానిచ్చెను. తాత్కాలిక ప్రసిడెంటుగారు వచ్చిన తరువాత బోర్డు ఆక్ట 14 of 20 క్లెక్ నో 31, మెమోర్యాండ్, 2, క్లాసు 2, ప్రకారంచనిపోయిన ప్రసిడెంటుగారి కుటుంబముకు సానుభూతిని తెలుపుటకు భాగి అయిన మెంబర్ పనిని ప్రసిడెంటు పదవులకు భర్తీ చేయుట మొదలగు తీర్మానములు వైస్ వివరించిన క్వీస్ ప్రకారము మెంబరులు పూర్తిచేసి పంపిరనియు ప్రస్తుత ప్రసిడెంటుచానిని నిరాకరించినట్లును తెలియుచున్నది. కొందరు మెంబరులు యీసంగతులు వినివ్యభుగాకిని డిప్రెస్సెడ్ బోర్డు ప్రసిడెంటుగాకిని పిటిషనుల పంపిరనియు సదురస్కేప్ ప్రకారమే విభాగసాహిత్య తీర్మానమునగై రాలుమాడ పెట్టిరనియు తెలియుచున్నది. ఈ ప్రసిడెంటుగారు వచ్చినతరువాత 5 మీటింగులు చేసినట్లును, మాడు మీటింగులకు నిర్ణయసభ్యులు రానట్టును తెలుస్తుంది. భాగిగానున్న మెంబర్ల స్థానములకు విద్యార్థికులు ఆక్రమింప తలచుచున్నారనిగాన అవి భర్తీ అయిన చెనుకనే ప్రసిడెంటు యెక్సెక్ట పట్టనలెనియు అటుల జరుగకున్న ఆన్యా యముజరుననియు మంత్రిగారును డిప్రెస్సెడ్ బోర్డు ప్రసిడెంటు గారును యీసంగతులను స్వయంగా యోచింతురనియు పురజనుల అభిమతము.

తిరుత్తని

(స్వకీయ విలేఖరి)

కాలమానము

ఆగస్టు 14:—చైత్రవై శాఖ మాసములకం తెను యెక్కుడు తీరముగ యెండులు కాయము వేడిమిచే ప్రజల నలయించుచున్నది. తాలూకామొత్తములకు సబ్, రాగిపైలులు వర్షములేమిచే పూర్తిగా యెండిపోయినవి. కపిలవోయినను వైదులుబండి చిపాట్టుపూడ్చుకొందుమని రైతు లల్లాడుచున్నారని గాని ఇంకా భావముచే బావులన్నియు నెండిపోవుచున్నందున అదియంత సాధ్యముగ నున్నది. ఆశేషకారై ప్రవేశమై కొన్నిదినములు గడచినవి. ముఖకారైయు రానున్నది గాని, ఇంతదను కొక చినుకైనను భూమిమీద పడకుండుటచేత వరిపైరు పెట్టుకాలము జరుగెత్తి పోవుచున్నందునను, ఈవత్సరము వైతమెట్లు జీవింపగలము దెలుచాయని ప్రజలు దుఃఖించుచున్నారు.

కలంగళ పాటలు

తిరుత్తని డివిజన్ లోని కల్లుడుకాము లన్నియు యీ నెల 11 వ తారీఖు సోమవారమునాడు, తిరుత్తని సబ్ మాజిస్ట్రేట్ వారి ఆఫీసులో చంద్రగిరి సబ్ కలెక్టరువారి అధ్యక్షత క్రింద ఏలములు చేయబడినవి. కాంగ్రెస్ వారి ప్రచారము యితర మండలములలోవలె మామండలమునం దీవత్సరమేమియు లేకయుండినను, పాటదారుల తక్కువైన హామజుపక నిరుత్సాహముతో నుండినందున నియమితసంఖ్య యగు కల్లుడుకాము లన్నియు పాటకు విడుదలచే, కలెక్టరు వారును ఆభ్యాసి యుద్వోగియులకు యెక్కుడు ప్రోత్సాహముగల్గించినను పాటదారులు చాలమందముగ పాడుటచే మొత్తం అంగళ్లలో కొన్ని మాత్రమే పాడబడి మిగిలినవి పాటకురాకుండుటచే మరొకదినము ఏలమునకు గడుపుదినముగ నిర్ణయించి నిలిపి పెట్టి యున్నారని గాన మామండల కాంగ్రెస్ సంఘమువారి సమయమున గనిపెట్టియైనను ప్రచారము గావించి మద్యపాన బహిష్కరణోద్యమమును కొనసాగించెదరు గాక.

గ్రామోద్వోగియులసభ.

తిరుత్తని డివిజన్ సబ్ మాజిస్ట్రేట్ వారగు శ్రీయుతులు సి. డి. సుబ్బారావుగారు బి. ఎ. గారి యాహ్వానముచే తిరుత్తని డివిజనులోని అన్ని గ్రామములనుండియు గ్రామమున సబులు, కరణములు సుమారై యవలంబించిచే 18.8.24వ తారీఖు మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు డిప్రెస్సెడ్ బోర్డువారి ఆఫీసులో సమావేశమైరి. సాసభకు శ్రీయుతులు సి. డి. సుబ్బారావుగారు ప్రాధ్యక్షత వహించిరి. తిరుత్తని సేవల సూక్ష్మ ఇన్స్ పెక్టరువారగు శ్రీయుత. పాన్. జి. కృష్ణరా

వుగారును నచ్చియుండిరి. చెన్నపురి విద్యాభ్యాసాధ్యక్షులగు గాన్. కె. అన్నవ పరమరాను వాత్సోగారి నూతనప్రామిక్ విద్యావిధాన (స్కీము)నునకు సంబంధపడి విషయములను గూర్చి విచించి ఏయే గ్రామములం కల్లు విద్యవ్యాపకతయవలయునను విషయమును గూర్చియు పంచాయతీల యభ్యర్థి, స్థాపించు విధానము పంచాయతీలద్వారా ప్రామిక్ విద్యను వ్యాపింపజేయుపద్ధతు లాదిగాగల విషయములను జనసంఖ్య మతయు, అనెనుచుగ పట్టిలను తిగూగుచెయుట గ్రామమున సబులు గనకెంతయిద్వోగియులకు డివిజన్ లోని వారికి తపాలు బంపు విషయములలో జాపవలసినకాగిత మున్నను విషయములనుగూర్చి చర్చించుటతోడను కొన్ని కాలములు గడిగిన ఆ ముఖాముఖ గ్రామోద్వోగియుల చేతనిచ్చి యిచ్చి త్వరితముగపూర్తి చేసి పంపవలయు ననుబోధన సభ సాయంతనము నాల్గుగంటలకు ముగింపబడెనుగాని సావధు, కొంచెం గ్రామోద్వోగియులు. ఆహ్వానములు జూచి సభజరుగ నవలవని “సంభావన జూచి సభాగమ అధికారాలు ఎక్కువగాయిస్తారు” అని నచ్చివాగలుగాని యట్టివిన్నపములు వేకుండుటచే, యింతమాత్రముకా యింతమీదను నచ్చిచెని, రెంగవొవుచు గ్రామములకు మంతి వాయివారముల మాత్రము గనునింప దగి యున్నది.

దక్షిణ హేదాబాదు

శబ్దానుశాసన గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవము
ఒరంగల్లు

తైలగ్రంథాలయ వార్షికోత్సవము కాలము 28, 28 తేదీలలో ఒరంగల్లు పాఠశాలభవనమున మనోహరముగ జరిగెను మొదట బ్యాండువాద్యము ఆరంభింపబడెను. పిదప నిరువురు బాలురు మనోజ్ఞముగ గీతము బాడి భగవత్సత్వార్థమున రించిరి. గ్రంథాలయ సహాయకార్యదర్శి దేవులపల్లి వేంకటాచల పతిరావుగారు తెలుగునక బ్రతినిధులకు స్వాగత ముసంగించు నిజామురాష్ట్ర చరిత్రము డిక్షాత్రముగా నూచించిరి. ప్రాచీన చరిత్ర చిహ్నముల గూర్చి వారు చెప్పనపుడు గల నీరు గ్రమ్మెను. తూము రంగయ్య (వకీలు) గారు ఉరుమాభావలో స్వాగతిముక జదివిరి వారు గ్రంథాలయ ఆర్థికస్థితిగతులు కాకతీయ సామ్రాజ్యచరిత్రము సరసముగాక చెప్పిరి.

పిమ్మట ఒరంగల్లు మండలము రెండవతరగతి న్యాయాధికారియు ఆంగ్రహామభిమానియు నగు అలీజవాజ్, మాల్వీ భాజా ఆల్టపు హుసేనుగారు బి. సి. జి. యం. గారు ఆగ్రా సనాధిపత్యము నిహించి తమ యారంభోపన్యాసమును ఉర్దూ భాషలో ఆంగ్లతోకోకులతో మనోహరముగాక బరించిరి. గ్రంథాలయముల యోగ్యత, పాఠాలు గ్రంథాలయములయెడ జాపవలసిన గౌరవభావము, గ్రంథాలయములు భావకు జాతీక జేయునెవ విరళముగా చెప్పిరి.

సత్యమును గూర్చి ఆయుర్వేదరత్న మాలీ రఫీ యుద్దీను గారు సత్యమునుగూర్చి శ్రుతిస్మృతిహాసములలోని దృష్టాంతములతో విపులముగ నుపన్యసించిరి. వీరభావయు నుపన్యాసము మనోహరముగ నుండెను. పిరు పూర్వార్థమున జైదిక బ్రాహ్మణులగుటచే కాస్త్రపరిచయమును వెల్లడింపక గడిగిరి. కంఠముమెట్టు న్యాయవాదులగు వేముగంటి రామకృష్ణారావు గారు ఆప్పటి రాజకీయవిద్య నిరవయోగమైనవనియు దాని వలన ఫలము లేదనియు చెప్పిరి. వీరియుపన్యాసము రసవంతముగ విషయసమగ్రముగ నుండెను.

మలుసటి దినమున తెలుగు పత్రికాసంపాదకుల కుమారాచంద్ర పండ్లదేవుల బాలురండు విద్యావిషయమై యుపన్యసించెను. ఇతని భావములు స్వతంత్రములై క్రాంతియులుగ నుండెను. బ్రహ్మచారి వీరరాఘవాచార్యులవారు గ్రంథాలయముల గూర్చి కొంచెముసేపు మాటలాడిరి. తెలుగు పత్రికాసంపాదకులు వచ్చిరాజు సీతారామచంద్ర రావుగారు ఆంగ్లం ఫిలివిగూర్చి డిప్లొపన్యాసమును జదివిరి. అందు ని యు రాష్ట్రమునందలి ప్రకృతపరిస్థితులు విద్యావిధానము, నాగరకత, యంత్ర నిర్మాణము, విద్య లోనగు వివిధాంతములగూర్చి చెప్పించి ఆవశ్యములు ఆవరణీయములు తెలిపిరి. కొంచెముపన్యాసము నిజాము రాష్ట్రమున సన్యాసమున ద్రిప్పుటకు అనుమతముగ నుండెను. పిమ్మట శ్రీ శేషాదేవమాకవులలో నొకరగు వేంకటరామకవి గారు “కాకతీయ సామ్రాజ్యము”నుగూర్చి విపులముగా నుపన్యసించుచు మధ్యమధ్య తమ నిజామురాష్ట్రప్రశంసలోని పద్యములు చదివి రవిశేషముగనైకవంతులుగచరిత్రాంతములు వక్కాణించిరి. కాకతీయసామ్రాజ్యపతనమునుగూర్చియు ఆంగ్లంబుర దృష్టమును గూర్చియు వారుపన్యసించుటచే సభ్యులు జలజల

కన్నీరు గార్చిరి. తమ నిజామురాష్ట్ర పరిశోధనానుభవము కల్గిని భాషలో మండ్రేకవంతముగ నుపన్యసించి వీరు సభ్యుల హృదయమున నాటి నభాసాభిమాన గీడులు కాళ్ళెత్తివృద్ధి నొంగలవు. పిమ్మట తెలుగుపత్రిక శేషాదేవుల ప్రవాసరావుగారు గ్రంథాలయముల ఉపయోగముల గూర్చి తెలిపిరి. ముదిగొండ వీరేశలింగకాశ్రి విద్యాకాగాని ప్రబోధ వాను శీర్షిక క్రింద కొన్ని పద్యములు చదివిరి. వారిపద్యములు సుబోధకములుగ సరసముగ నుండెను. ఆగ్రాసనాధిపతిగారు ఆత్మీయపన్యాసమున గ్రంథాలయమునకు భవనము నిర్మించుట ఆవశ్యకమనియు ఈవిషయమును జూరులం పఱు తోడ్పడవలయు ననియు చెప్పి ఉపన్యాసకులభావము లన్నింటి సుసవ్యయించు మృదువధురత్నైలో ఉరుమాభావలో మాటలాడిరి

సభ్యులందఱు గ్రంథాలయ సంఘమువారు తాంబూలాదుల నొసంగి కృజ్జుల తెలుపుచిరి. వార్షికోత్సవమునకు నగరములో కనవారులు, ఉద్యోగులు, న్యాయవాదులు, మహమ్మదీయ ప్రముఖులు వచ్చి సభాకర్తవ్యములలో బాలుగొనిరి. మహమ్మదీయ హిందువులయెడ హిందూసంస్థలయెడ జూపిన యాచార మహావరు. గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవాగతులలో వైదాణుగురు విప్లవద్వంధు భరించినవారు లేరని చెప్పటకు మాత్రము విచార మగుచున్నది. అచరకాలములో నీగ్రంథాలయము అభివృద్ధి నొందు నూచన గలవు. ఇప్పటి భవన నిర్మాణమునకు 700 లు నిలువ గలను. యువకు లీసంస్థపై మిగుల సభిమానము చూపుచున్నారు.

(ఒకవిలేఖరి)

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

శుకులభము! (పోస్తుభుర్వులప్రత్యేకము) గుణమధికము!

శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి తైత్తికకాల మాత్రలు దివ్యామృతము. ఆశీర్లము, అరుచి, అపులింతలు, అగ్ని మాయము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలమును, పిక్కిలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, క్రేళ్లు, ఆనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పులను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు చేయును.

ఈ మాత్రలు మేనావాత నొప్పులను వెంటనే మాన్యును. యందు అనేకవిషధులు చేరినవి. అనుభవము గల ఔషధమగుచేతను పరమహంసశ్రీయ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. చిరునామా:—

(1078)

ఆయుర్వేద వైద్యునిలయం,

పోస్తు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

THE BOOKS READY FOR SALE.

1. BHAGVAD-GITA Translation of with Rs.as. Notes and annotations by the late Tukaram Tatya ... 0 12
2. LECTURES STUDY ON BHAGVAD GITA being a help to students of its Philosophy by T. Subba Rao B. A. B. L. 0 10
3. A COLLECTION OF ESOTERIC WRITINGS of T. Subba Rao, B. A. B. L. ... 2 0
4. THE YOGASARA-SANGRAH OR THE PHILOSOPHY OF YOGA SHASTRA with English Translation by Ganganatha Jha M. A. ... 1 4
5. THE UTTARA-GITA being the initiation of Arjoon by Shri Krishna into Yoga and Dnyana ... 0 4
6. THE PHILOSOPHY OF THE BRAHMANICAL SANDHYA VANDANA ... 0 12
7. THE HIGHER LIFE, or Rules of Raja-Yoga, by Bhagvan Budha ... 0 2
8. LETTERS TO AN INDIAN RAJA by a Indian Recluse... 1 0

RAJARAM TUKKARAM.

1490 29 Hummum Street, Fort Bombay.

డబ్బీ 1-కే కుప్పుకు తెలము రు. 0-8-0

ఈ తెలము పాడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుప్పుకు రాయటకు ఉపయోగించును. అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

ఏలూరు

(స్వకీయవిలేఖరినుండి)

అల్పాహారపు విందులు

ఆగస్టు 14:—మా మ్యూనిసిపల్ ఆసుపత్రి డాక్టరు గారగు మహారాజశ్రీ టి. హరినారాయణ యల్. యం. యస్. గారు చెన్నపురికి బహుయోగపరిచిన సందర్భమున ఆసుపత్రి నాకరులందరూ కలిసి యొకయల్పాహార విందును, పురజనులందరూ ప్రత్యేకముగ మరియొక యల్పాహారపువిందును గావించిరి. హరినారాయణగారు తమ వైద్యవైఖ్యముచేతను, గుణసంపన్నుడైన ఏలూరు ప్రజల మానసములను మార్చగొనిగని చెప్పటకు చాల ఆనందకరముగ నున్నది. ఎవరు ఏనేలయందు పిలిచినను వారు పోయి చికిత్స చేసియుండిరి. ప్రజలు ఉచారస్పృహనుగలవారై వైద్యకట్టును నొసంగిన తీసికొనిరేగాని, ముందుగాని తినునాతిగాని భరమాడి యెరుగను. ఇంతటి ప్రచారంజనులను, అపృథిహస్తులను తిరిగి దొరకుట ముగ్ధులని చెప్పుట నతిశయోక్తి గాదు. వీరిబదిలీనలన ఏలూరుప్రజలకు కొంత గతిగనిది. వీరిని బంధనముండి కాంతారావునాయుడుగారు నియమింపబడిరి.

క్రిమినలు కేసులు

ఏలూరు పురపాలక సంఘాధ్యక్షులకు బడేటి వెంట్రా మయ్యనాయుడుగారిచే డిప్యూటీమేజిస్ట్రేటుకోర్టులో తేబడిన రెండు మానవత్వపుతేజులలోను విచారణ పూర్తియైనదని చెప్పవచ్చును. ముద్దాయిలపక్షమున శ్రీయంత దండు నారాయణరాజుగారి సాక్ష్యముమాత్రము తీసికొనవలసియున్నది. అందుకై యీనెల 25 తేదీకి వాయిదా వేయబడినది.

ఎలక్షను పిటీషన్లు

ఏలూరు కాపురస్థులకు మానేపల్లి సూర్యనారాయణ, కందుల రామయ్యగార్లు సబకోర్టులో దాఖలుచేసిన ఎలక్షను పిటీషనులలో వాదలపక్షపు సాక్ష్యము పూర్తియైనది. ప్రతివాదుల పక్షపు సాక్ష్యము ప్రారంభించుటకుమున్ను, వాదులు రుజువుచేసిన పాయింట్లు ఎవ్వియో విమర్శించి తెచ్చినచో వాటికి సంబంధించినసాక్ష్యమును తెచ్చుకొనుటకు వీలుగనుండుననియు, అనవసరముగ అనేకమంది సాక్షులను అనవసరవిషయములమీద విచారించవలసిన బాధ్యత తప్పి కోర్టువారి తైము వ్యర్థముకావడమనియు ప్రతివాది పిటీషనుదాఖలు చేసినటుల తెలియుచున్నది. ఇది యీనెల 30 తేదీకి వాయిదా వేయబడినది.

మానవత్వపుదావాలు

మాచేర్లకుగారు మానేపల్లి సూర్యనారాయణ, కందుల సత్యంగార్యమీద జరుపుచున్న క్రిమినలుకేసుల కడనముగ, అదే నేరమునకై, యుజ్ఞమీదను చెరి 7500/- లకును ప్రత్యేకముగా మానవత్వపు దావాలను ఏలూరు సబకోర్టులో దాఖలు చేసియున్నారు.

మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు

మ్యూనిసిపల్ హైస్కూలు పాఠశాలన తమహామండ్రెండకు తీసికొనిన యీమాదు సంవత్సరములలోను నియ్యది అద్దుతాభివృద్ధిని గాంచినది. ఇంతవరకు మున్నెన్నడును సంవత్సరమునకు 15 మందికన్న సీపాఠశాలలో యస్. యస్. యల్. సి. పరీక్షలో కృతార్థులై నొందియుండలేదు. ఈవత్సరము 33 విద్యార్థులు కృతార్థులైరి. ఈయభివృద్ధికి పాఠశాలప్రధానోధ్యాయులకు జేసిన గౌరవములు ముఖ్యము. వీరి బోధనావిశేషములన నీపాఠశాల దివ్యవాభివృద్ధి గాంచుగాక యని యభివ్రంధించుచున్నాము.

బాటియకళాశాల

మాజాతీయకళాశాల ప్రశంసార్హముగ పని చేయుచు నింతవరకు చేసియుండలేదని చెప్పవలసివచ్చినందులకు మిగుల చింతింపచున్నాము. మాచూలు ప్రారంభవిద్యా పాఠశాలలు చేయుచున్న పనిని మాత్రము కొంతవరకు నియ్యది సాగించుచున్నది. తదుపరి గరపబడు విషయ సందర్భము విధానము కనిపింపదు. అవిద్యులన జీవకోపాధులకు మార్గములను లేపు. బంధు బాటియకళాశాలయందువలె జీవకోపాధి చువకరించు మెకానికల్ వర్కులన కడపదు. సానులకు రహరమి 7,8 వేల రూపాయ గు కర్చు పెట్టుచున్నందులకు తగిన ప్రతిఫల మేమియును కనుపించుటలేదు. శ్రీ మోలే గంగరాజుగారి కీకళాశాల కధ్యక్షులుగ నుండియు, తమతాలాకు జూటుమిల్లునం దైనను ఇంట్రి విద్యార్థులు మెకానికల్ వర్కులు నేర్చుకొనుటకు ఏర్పాటుపడుటకు శోచనీయము. ప్రస్తుతకాలములో బాటియకళాశాలలు చేయవలసినవని, ద్రౌపదిలను తయారు చేయుట, మోటార్ డ్రైవింగులనేర్పుట, టైపురైటింగు నేర్పుట, సాక్షుహాండు బొధించుట, మెషీనువరమృతుల నేర్పుట, స్క్రూమెపుపని గరపుట, డ్రైవింగు, బిల్డింగుకన్స్ట్రక్షన్, ఎకవుంటెన్స్, ఆటోమోటర్, ఇత్నాదుల గరపి, విద్యార్థులకు జీవనోపాధికముల నొసంగవలసియున్నది. పాఠశాల కమిటీవారి విషయముల గ్రహించి ముందు తమకమిటీమీటింగులోచర్చించి యుపయోక్తకర మగు మార్గములను త్రొక్కుదురుగాక!

తిరుత్తని తాలూకా రైతుల

మహాజనసభ

చివ్వాడలో 10 ఆగస్టు 1924 తేదీని

సమావేశమగుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

తిరుత్తనితాలూకాలో ముఖ్యగ్రామమున చివ్వాడయందు గల గ్రామచావిడిలో ఈనెల 10 వ తేది అదివారము మధ్యాహ్నము 1 గంటకు తాలూకారైతులమహాసభ యొకటి గూడినది. నాటిసభకు అన్నిగ్రామములనుండియు పలుకుబడిగల రైతుప్రముఖులు సుమారు 300 మంది వచ్చియుండిరి. సభాధ్యక్షులుగ శ్రీమన్ సి. ఆర్. పార్థసారథి అయ్యంగారు బి. ఏ. వి. ఎల్. వారిని యెన్నుకోవలసినదిగ శ్రీయంతలు బూమారు రాఘవరెడ్డిగారు ఉపపాదించగా, శ్రీయంతలు వేరుస వెంకటాచలనాయుడుగారు, పైడారంగప్పరెడ్డిగారు ఆమోదించగా, కరతాళస్వరమున శ్రీమన్ అయ్యంగారగ్రామన వలంకొండబుతో కార్యక్రమము ఆరంభింపబడినది.

“సభాధ్యక్షులగు శ్రీమన్ పార్థసారథి అయ్యంగారు వారు సువారు రెండుగంటలనేపు ఆంధ్రముననే మాట్లాడుచు రైతుల కీతాలూకాయందు యుద్వేగియులచే గలుగు దురంతములను గూర్చి వివరించుచు తీర్మానాలు పైరువారి తీర్మాన, రొక్కభావ్యపు తీర్మాన, నీటితీర్మాన ఆదిగాగల పలుకకముల శీఘ్రబారికి గుటియై ప్రజలు అల్లాడుచుండగా “గోరుమట్టుమీద రొక్కటిపాటున్నట్లు” తిరుత్తని తాలూకాకు (శ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరులకు ప్రతినిధి) ప్రాప్తయిటరు వారగు శ్రీమహాంతు ప్రయాగదాసుజీ వారు తాలూకామొత్తము నకు భూములు సర్వేక్షయించి యిప్పుడు శ్రేష్ఠపడి కట్టుచుండు భారీతీర్మాన మరల గట్టవలసినదిగ యేర్పాటుచేయుట మిగల విషయకరమగు విషయముగాన, రైతులందరు వికమత్యమును ప్రధానముగా నుంచికొని శాంతముగ కృషిసలిపి సౌమ్య మార్గమున తీర్మానము కొంతవరకు తగ్గించుకొనుమార్గము వెదకవలయుననియు, అందుకు సంఘముమేళము ఖ్యమనియు అనేక కమలగు విషయములతో ప్రజల కర్మ మగునట్లు విశేషముగ బోధించినవెనుక సభలోని కొందరురైతులును వారివారి కష్టములనుగూర్చియు వివరించుచు దీనభావముతో మాట్లాడిరి. అటువెనుక నీక్రింది తీర్మానములు గావించిరి.

తీర్మానములు

తిరుత్తనితాలూకా గ్రామములను ప్రకృతము తిరుమల తిరుపతి శేవసానపక్షమున సర్వేక్షయబడి, రైతులకు చాలావఱక ననుకూలముగా తాలూకాయద్వోగు లాదిగాగలవారు ప్రవర్తించుచుండుటచేతను, రైతులు తీర్మాన సెటిల్మెంటు కావడమునకు యెదురుచూచుచుండునీతిలో యీతాలూకా రైతులకుగల ప్రస్తుత తీర్మానము చెల్లించుటలోగల నష్టకష్టములను తగ్గించి, పైరు వారితీర్మానము, ధాన్యపుతీర్మానము, రొక్కముగా మార్చిగాని, లేక స్థిరమైన నీటితీర్మాన యేర్పాటుగాని చేయుటకు మ-ర-గ-శ్రీ క్రిమహాంతు ప్రయాగదాసుజీవారితో సమక్షమున రైతుల కష్టములను విన్నవించి, తద్వారా జరుగవలసిన యేర్పాటు చేసికొనుటకుగాను యీక్రింది రైతులను ప్రతినిధులుగా మంజురైన ట్రీసభవారు కోరుచున్నారు.

ప్రతినిధులు

సి. ఆర్. పార్థసారథిఅయ్యంగారు బి. ఏ. వి. ఎల్. వైకోర్టునక్షీలు. చిత్తూరు వేమన వెంకటాచలనాయుడుగారు పునిమాగాడు ఆరెడ్రు వెంకటసామినాయుడుగారు, డిటో పాగల, సంచనరాజుగారు, నెల్లాట్టూరు సజలప్రాశి, శేషమనాయుడుగారు, డిటో బొమ్మిలి, కుప్పస్వామిరెడ్డిగారు, నెమ్మలి కోరా, రామలింగమనాయుడుగారు, డిటో పైడా, సంగప్పరెడ్డిగారు, చివ్వాడ కరణం, చినసుబ్బారాయశెట్టిగారు, డిటో దొమ్మరాజు, బొబ్బిలరాజుగారు. షూరికాపురం

2. మహామీటింగు (సమావేశము) చివ్వాడగ్రామచావిడి యందే గంగల శివంబరు 14 వ తేదీని సమావేశ మగునట్లు స్థిరపరచుచు, నాటిసభకు తాలూకాయందన్ని ప్రాంతములనుండియు రైతుసభకు లసంఖ్యాకులుగ వచ్చిసభాకార్యములందు పాల్గొనవలసినదిగ కోరడమైనది.

3. జరుగ నున్న రెండవసభలో, సంఘమున చేరియుండు గ్రామములలోని రైతులందరు వారివారి ఆదాయవ్యయ పట్టికలను ప్రసాదించి వచ్చి హాజరు పదపలయునని యీ సభవారు బ్రార్థించుచున్నారు.

తీర్మానములు చర్చించి ఆమోదించబడిన తదుపరి అధ్యక్షులకు వందనము లభించుటతోడను, ఒండొరులు పరస్పరాభివందనములు గావించుకొనుట తోడను కరతాళస్వరముల తోడను సభనాటి దినము సాయంత్రన సైదుగుంటలకు విరమింపబడినది.

కొండా

(స్వకీయవిలేఖరి)

తాలూకాబోర్డు

ఆగస్టు 13:—మే 14 వ తేదీని రాయచింగారి ఖాళీలో దుగ్గిరాల వెంకటసూర్యప్రకాశరావు గారిని ఏకగ్రీవముగా జిల్లాబోర్డు సభ్యుడుగా కాకినాడ తాలూకాబోర్డు ఎన్నుకొనినట్లును, అప్పటినుండియు పదవి ఎన్నికను భోర్డుసెంటు జార్జి గెజిటీలో ప్రచురింపబడుటకు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు పంపనట్లును, కొంత ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు రెండుబోర్డుల అధ్యక్షులకును జరిగినవిషయ యీ యెన్నికవిషయమున గలించి గవర్నమెంటుయొక్క ఆఫీసరాయమును కోరినట్లును, ఈలోగా రెండుబోర్డుల ఉపాధ్యక్షుడును అగు వింజమూరి రామమూర్తి గారు ప్రకాశరావుగారిపై ఆయనయొక్క చెల్ల గూడదని కాకినాడ సబ్కోర్టులో దావా తెచ్చినట్లును, అది విచారణకై యీనెల 20 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడినట్లును, విడిచిపోయిపత్రికయందు ప్రచురింపబడెను.

ఈనీతిలో, 13-9-24 తేదీని క్రొత్తయొన్నిక 81-7-24 తేదీగల గవర్నమెంటుఉత్తరువు నెం 2077 యల్.ఆ. ఉండు. ఎం. ప్రకారము జరుపబడునని తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడు బొగు సభ్యులకు మీటింగునోటీసు పంపించిరి. దీనినిబట్టి గవర్నమెంటు ప్రకాశరావుగారి యొన్నిక కొట్టివేసినట్లును క్రొత్తయొన్నిక చేయవలసినట్లు జిల్లాబోర్డు తాలూకాబోర్డుల అధ్యక్షులకు తాళిమచ్చినట్లు కన్పించుచున్నది. ఈమీటింగునోటీసు అందినమీదట ప్రకాశరావుగారి వకీలు లక్కరాజు సుబ్బారావు గారు క్రొత్తయొన్నిక ప్రస్తుతము ఆఫైలచేయవలసిన దని నోటీసు పంపిరి.

మ్యూనిసిపాలిటీ

రాబోవు అక్టోబరు 1 వ తేదీనుండి నూలువడకుట, నేయుట, మొదలగు చేతిపనులు కాకినాడ పురపాలనాధికారమునగల కొన్ని పాఠశాలలలో నేర్పుటకు ఏర్పాటు చేయబడినవని యిదివరలో తెలిపియుంటిని. చేతిపనులవిషయమై గవర్నమెంటుకు సలహాదారుడైన సి. పోర్రెటుగారు యీచైపున సంచారముచేయుచు 12వ తేదీని కాకినాడను దర్శించిరి. ఈసందర్భమున చేతిపనులబోధనవిషయమై ఆయనతో ముచ్చటించుటకు ఒకచిన్నసభను మ్యూనిసిపల్ చైర్మను కావించెను. అందులో కొన్నియొక్క విద్యా ఉపసంఘసభ్యులను, పురపాలకాధ్యక్షుడును అధ్యక్షాధికారములచేయుచున్న సభ్యుడును, మండల విద్యాధికారియును మాత్రమే కలరు. ఆసంభాషణములో పోర్రెటుగారిట్లు తమఅభిప్రాయముల నిచ్చిరి.

సంఘమువారు తీర్మానించినట్లు కొన్ని పాఠశాలలలో నూలువడకుటను ప్రవేశపెట్టవలెను. ప్రధానమైన మగ్గళ్లమును చూచి నేతపరిశ్రమను నేర్పవలెను. 6 మగ్గములుంచి 15 గురు బాలురకు నేతనేర్పవచ్చును. 15 గురు గల ఒక్క చరగతికి ఒక నేతనేర్పు ఉపాధ్యాయుడుచాలాను త్రెయినింగుసాంధన అట్టి ఉపాధ్యాయునికినుమారు రూ 40 లు నెలతీరముయ్యవచ్చును. రోజుఅన్నింటలు పాఠశాలలో పనిచేసేయెడల ఆయుపాధ్యాయునికిసహాయముగా స్వల్పనేతపరిమిత్త సుమారు 12 రూ. ఒక అట్రెండరును వేయుట అవసరము. దేశీయమైన గుంట మగ్గములకంటె ఫ్లెయిషటిల్ మగ్గముల నుండుటనుంచి. ఒక్కొక్క పాఠశాలకు నూలువడకుటకు నేర్పుట కొక ఉపాధ్యాయు డుండవలెను అని పోర్రెటుగారు చెప్పిరి. కాని విద్యా ఉపసంఘాభిప్రాయముతో నేతభవించుచు నూలువడకుట తెలిసిన ఉపాధ్యాయులనుపెట్టి నేర్పవచ్చుననిరి. నేతపరిశ్రమ నేర్పుబిల్డింగు 40 అ. పొడవు 15 అ. వెడల్పునుండవలెననిరి. అది హైయర్ ఎలిమెంటరీ స్కూలువద్ద కట్టబడును. స్కూలు గంటలకాలములోనే నేతనేర్పవలెను. అధ్యము పాఠమునకు రెండుసేయిడులైనను నేర్పవలెను. లేక రోజుకు ఒకసేయిడుకు విండుమాడదు. నూలువడుకుట, నేత యీపరిశ్రమలుకాక, లేసుపని 10 యేండ్లు వయస్సుదాటిన బాలికలకును, ఖట్టుపని 10 ఏండ్లులోపుగల బాలికలకును, నేర్పుట లాభదాయకము అనిచెప్పిరి.

మీటింగు అయినవిషయ పోర్రెటుగారు మొయిలులో సాయంత్రము విశాఖపట్టణము పయనమైరి.

సక్సెస్ దంతచూరము

పండ్లకోప్పలు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు చీముకాటులు వాచుట దీనివలన స్వస్థమగును. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వదేశ మూలికల ఔషధముతోను ఔషధధర్మములతోను చేయబడినది. 1 డబ్బీ 0.2.0, డజను 1.4.0. టి. ఎస్. స్వామినాథరాజ్రి, 1191 నెం. 1 ఎ. అలంగాతా పిళ్లపిడి తిరువల్లి శేటి మద్రాసు.

అంబికా, ఆగస్టు, 19:— శాలివాహన సంవత్సరము
 సేతుల ద్వైత పరీక్షలకు 21 వందల ప్రతిభువాను, 46 గుం
 భాగతీ కులకు పరీక్షకునున్నది. యుద్ధమునకు పూర్వము ఈ
 పరీక్షలు 180 ప్రతిభు వచ్చెను, 46 భాగములు వచ్చి
 యుండిరి.

చెన్న పురి శాసన సభ

రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనా తీర్మానము

మంత్రుల కార్యదర్శులగురించి చర్చ

నిన్నటి కార్యక్రమము

మెట్టూరు ప్రాజెక్టు

శాసనసభ నిన్నటి సమావేశమున ధర్మరాజుగారు తిరిగి సమావేశమైనపుడు, గా. న్యాయశాఖసభ్యుడు, కావేరీనదికిందగల "ప్రస్తుత ఇర్రీగేషనుపరిధిలోని చిన్నచెరువులను, 301 వేల ఎకరములకు 612 లక్షల వ్యయముపై క్రొత్త ఇర్రీగేషను వసతుల నిర్మాణమును" కోయంబత్తూరుజిల్లాలో మెట్టూరు ప్రాజెక్టును ఒకరికొక్కరూపమున, అనంతరము కాలములందులను నిర్మించునాచన నీసభవారంగీకరించుచున్నది అని తీర్మానమును సమావేశమైనది. ఈసందర్భమున ప్రతివాదము, ప్రతిపక్షముల ప్రతిపాదనలపై ప్రారంభమైన ప్రతిపక్షమును గురించి చుడుపుడు, గవర్నరుగారు తమ ప్రారంభోపన్యాసమున నడిపించిన తన పని సులభమయ్యెనని నడిపెను 1910 సంవత్సరమున, ప్రభుత్వ ఇంజనీయర్లు ఈ ప్రాజెక్టును 312 లక్షల రూపాయల అంచనావేసియుండిరి. ఈవ్యయమునకు, ప్రాజెక్టును భారత ప్రభుత్వమువారిప్పుడే అంగీకరించిరి. నదియందు సాగి వృథాపావునున్న నీటిని, వ్యవసాయకార్యములకుపయోగపడునట్లు సుపయోగించుటయే ఇందు ప్రభుత్వమువారియ్యదేశము. కావేరీనదిమీద నితరములగు నీటిని నిలువజేయునేర్పాటు లిదివరకయ్యెను లేవు. ఈకార్యము నిప్పుడు ప్రారంభించునెడల, వరదలవలన గలిగినష్టములను బాగుపరుచుకార్యమునకు, ఈ ప్రాజెక్టును, పోటీ గలుగునని చాలవంద ఆశ్చర్యించుచున్నారు. అట్లుజరుగుటకు వీలులేదు.

డాక్టరు నరేంద్రమొదలియారుగారు: ప్రస్తుతము దక్షిణ జిల్లాలన్నియు ఘోరమున వరదలచే కష్టపడుచున్న సమయమున చాలవ్యయకరమున నీటి ప్రయత్నముల ప్రారంభింపరాదని నడిపిరి. మెట్టూరు ప్రాజెక్టు పూర్తియైనతరువాత, పైరులను వేయుకాలము లన్నిటికిని తనంతనీటి నీరీకార్యయరునందు శ్రద్ధ నాల్గుజిల్లాలకు సరఫరాజేయగలిగియుండవలెను. మైసూరు ప్రభుత్వమువారికిని, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారికిని ఈ విషయమున గలిగిన వివాదమునందు మైసూరు ప్రభుత్వము వారికి లాంగ్విడెన్సునందు ప్రాజెక్టు ముగిసినతరువాత నైనను నాల్గు జిల్లాలకు సమానముగ నీటిని సరఫరా జేయజాలదను ననుమానము వ్యాపించియున్నదనియు కావేరీ, భవానిమొదలగు మూడు కాశీలైనను మాదురిజ్యాయరుల నిర్మింపవలెననియు నడిపిరి.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు:— తా నీ ప్రాజెక్టు నెదుర్చుచుండుటలేదనియు, ఈ ప్రాజెక్టును కారకులైన వారిని హెచ్చరించుటకు గాను లేచితి ననియు నడిపిరి. ఈ ప్రాజెక్టుకింద కొనసాగుమొనర్చుచు వైశాల్యముయొక్క పరిమితిని నిర్ణీతమైనదానికంటె సరికొత్త మొనర్చుచు పూర్వీకసగుటచే మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తంజావూరు కోయంబత్తూరు మిరాసీదారుల హక్కులను త్యాగమొనర్చుట చాలవిచారకరము. ఈ ప్రాజెక్టున కవసరము మొత్తమున "ప్రత్యేకించు" కంగీకరింపవలెనని న్యాయశాఖ సభ్యుడు గోరెను. ఈ మొత్త మిది వరకే నిలువయుండుచుండెనో లేక ఇక మిదనే ర్పరుపనియున్నదో తెలుపలేదు. అంతియగాక, మద్రాసు రాష్ట్రము ఎట్టిస్థితియందున్నదో గమనించి ఈ కార్యమునకు ప్రారంభింపరాదు. ఇటీవల గలిగినవరదలవలన అనేక కాలములు మొదలగునవి నాశనమయ్యెను. వానిని బాగుజేయుటకు చాల ధన మవసరము. ఎంతధనము అవసరమనో, ఇంజనీర్లచే అంచనావేయించి, మిగిలిన ధనమును మాత్రమే ఈ ప్రాజెక్టునకు వెచ్చింపవలెను. ఈ ప్రాజెక్టును 612 లక్షల వసతులను నిర్మించు ఖర్చు 12 సంవత్సరములపట్టుననియు తెలుపబడెను. ఇంత మొత్తమునకు అధికము 7, 8 సం॥ల వరకు ఎట్టి ప్రతిఫలము రాకపోవుట, ఇందలి దొర్బల్యమును తెలుపుచున్నది. ఈ ప్రాజెక్టువలన సభ్యులకు సాగుచేయబడిన ప్రదేశము చాల నిస్సారముగలదై తుల్యమైనప్పుడు నొసగజాలరు. ఈ కార్యమునకు ఎటువంటి ప్రార్థనము లేని ఆదాయము వచ్చినను నమ్మకము లేనిదే ప్రారంభింపరాదు.

గా. సి. పి. రామస్వామిఅయ్యగారు:— ఈ ప్రాజెక్టు విషయము మొదట విచారించబడినపుడు, చాలమంది కలెక్టర్లు ఈ విషయమును విచారించి, ఈపన్ను లేదు మాత్రమేగాక అంతకంటె నెక్కువమొత్తమునుగూడ చెల్లించుటకు సిద్ధముగ నుండిరి. తరువాత రెవిన్యూ డివిజనువారు విచారించి ఈ విషయమును బలపరిచిరి. భారత ప్రభుత్వమువారు ప్రతి వత్సరమును, ఇర్రీగేషను అభివృద్ధికి ప్రత్యేకించు మొత్తములో నీ రాష్ట్రమునకు రూ. 8 కోట్లను ప్రత్యేకించిరి. దాని నిందులకు వెచ్చింప నెంచితిమి. సభ్యులొసగిన మాచనలను, ఇంజనీయర్లు అంగీకరించునంత వరకు, మనస్సునం దుంచుకొనెదను.

తరువాత ప్రతిపాదనను వోటునకు తెట్టగా నంగీకరింపబడెను.

శాసన సభా కార్యదర్శులు

పానుగల్లు రాజాగారు:— తరువాత పానుగల్లు రాజాగారు ఈసభలోని కొందరుసభ్యులు, సభా కార్యదర్శులుగా నియమింపబడిన సందర్భమున భారత ప్రభుత్వశాసనము 52 నెక్సును 4 క్లాజు ననుసరించి, ప్రతి సభా కార్యదర్శికిని, 1924 జూలై 1 తేదీనుండి నెల 1 కి రూ. 500 ల చొప్పున జీత మొనగవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు" అను ప్రతిపాదన మొనర్చిరి. ఈ కార్యదర్శుల వేతననిర్ణయము శాసనసభవారి యధీకారముననున్నది. వీరి నియోజనము గవర్నరుగారి యధీకారముననున్నది. గతమునువత్సరములలో గలిగిన యనుభవమును గాంచినయెడల, నీ కార్యదర్శుల యావశ్యకత తెలియనగును. ద్వంద్వపరిపాలనకింద, కార్యక్రమము చాల చిక్కులగా నగుచున్నది. శాసనసభ్యుల ప్రశ్నలకు సమాధానమును తయారుజేయుటయు, చర్చకు గావలసిన ముఖ్యవిషయములను తయారుజేయుటయు, బిల్లుల రచించుటలో సహాయ మొనర్చుటయు కొన్ని సమయములలో అధికారములో నున్న పక్షములచేత చర్చలో పాల్గొనుటయు నీ కార్యదర్శులు చేయవలసినవి.

సర్ పాత్రోగారు ప్రతిపాదనను బలపరిచిరి.

ఒక సవరణ

స్వామి వెంకటాచలము తెట్టిగారు:— గవర్నరుగారు నియమించిన యుద్వ్యోగుల వేతనములకొరకు, కార్యనిర్వాహక సభ్యుడు ప్రతిపాదించుటకు బదులు, పానుగల్లు రాజాగారు పాదించు టాక్సర్వకరముగ నున్నను ఆవిషయమును దానిపుడు ప్రశ్నింపనని నడిపి పానుగల్లు రాజాగారి ప్రతిపాదనపైన మున "కార్యదర్శుల వేతనమును నెల 1 కి రూ. 1 చొప్పున నిర్ణయింపవలెను" అను తీర్మానమును సవరణగా సుపాదించిరి. ఆయవ్యయపట్టిక చర్చ సందర్భమున నీ వ్యవధి లేదను కారణముచే నీ విషయము చర్చించుట కవకాశము నీరాకరింపబడెను. గత నాల్గు సంవత్సరములలో నీ కార్యదర్శుల బాసగిన పని రవ్వంతయైన లేదు. కార్యనిర్వాహక సభ్యులు సంబంధించినంతవరకు, ఈ కార్యదర్శులెట్టి సహాయమును పొందలేదు. (గా. న్యాయశాఖసభ్యుడు:— వారు మంత్రులకు సహాయ మొనర్చుట కుద్దేశింపబడిరి) తమకు నిర్ణయింపబడిన పనిని, ప్రాతకార్యదర్శు లేమాత్రము నొనర్చలేదు. ఈ యుద్వ్యోగములచే, శాసనసభ్యులయందలి నీతిని వ్యాపింపజేయుచున్నారు. వెనుక నొకచర్చసందర్భమున డా. నరేంద్రమొదలియారుగారు తన్ను, కార్యదర్శిగ నుండవలెనని పానుగల్లు రాజాగారు గోరెరనియు, ఆపదవి నంగీకరించినచో, ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు బొసర్చుకొనుటకుగూడ వసతుల నొసగెదమనియు నుడిచెను. కాని ఆతడంగీకరింపలేదు.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు:— మంత్రివర్గ పక్షమువారు, యూరపియను యుద్వ్యోగుల అధిక వేతనములగురించి ఆశ్చర్యించుచు, తమకు తిరుగ పెద్ద వేతనముల గోరుట హాస్యాస్పదము. రిటైరింగ్ మెంటు కమిటీవారు, ఈ యుద్వ్యోగుల లవనసరమనియు, వీరి వేతనముల తీసివేయవలసినదనియు గావించిన మాచనలు ఈ సందర్భమున సంపూర్ణముగ నీరాకరింపబడెను. అప్పటివరకాయకుడగు సర్ చారల్స్ టాడుహంట్లగారు గూడ సభ్యుల కంగీకరించెను.

(గవర్నరు రాజాగారు:— నేనిప్పుడు నియమింపబడు క్రొత్త కార్యదర్శుల గురించి మాత్రమే మాటలాడితిని.)

సత్య:— అట్లుగనో జూలై మాసమునండి వేతనముల నొసగవలె నని కోరుటకు కారణమేమి? వీరు జూలై నెలనుండియు జేసినపనియేమి? ఏ బిల్లుల తయారుజేయుటలో సహాయ మొనర్చిరి? ఎన్ని ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరముల తయారునర్చిరి? వీరు మంత్రులసామ్రుగాదు. ప్రాత కార్యదర్శులు ఒకరు తిరుచునాపల్లిలోను మరియొకరు మరియొకచోలను తమతమ గృహములలో నెలయంతయు గూర్చుని యుండెడివారు. వీరు దినమంతయు పనిజేయు కార్యదర్శులు. వీరికిని పార్లమెంటుకి అందరు కేక్రటరీలకును ఎట్టి పోలికయు లేదు. తమపక్షమునకు మరిమాడు వోట్లను జేర్చుకొనుటకు మంత్రివర్గమువారి కొక మాగ్నెటప్రసంగములేదు. వీరు తమ కెట్టిసహాయమును జేయుట లేదనియు వీరొనర్చు పనినిగురించి తమ కేమియు తెలియదనియు లామెంబరు ఇదివరకు ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరముల నొసగునప్పుడు తెలిపిన విషయములను సత్యమూర్తిగారు రుదాహరించిరి.

గా. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు:— ఆర్థిక దృష్టితో చూచినయెడల నీ కార్యదర్శులకు తక్కువ వేతనముల నొసగ గలుగునెడల బాగుగనే యుండును. నే నిదివరకు తెలిపిన జవాబులనుండికదలను. కార్యనిర్వాహక సభ్యులను మాకు పార్లమెంటుకి విధులెవ్వియులేవు. నిరంతరకాధికార వర్తమని పిలువబడువారిలో మేము చేరదము. మాకును 100 లేక 200 ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరముల నొసగునవసరము గలుగునెడల అందరు కేక్రటరీల నేర్పరుచుకొనవచ్చును. అందుకు శాసనము అంగీకరించుచున్నది.

సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారు:— కార్యదర్శుల నియమింపవలెనని శాసనములో స్పష్టముగ విధింపబడెను. మాడువత్సరముల యనుభవము సంపాదించిన తరువాత నిప్పు డీ కార్యదర్శులు తప్పక అవుసరమని మాకు దోచెను. అందుచే సవరణ నంగీకరింప వీలులేదు.

ఇప్పటికి నాల్గు గంటలయ్యెను. రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనా తీర్మానము చర్చింపవలసి యుండుటచేతను ఇంకను చాలమంది మాటలాడవలెనను నభిప్రాయమును తెలుపుటచేతను, చర్చ లేవటికి ఆపియుంచబడెను.

రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలన తీర్మానము

డి. బి. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావు పంతులుగారు:— మదరాసు రాష్ట్రమునకు స్వపరిపాలన మొనగవలెనని, ఈసభవారు గోరుచున్నారని భారత ప్రభుత్వమువారి కెరిగింపవలె నని గవర్నరుగారిని గోరుచు కృష్ణారావుగారు రుపపాదించిన తీర్మానము తరువాత చర్చకువచ్చెను. సంస్కరణలను గురించి ప్రస్తుతము విచారణను సాగించుచున్న భారత ప్రభుత్వమువారి ప్రభుత్వమువారియొక్క యుక్త శాస్త్ర సభ వారి యొక్క యుక్త సభిప్రాయములను తెలుపవలెనని కోరక పోవుట దురదృష్టకరము, విచారకరము. రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనము విషయమున నీ రాష్ట్రము నన్ని పక్షములవారును, ప్రజలును తమ యభిప్రాయములను స్పష్టముగ తెలిపియుండిరి. భారత సంస్కరణల విచారణసంఘము నెదుట స్పష్టముగ తెలిపియుండిరి సోదాహరణముగ జూపిరి. ప్రస్తుతము జరుగుచున్న విచారణయందు ప్రాతమంత్రులును ఇతర రాజకీయ నాయకులును నొసగుచున్న అమూల్యమున సాత్వ్యమును గమనించినయెడల ద్వంద్వపరిపాలనమెంత అసాధ్యమో తెలియగలదు. జూయంటు పార్లమెంటు విచారణసంఘము నెదుటగూడ ప్రముఖులగు రాజకీయజ్ఞులు కార్యనిర్వాహక సభాలోనేను అధికారులయందు బాధ్యత నెలకొల్పినది, బాధ్యతాయంత పరిపాలన ముండజాలదని తెలిపిరి. ఈ విషయమున మాంటాగూషెమ్ము ఫర్మ విచారణలో మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు గూడ పూర్తిగానే యభిప్రాయమును తెలిపియుండిరి. 1919 లో మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు సంస్కరణలను గురించి శాసనసభవారి యభిప్రాయము నడుగగా రాష్ట్రీయ పరిపాలనమే మువసరమని తెలిపియుండిరి. ఏయేకాఖల ప్రజాయత్త మొనర్చవచ్చునను ప్రశ్న వచ్చినపుడుగూడ పరిపాలనలో విభజనముపనికిరాదనియు సంపూర్ణ బాధ్యతాయంత పరిపాలన మువసరమనియు దిగిరెలిపియుండిరి. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములలో సంపూర్ణ బాధ్యతను కేంద్ర ప్రభుత్వమును వెంటనే నెలకొల్పవలెననియు చాలకాలమునుండి బాధ్యతగల రాజకీయజ్ఞులు తెలిపియుండిరి. భారతీయులు, లాల్బాదులు, ల్యాండు రెవిన్యూ మొదలగు శాఖలను సంపూర్ణమున సామర్థ్యముతో నిర్వహించుచున్నారు. గత మూడు సంవత్సరములనుండియు మంత్రుల పరిపాలనముగూడ కీర్తికరముగ నున్నదేగాని తేరుగాదు, నాథు గానుమాత్రము, శాసనసభకు

బాధ్యులుగ ప్రకటింపబడినను, ఆచరణయందు అట్లుండకు ఎంతమాత్రమును పీలులేకుండ నొనర్చబడెను. మనలో మనకు వివాదములుండవచ్చును. అవి తుటుంబకలహములగుటచే మనము సావధానముగ పరిష్కరించుకొనవచ్చును.

గ్రహముగారు:— ప్రభుత్వసభ్యుల యభిప్రాయముల నీసందర్భమున ప్రకటించుటకు పీలులేదు. వారు తమ యభిప్రాయముల నిదివరకే భారత ప్రభుత్వమువారికి పంపివేసిరి. కాని ఈసభవారి యభిప్రాయముల భారతప్రభుత్వమువారికి పంపుటకు ప్రభుత్వమువారి కెట్టి అభ్యంతరమును లేదు.

సత్యమూర్తిగారు:— ఈవిషయమున ప్రభుత్వసభ్యులు తమ యభిప్రాయములను వెల్లడించుచు ఉండుట యందీసభయెడల వారుఅర్హులగు గౌరవభావముతో ప్రవర్తించలేదు. ఇట్టిముఖ్యముగ విషయమున ప్రభుత్వసభ్యుల యభిప్రాయము తమియో చెలిసికొనుట కీసభవారికి హక్కుగలదు.

న్యాయశాఖసభ్యుడు:— ఈవిషయమున ప్రభుత్వసభ్యులకు కొన్ని యభిప్రాయములు గలవు. భారతప్రభుత్వమువారు, గుప్తమునీరిని, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయముల నడిగిరి. ప్రభుత్వసభ్యులు తమయభిప్రాయములను ప్రభుత్వమువారికందజేసిరి. భారతప్రభుత్వసభ్యులు తమచెలిసిన యభిప్రాయము ప్రకటింపజాలరు.

సత్యమూర్తిగారు:— గౌరవనీయసభ్యులు ప్రభుత్వము తరపునతీర్మానముపై తమయభిప్రాయము మేమియో చెప్పవచ్చును. చాలముఖ్యమగుతీర్మానము సభవారియెదుటగలదు. ఈ తీర్మానముపై తమయభిప్రాయములను చెప్పవలసి ప్రభుత్వసభ్యుడు చెల్లవుచున్నాడు. పార్లమెంటుకి పక్షమును, ఆచారములను, ఇట్టిపరిస్థితులందు చెల్లువలెగలవు. సంస్కరణములలో నొసగితిమని తెలుపు పార్లమెంటుకి సంస్థాపనకెట్టి బూతుకములో ఇందువలన చెలియగలదు? ప్రభుత్వపుబ్లెట్ గూర్చిన సభ్యులందరను, తామందర మొకటిగా ననుకొనవలెను. తామప్రజలవిశ్వాసమును గోల్పోయినపుడందరు నొక్కటిగా రాజీనామా నొసగవలెను. నియోజకవర్గమునందు తనసంతతిజ్ఞానము లేదనునది వట్టిబూతుకము. ఈ దినమున నీ పురపాలకసంఘపు ఎన్నికలలో స్వరాజ్యపక్షవిజయముల గాంచినయెడల వివిషయము చెలియగలదు. ప్రభుత్వము ప్రజాభిప్రాయమును వ్యక్తీకరించునదిగ నుండవలెను. ప్రజాయత్తశాఖలందుగూడ నేవిధమున బాధ్యతయు, యధార్థములతో లేదు. పంజాబు ప్రభుత్వమున ప్రాతమంత్రియగు లాలా హరికిషన్ లాలాగారు, సంస్కరణల విచారణసంఘమునెదుట సాక్ష్యమొసగుచు, తనకు, గవర్నరుగారికి సలహా నొసగుటకంటె నెక్కువసంధికారముగాని బాధ్యతగాని లేదని చెలిపియుండిరి ఇది కొంతవరకు బాధ్యతగలప్రభుత్వము గాదు. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునుగాదు. బాధ్యతాయుత పరిపాలనమొసగి అధికారమునంతను కేంద్రప్రభుత్వమువారిచేతులందుండుకొనినను ఎట్టి ప్రయోజనమునునుండదు. ఈసంస్కరణలప్రశ్న ప్రభుత్వమువారికిని, ప్రజలకును ఒడంబడిక రూపమున రెండుపేజిలు సమావేశమున పరిష్కరింపబడవలెను గాని ఇంకొకవిధముగ సంతృప్తికరముగ పరిష్కరింపబడజాలదు. ఈవిషయమున అధికారముననున్న పక్షముయొక్క నాయకులుగూడవోటుల నొసగెదరని నమ్ముచున్నాను.

వీరయ్యగారు:— నిమ్నశాఖలప్రతినిధి యగు వీరయ్యగారు తీర్మానము నెఱుఁచుచు, అగ్రనర్తకులవారు నిమ్నశాఖలయెడల నిరాదరణభావముతో నున్నారనియు, అందుచే నిష్పక్షిస్త్యపరిపాలన మొంగబడినయెడల నిమ్నశాఖలకు నష్టమనియు నుడివెరి.

సర్ పి. వి. రెడ్డి నాయుడుగారు:— మొదట వీరయ్యగారి ఆక్షేపణలకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు సంస్కరణలకు పూర్వము నిమ్నశాఖల సీటిని ఊహించుకొని

ప్రస్తుతస్థితిలో పోల్చి చూచుకొనినయెడల సంస్కరణలక్రింద మంత్రులును ప్రభుత్వమువారును ఎంతయభివృద్ధి యొనర్చగలిగిరో తెలియవచ్చును. వీరయ్యగారు పరిగాగమించినచో బాధ్యతాయుత పరిపాలనకంద, వారిస్థితి త్వరితముగ నభివృద్ధి నొందు నేగాని వేరుగాదు. మద్రాసు రాష్ట్రమునందు సంస్కరణల నిర్వహణమునకు అన్నియవకాశముల నొసగితిమి. ద్వంద్వపరిపాలన మాచరణ కసాధ్యమైనను, జయప్రదముగ నిర్వహించితిమి. అందుచే నీ రాష్ట్రమునకు స్వపరిపాలనమును గోరచున్నాము. ఒకే గృహమును రెండుపెత్తనములున్నచో గృహనిర్వహణ మేమాత్రమును సాగజాలదు. అభివృద్ధిశాఖామంత్రికి, అభివృద్ధిశాఖ యొగబడెనుగాని, అటపీకాఖ ప్రభుత్వశాఖగ నొసర్చిరి. ఇట్లే ఇతరశాఖలు లేకుండ వ్యవసాయశాఖయు, పోస్ట్ టెలిగ్రాఫ్ శాఖ లేకుండ సారిక్రామిక శాఖయు, కార్మిక శాఖ లేకుండ బాయిలర్ల శాఖయు నొసగబడెను. ఇట్టిస్థితిలో నా మంత్రి ఏమి చేయగలడు? సంస్కరణల నభివృద్ధిజేయుటకు గురించి విచారించుటకు నియమితకాల మింకను రాలేదని కొందరాక్షేపించుచున్నారు. కాన నమలతో నియమితకాలము, అధికవ్యవధిని మాత్రమే నూచించును. అవసరమునో నీలోగానే నియమింపవచ్చునని మాంటాగూగారే కామన్సువల్లో చెలిపియుండిరి. సంస్కరణలమొదటి ఒకటిరెండు సంవత్సరములలోను, భౌగోళిక శాసనాదర్శముగ చెల్లవలసిన, అధికారముల భారతీయులవర మెనర్లుకార్య మొకవిధముగ జరిగెను. కాని తరువాత మందగించెను. ఏకవిషయ రిపోర్టులను నీకార్యము ఆగమము 4) సత్సరములవరకు నిలిచిపోవును. నేను మంత్రిగ నున్నకాలమున అనుభవించినకష్టము తెన్నియొగలవు. కాని నేనిచ్చటనానినిబహిరంగపరుపరదు. ప్రజాయత్తశాఖలలో నేనివిషయము నేమి జరుగుచున్నదో కార్యనిర్వాహకసభ్యులకు చెలియును. కాని రిజర్వడు శాఖలలో జరుగు విషయములు, అంతయు ముగియువరకు మంత్రులకే మాత్రమును చెలియదు. ఆర్థికబాధ్యతాయుతప్రభుత్వమునకు ఆర్థికశాఖ ముఖ్యము. ఆశాఖప్రజాయత్త మొనర్చు నిది ఎట్టిసంస్కరణ నొసగినను ఏమాత్రమును లాభము లేదు.

తరువాత, ది. బి. పి. కేశవస్వామి, వి. మునుస్వామి నాయుడు గార్లు తీర్మానమును బలపరుచుచు మాటలాడిరి.

యావోలిసాహెబు గారు:— మహమ్మదీయ సంఘము తరపున వీరు తీర్మానమును బలపరచిరి. అల్పసంఖ్యాకుల హక్కుల భంగము గలిగింప మని సత్యమూర్తిగారు వాగ్దాన మొనర్చియుండుటచేతను దేశమంతటియొక్క అభివృద్ధిమార్గమున, అల్పసంఖ్యాకులు అడ్డుకుగ నిలిచియుండరాదను కారణము చేతను సభ వారి ఏకగ్రీవాభిప్రాయమును వెలిబుచ్చుటకును తా నీ తీర్మానమును బలపరుచుచుంటినని నుడివెరి. ప్రస్తుత ద్వంద్వపరిపాలనను ప్రజలేగాక, ఉద్యోగులుగూడ తొలగించుకొనగోరుచున్నారు. రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనకుగాను ముందుగా ఆర్థికశాఖ ప్రజలయధిన మొనర్చుకొనుటవసరము.

సాలానాగారు:— క్రైస్తవసంఘముతరపున వీరుతీర్మానమును బలపరుచుచు, ప్రస్తుత శాసనసభల కెట్టి అధికారమును లేకపోవుట గురించి నుడువుచు కొంతమంది వోటులు, కాన సభలో తేయుచున్నపని యేమియని యడిగినపుడు, సభాభవనమునందు గొప్పవాదము నొనర్చుచున్నామని చెప్పిరిననినుడివెను. ప్రస్తుతసాంఘిక ప్రాతినిధ్యపద్ధతులను వీరు ఖండించుచు, అల్పసంఖ్యాకులకారకు, ప్రాప్తోన్నలు ప్రాతినిధ్యపద్ధతి నవలంబింపవలెనని నుడివెరి. తరువాత తీర్మానము వోటునకులెట్టిగా నంగీకరింపబడెను.

5 X 11 80 నిమిషములకు సభ ముగిసెను. తిరిగి రేపు. 11 గంటల సమావేశముగను.

* * * * *
సమావేశపరిమితి
ఈసమావేశము మాడునెలలు జరుగును. ఆరవినములు అనుద్యోగసభ్యులకార్యక్రమమునకు గవర్నరుగారు నియమించిరి. ప్రతిసలయందు జరుగుసభలోను రెండవములు అనుద్యోగసభ్యులకార్యక్రమమునకు ప్రత్యేకించితి నని అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

(నిన్నటితరువాయి)

చెంగల్పట్టు జిల్లా కలెక్టరు

సత్యమూర్తిగారు:—ప్ర.—1. ఎం కృష్ణస్వామిరెడ్డిగారే కారణములవలన చెంగల్పట్టుజిల్లా బోర్డు అధ్యక్షుడుగా నియమింపబడెను? ఆవదనికి భాగి ఎట్లు కల్గెను? 2. వా రాజిల్లావాసులేనా? 3. వారిందుగులునలుగురు ఆబోర్డుసభ్యుల? 4. బోర్డులో కులములన్నిటికి ప్రాతినిధ్యమున్నదా? 5. తండ్రిగారు అధ్యక్షుడుగా నందినందున కొడుకున కావడవి వచ్చినదా? (6) నామినేటు చేయబడిన సభ్యుడు అధ్యక్షుడుగా ఎన్నుకొని బడికుండ ప్రభుత్వమేమైన? యమముల నేర్పరచునూపా గలదా? జ:—(1) దొరస్వామిరెడ్డిగారు రాజీనామా నిచ్చుటచే భాగియైన స్థానమున రెడ్డిగారు సభ్యుడు ప్రయోజనకారుడని బోర్డు అధ్యక్షుడుగా నియమింపబడెను (2) ఆనియే ప్రభుత్వము విన్నది? 3.4 ఆసంగతినిగూర్చి ప్రభుత్వమునకు తెలియదు. (బోర్డు మొదల పట్టిని సభ్యుడు చూచుకొనవలయును) 5. కాదు, ఎన్నుకొనబడిరి. 6. ప్రభుత్వమున కట్టి యుద్దేశ్యము లేదు.

లాకా లేజీ పునర్నిర్మాణము

సత్యమూర్తిగారు:—ప్ర.—1. లాకా లేజీ పునర్నిర్మాణ సంఘనివేదికము ప్రభుత్వమునకు వచ్చినదా? దానినిగూర్చి విచారణ సర్పిరా? 2. దానిపై నేమైన ఉత్తర్వుల విచ్చిరా? లేనిచో ఎప్పుడిచ్చెదరా? (3) అట్టి ఉత్తర్వుల నివేదికము బల్లపై నుంతురా?

జ:—(1) (2) ఆనివేదికము ప్రభుత్వచారక్రింద నున్నది. (3) ఆవిషయమై ఆలోచింపబడును.

కామర్సు సారీ శాలల స్థానము

ఆర్. లీరియన్ గారు:—ప్ర.—(1) మదరాసు కల్లికోటలందు తప్ప ప్రతి జిల్లాలోను కామర్సు పాఠశాల నొకటి స్థాపింప నూహించుచున్నదా? (2) ఏ ప్రభుత్వేతర కామర్సు పాఠశాలనైన ఒప్పుకొని సహాయము చేయుచున్నదా? (3) ఐతే అట్టిస్కూళ్లు నామములతో అవి యున్నస్థానములు. (4) కల్లికోట, మద్రాసులలో తప్ప గవర్నమెంటు పాఠశాల రెండైన గలవా?

జ:—(1) ప్రతిజిల్లాకు ఏర్పాటుచేయు నుద్దేశములేదు. ఉత్తరజిల్లా ఉపయోగార్థము ఒకస్కూలు స్థాపించుట ఆలోచనలో నున్నది. (2) (3) 1922-23 పబ్లిక్ యిన్స్ట్రక్షన్ షాక్ట్ర పార్ట్ II ను చూడుము. (4) లేదు.

మదరాసు విద్యానియమములయందు హిందీనొక

దేశభాషగా నెఱుఁపకొనుట

సత్యమూర్తిగారు:—ప్ర.—(1) మదరాసు విద్యానియమములప్రకారము హిందీ నొక దేశభాషగా నొప్పుకొందురా? లేనిచో ఎందుకని.

జ:—ఈ రాష్ట్రభాషగాదు. మదరాసు విద్యానియమములలో దాని నొక దేశభాషగా నొప్పుకొనలేదు. అది మాతృభాషగాకలవారి కిట్టి నియములు లభ్యంబుమొందెను.

గవర్నమెంటు రికార్డులందు ఆదిద్రావిడుల

సంబోధనము

ఆర్. లీరియన్ గారు:—ప్ర.—(1) గవర్నమెంటురికార్డులనుండి పరయన్ అనుమాట తీసివేయబడలేదా? (2) నామి పరయన్ అనుమాటకి “గారి” అనక ఉత్తరం వ్రాయబడినమాట నిజమేనా? (3) దీనివిషయంలో ప్రభుత్వముపరమగృహచేయునా?

జ:— పంచమ, పరయాలను బదులు, ఆదినాంధ్ర ఆదిద్రావిడులని కలుపవలెనని ఉత్తర్వులీయబడెను. (2) కవులు. (3) అధికారులు “గామి” అనుమాట వాచవలెను పరయోగింపు విషయమున ప్రభుత్వమువారు జోక్యంకల్గించుకొనజాలరు.

నూతనయంత్రములు నూతనపరికరములు

నరన్నతిపవర్రెన్ రోజము

తెలుగు—నాగరి—అరవము—ఇంగ్లీషు—లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

తెలుగుపాఠములు	రసీదుబుక్కులు	ఇంగ్లీషుల వాలిపేజ్లు
శాస్త్రము	శుభలేఖలు	చక్కగా
కావ్యముబుక్కులు	ఆఫ్టోనుబుక్కులు	ముద్రింపబడును.

ఆంధ్రపత్రిక

1924 వ సం॥ ఆగస్టునెల 19 వ తేది

మంగళవారము

రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము:
మద్రాసు శాసనసభవారి
యంగీకారము

మద్రాసురాజధానికి రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్య మొసగవలయునని, రా॥ బ॥ ఆమంచెర్ల సుబ్బు కృష్ణారావు పంతులుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమును నిన్నటిరాత్రులము మద్రాసు శాసనసభవారిచే గ్రహముగ సంగీతించిరి. ద్వంద్వప్రభుత్వము నిష్ప్రయోజనమని, మంత్రిపదవి నింతకుమున్ను నిర్వహించిన సర్ కూర్మా వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారు ఖండితముగ బలికి, ఈయన భవములను వివరించిరి. ప్రస్తుత మంత్రిలును కార్యనిర్వాహక సభ్యులును మానము దాల్చియుండుట మాత్రము, సభ్యులుగ దోచును. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయములను ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి రిహస్యముగ చెలిపిరి. అందుచే తమ యభిప్రాయమును సభ్యులసభ్యులు చెలువవలెదట. ఇందులో సరిమరిహస్య మగు విషయములేవియు గనుపించవు. రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము అవసరమనిదోచిన నటుల చెప్పవచ్చును. లేనియెడల భీష్ముగ సభిప్రాయ మీయవచ్చును. అతియగాని యిట్టి ముఖ్యోపయమై దానిక వేలనో చెలియదు. శాసనసభతో సంప్రదించి, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయమును ఇండియా ప్రభుత్వమునకు పంపియింప వలసివచ్చి. శాసనసభతో నూడ నాలోచింపక, ప్రభుత్వము వారు సర్వజ్ఞజాపుట పోలేము. కార్యనిర్వాహక సభ్యులసంగతి తెలుసను, మంత్రులయినను శాసనసభతో నాలోచింపవలసి యుండెనుగా? అటులయూలోచింపకండుటకు వీలులేదని, మంత్రులు గవర్నరుగారితో జెప్పిరా? క్యాబినెట్టుసభయం దీవిషయము తేటపరచబడెనా?

మద్రాసు శాసనసభవారిచే గ్రహముగ తీర్మానించినను, ప్రభుత్వమువారి యభ్యంతర మేదయో తెలియలేదు. ప్రభుత్వమునందు సభ్యులము శాసనసభకు భాగ్యత వహించియున్నను, ప్రభుత్వాభిప్రాయము తెలియకుండుట ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము. శాసనసభవారి యభిప్రాయమును ఇండియా ప్రభుత్వమునకు పంపుటకుమాత్రము గా॥ గ్రహముగా రంగీకరించిరి. ఈమాత్రమును గ్రహమయినను జూపిండులకు సంతోషపచ్చును. “ద్వంద్వప్రభుత్వము అసంభవము” అని సర్ వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారు చెప్పినవిషయము, సందియమున విశేషములేదు. మంత్రిపదవులను నిర్వహించిన, కేల్కర, చిట్టపేను, పారిశ్రామిక లాల్, చింతామణిగారు వీరివలెనే నాశ్చర్యమిచ్చిరి. అసంభవముగ సరిపాలనాపద్ధతిని వెంటనే రద్దుచేయుట చూపశక్తిము. పూర్వ మంత్రులందరూ, కోశాధికారియే నిజ ప్రభుత్వాధికారియని, నిదర్శనపూర్వకముగ చెలిపిరి. మంత్రుల యాలోచనల నన్నిటిని, కోశాధికారి త్రోసివేయచుండెనని, మంత్రులంగీకరించిరి. కోశము చేతికిరానిది, స్వపరిపాలనమునున్నయని, వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారు జంకులేక చెలుపుటబట్టి సత్యమును గ్రహించవచ్చును. రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యముతో బాటు, కేంద్రప్రభుత్వ భాగ్యతను గూడ వెంటనే సంపాదించవలయును. స్వపరిపాలనమును ముక్కులు ముక్కులుగ విభజించి వీలులేదు. కేంద్రప్రభుత్వమున పూర్వ భాగ్యతను గోరుటకు, మితవాద సాధన లింకను జంకుచున్నారు. మిలిటరీ మున్నగు శాఖలలో నవసరమయినచో, యూరపియను యద్యోగులను మరెవరికొంతకాలము వరకు నిలుపుకొనవచ్చును. అంతియగాని, పరిపాలనమును ప్రజల హస్తములలో నుంచుకొనుటకెట్టి యభ్యంతరముండును? మిలిటరీ వ్యయమును ప్రజాప్రతినిధులు నిర్ణయించుటకు వీలులేకున్నది. హిందూదేశ మభివృద్ధి జెందుట దుస్సాధ్యము. అనవసరవ్యయమును తొలగించి, ప్రజేచ్ఛననుసరించి ప్రభుత్వకోశమును వెచ్చించవచ్చుచో, దేశమున కిసుమంతయు ప్రయోజనముండదు.

సర్ ఆలీ ఇమాంగారు లండను టైమ్సుపత్రికకు వ్రాయుచు, సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును, కేంద్రప్రభుత్వమున పాక్షికభాగ్యతయు అత్యవసరములని నూచించిరి. మొత్తముమీద, ప్రస్తుత సంస్కరణములపై ప్రేమగలవా రొక్కరును గనుపించరు. ద్వంద్వప్రభుత్వముతో సరిపెట్టుకొను పక్షమీదేశమున గనుపించదు. ప్రజాభిప్రాయ మిటులున్నను, సంస్కరణ శాసనమును మార్పు గూడదని ఎలుగైతి చాటువా రింకను ఇంగ్లండులో గలరు. వీరు కంప్లెక్సుమూసికొని, స్వరాజ్యాభిలాష దేశములో నెటుల పెరుగుచున్నదనియు జూడ జాలకున్నారు. ఇంగ్లీషు సహాయమంత్రిగ బనిచేసిన, విన్ టుటనుగారు హైందవ వ్యవహారములగూర్చి తమ కన్నయ పిలిచినను పలుకుట విచిత్రము. వీరు రెండు నెలలు ప్రభుత్వ మందిరములలో నివసించి, సర్వమును గ్రహించితిమని ప్రగల్భముల పలుకుచున్నారు. కాని నిష్పక్షపాతవృద్ధులగు విదేశీయులు మాత్రము, హిందూదేశము స్వాతంత్ర్యాభిలాషతో తాండవమాడుచున్నటుల గ్రహించుచున్నారు. న్యాయార్థు టైమ్సుపత్రికా ప్రతినిధి యగు జమ్మండుగారు జయితోకు వెడలినవారిలో నొకరు. అట్టివారు న్యాయార్థు టైమ్సుపత్రికలో నేమని వ్రాసిరో చూడవచ్చును. దేశము స్వరాజ్యనినాజిముతో మారుమోగుచున్నదనియు, అన్ని పక్షములవారును అన్ని తరగతులవారును స్వరాజ్య సిద్ధికై పరితపించుచున్నారనియు, స్వరాజ్యమును వెంటనే ప్రసాదించనియెడల, వివిధ సమస్యకన్న హైందవసమస్య వేంబడుండుగు లెక్కుడు విషయమగుననియు, జమ్మండుగారు తేటపరచిరి. ప్రజలతో కలసి మెలసివారి కెల్లరకును ఇట్టిభావమే పొడబడవలసినది. మితవాదులును జస్టిసు పక్షము వాదించుచు, స్వరాజ్యావశ్యకతను జంకులేక చెలుపుచుండ, బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారింకనుకదల పెడలక యండుటకు వీలులేదు. ఫిల్లిప్సెనుదీపులకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మొసగక తప్పదని, అమెరికా ప్రభుత్వమువారు గ్రహించిరి. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువా రింకను నిజ ప్రభుత్వాధికారియని, నిదర్శనపూర్వకముగ చెలిపిరి. మంత్రుల యాలోచనల నన్నిటిని, కోశాధికారి త్రోసివేయచుండెనని, మంత్రులంగీకరించిరి. కోశము చేతికిరానిది, స్వపరిపాలనమునున్నయని, వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారు జంకులేక చెలుపుటబట్టి సత్యమును గ్రహించవచ్చును. రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యముతో బాటు, కేంద్రప్రభుత్వ భాగ్యతను గూడ వెంటనే సంపాదించవలయును. స్వపరిపాలనమును ముక్కులు ముక్కులుగ విభజించి వీలులేదు. కేంద్రప్రభుత్వమున పూర్వ భాగ్యతను గోరుటకు, మితవాద సాధన లింకను జంకుచున్నారు. మిలిటరీ మున్నగు శాఖలలో నవసరమయినచో, యూరపియను యద్యోగులను మరెవరికొంతకాలము వరకు నిలుపుకొనవచ్చును. అంతియగాని, పరిపాలనమును ప్రజల హస్తములలో నుంచుకొనుటకెట్టి యభ్యంతరముండును? మిలిటరీ వ్యయమును ప్రజాప్రతినిధులు నిర్ణయించుటకు వీలులేకున్నది. హిందూదేశ మభివృద్ధి జెందుట దుస్సాధ్యము. అనవసరవ్యయమును తొలగించి, ప్రజేచ్ఛననుసరించి ప్రభుత్వకోశమును వెచ్చించవచ్చుచో, దేశమున కిసుమంతయు ప్రయోజనముండదు.

మువా రింకను నిజ ప్రభుత్వాధికారియని, నిదర్శనపూర్వకముగ చెలిపిరి. మంత్రుల యాలోచనల నన్నిటిని, కోశాధికారి త్రోసివేయచుండెనని, మంత్రులంగీకరించిరి. కోశము చేతికిరానిది, స్వపరిపాలనమునున్నయని, వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారు జంకులేక చెలుపుటబట్టి సత్యమును గ్రహించవచ్చును. రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యముతో బాటు, కేంద్రప్రభుత్వ భాగ్యతను గూడ వెంటనే సంపాదించవలయును. స్వపరిపాలనమును ముక్కులు ముక్కులుగ విభజించి వీలులేదు. కేంద్రప్రభుత్వమున పూర్వ భాగ్యతను గోరుటకు, మితవాద సాధన లింకను జంకుచున్నారు. మిలిటరీ మున్నగు శాఖలలో నవసరమయినచో, యూరపియను యద్యోగులను మరెవరికొంతకాలము వరకు నిలుపుకొనవచ్చును. అంతియగాని, పరిపాలనమును ప్రజల హస్తములలో నుంచుకొనుటకెట్టి యభ్యంతరముండును? మిలిటరీ వ్యయమును ప్రజాప్రతినిధులు నిర్ణయించుటకు వీలులేకున్నది. హిందూదేశ మభివృద్ధి జెందుట దుస్సాధ్యము. అనవసరవ్యయమును తొలగించి, ప్రజేచ్ఛననుసరించి ప్రభుత్వకోశమును వెచ్చించవచ్చుచో, దేశమున కిసుమంతయు ప్రయోజనముండదు.

మద్రాసు కార్పరేషను ఎన్నికలు

మద్రాసు కార్పరేషను ఎన్నికలు జయప్రదముగ ముగిసినందులకు సంతసించెదము. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను నెలకొల్పి, అట్టివారికి నియమములను కొన్నింటి నేర్పరచి, స్వపక్షవిజయమునకై మొదట నుండియు పట్టుదలతో కృషిసలుపుచున్న శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారు అభివందనార్హులు. వీరి పలుకుబడియు, చాకనశక్తియును, కార్యరూపము దాల్చినవి. ఇకమందు అనన్యదృష్టితో వీరు ప్రజాసేవకై తమ జీవితమును ధారబోసిన, చెన్నపురియందు సత్వరాభివృద్ధి గలుగునని యూహించవచ్చును. నిన్నటిదినము జరిగిన నాల్గు వార్డుల ఎన్నికలలో మూడువార్డులలో కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు గెలుపొందిరి. పెక్కువత్సరములనుండియు నిరవాస మేర్పరచుకొనినసభ్యులు విజయము గాంచుటబట్టి, దేశమునందు కాంగ్రెసు పలుకుబడి ఎంత యధికముగలదో గ్రహించవచ్చును. కార్పరేషను అభ్యర్థులును, పురాలసభ్యులునగు వి. తిరుమలపిళ్లగారితో, పాఫీ మహమ్మదుగారు పోటీపడవలసి వచ్చెను. తిరుమలపిళ్లగారికి స్థానబలిమి యధికముగ నున్నను, కాంగ్రెసు అభ్యర్థియే గెలుపొందెను. ఇటులనే చాలకాలమునుండియు కార్పరేషను సభ్యత్వము వహించి పాటుబడుచున్న దేశికాచారిగారికి, క్రొత్తవారగు అబ్దుల్ హమీదుఖానుగారు పోటీగనిల్పవలసి, విజయము బడసిరి. ఎన్నికలలో విజయముగాంచిన, చక్రయ్యశెట్టి, పాఫీమహమ్మదు, హమీదుఖానుగార్లు ముస్లిములను అసహాయవాదులు. వీరు కాంగ్రెసు నిర్వహణమునందు శ్రద్ధ వహించి పనిచేయుచున్నారు. వీరి యత్నాహము ఎన్నికలతో తుదముట్టదని విశ్వసించెదము. వీరు తమ శక్తి సామర్థ్యములను స్వధర్మమును నిర్వహించుటకై ధారబోయగోరెదము. సెప్టెంబరు 6 వ తేదీన, మరల నైదువార్డులకు ఎన్నికలు జరుగును. 12 వ వార్డుకు గోనుగుంట్ల వేకటసుబ్రహ్మణ్యంశెట్టిగారును, 16 వ వార్డుకు పి. భక్తవత్సల నాయుడుగారును, 18 వ వార్డుకు డాక్టరు రామకామతుగారును, 1 వ వార్డుకు వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారును, 23 వార్డుకు మీనాక్షిసుందరం పిళ్లగారును, అభ్యర్థులుగ నిలిచియున్నారు. వీరు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులుగ నియక్తులయిరి. వీరికి విజయము తప్పక చేకూరునని భావించెదము. కాంగ్రెసు పలుకుబడి నాధారముగ జేసికొని, ఎన్నికలలో విజయముగాంచుట సుకరము. అనేక పట్టణములందు, కాంగ్రెసుసభ్యులు విజయముగాంచి, స్థానికసంఘములను స్వాధీన పరచుకొనియుండిరి. స్థానికసంఘములను వశపరచికొనుట, అసహాయధర్మమునకు విరుద్ధముగాదని, గాంధీ

మహాత్ముడిని గురించి చదివినా, సానిక సంఘముల పరివేషించినా, ప్రభుత్వం తో సహా కార్యములకు చొటుకలదు. కాని, ఆ సహాయ కార్యక్రమము కొన్ని ప్రత్యేక విషయములకు మాత్రము సంబంధించి యందుటచే, మహాత్ముడు సానిక సంఘ ప్రవేశమును నిరాకరింపలేదు. కాని, కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును వీలగునంతవరకు సానిక సంఘముల ద్వారా కొనసాగించుటకు మాత్రమే, యిట్టి యవకాశము నుడయోగింపదగినది. అన్యచింతతో నిట్టి కార్యములకు గొడవగట్ట, ఏ గురి నప్రయత్నము సామాన్య మ్యునిసిపలు వ్యవహారములను చక్క జెట్టుట యటుండ, నిర్మాణకార్యక్రమమును ప్రత్యేకముగా వెంపొందింపవలసిన విధి, మాత్రమే సభ్యులపై నిలిచియున్నది. కాంగ్రెసు మ్యునిసిపలు డిప్యూటీ మేయరులలో నీక్రిందివి ముఖ్యము లని ఎంచవచ్చును.

- (1) కార్పొరేషను సభ్యులకుగాని మరి యేనభ్యులకుగాని ఇతర కార్యములకుగాని వెడలునపుడు ఖద్దరు ఉడుపులను ధరింపవలయును.
- (2) ప్రభుత్వసభ్యులను గాని లేక ప్రభుత్వోద్యోగులనుగాని స్కూలించుట కుద్దేశించబడిన కార్యములకును సభ్యులకును వెడలరాదు. వాని యందు పాల్గొనరాదు.
- (3) రాజప్రతినిధులకును, గవర్నరులకును, కార్యనిర్వాహక సభ్యులకును, మంత్రులకు, ఇతర ప్రభుత్వోద్యోగులకును సన్మానపత్రముల నొసగుటకు నిరాకరింపవలెను.
- (4) కార్పొరేషను ద్వారా పన్ను యవకాశములు గలవో అన్నిటిని పన్ను గించి, కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును కొనసాగింపవలెను.
- (5) కార్పొరేషనుచే నడుపబడెడి పాఠశాల లందు విద్యకు జాతీయోత్పత్తి నెసగి రాటము లను ప్రవేశపెట్టవలయును. జాతీయోత్సాహము గలుగునట్లు విద్యావిధానము ననుసరించుచు నగరమునందలి బాలుకులను బాలికలకును విద్య నుచితముగా నేర్పాటు చేయించవలెను. కార్పొరేషనుకు గల యవకాశముల నుడయోగించియు, లేని యవకాశములను వింధియు దృఢమయి నట్టుదలతో త్రాగుడు దురభ్యాసమును దూపుమాడవలెను. కార్పొరేషను ఉద్యోగులు ఖద్దరు వేసికొనునట్లు ప్రోత్సహించుచు, కార్పొరేషను ఉడుపుల నియవలసినపుడల్ల ఖద్దరునే సరి ఫరా చేయవలయును.

ఇట్టి ప్రయోజనములను సాధించినగాని, కాంగ్రెసు మ్యునిసిపలు డిప్యూటీ మేయరులకు, తాత్కాలిక విజయములతో సంప్రప్తి జెందక, కాంగ్రెసు సభ్యులు మహాత్మునికి ప్రయత్నముగ నిర్మాణ కార్యక్రమమును సాధించినపుడే, వారి యుక్తి ప్రయోజనకరమగును. వీరు తమతమ బాధ్యతల నెట్లు నిర్వహించెదరో కాలమే తెలుపగలదు.

ఇంపీరియల్ బ్యాంకు మోసపుకేసు: న్యూజెంటు గ్రాంటుగారు ఇ. పీరియల్ బ్యాంకు మోసపుకేసులో, క్రొను ప్రాసిక్యూటరును, అడ్వోకేటు జనరలును విడిచి, స్పెషలు ప్రాసిక్యూటరుగా న్యూజెంటు గ్రాంటుగా నేల నియమించితిరిని, మద్రాసు శాసనసభలో నిది

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని వుజూనది

లక్షరూపాయల సమర్పింపవలెను

19-8-24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు

చందాలు	ఇదివరకు	ఇదివరకు
46641-4-5	46641-4-5	23651-14-9
విశాఖపట్టణముజిల్లా పాలకొండ, స్వరాజ్య భవనము గాంధీ దాసు, కాశీకూరు కృష్ణమూర్తి పంతులుగారి ద్వారా వాగ్దానములు	36-0-0	30-0-0
మొత్తం.	46677-4-5	23681-14-9

పూజానికి సామ్యునింపు చరనామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, లెంబుకెటిపేడి, మద్రాసు

వరకు ప్రశ్నల నడిగియుండిరి. ఆవిషయమై సమాధానము జెప్పచు, ప్రభుత్వమువారు నేజాక ప్రకటన గావించిరి. ప్రభుత్వ సమాధానము కడుబలహీనముగ నున్నదని గ్రహింపవచ్చును. ఈ కేసులో వాదించుటకు న్యూజెంటు గ్రాంటు గారు ఎక్కుడు సమర్థులని పోలీసు కమిషనరుగారు ఎంచెరట. అందుచే, ప్రభుత్వమువారు వారిని ప్రాసిక్యూటరుగ నియమించిరట. క్రొను ప్రాసిక్యూటరుగారును, న్యూజెంటు గ్రాంటుగారును కలిసి బనిచేయ లేకబావుటచే, గ్రాంటుగారి నేలివిడిరట. ఇంతకన్నను విరుద్ధమగు చర్య వేరొకటుండునా? క్రొను ప్రాసిక్యూటరుగూ మీననుగారు అనమరులని చాటుటగాదా? పోనీ, అడ్వోకేటు జనరలుగారయినను బనికెరారా? మాధనక నాయరు గారికి హైకోర్టు జడ్జియగునని దలచి, వానిని నియమింపలేదట. ముందెన్నడో మరియొక ఉద్యోగమగునని, అడ్వోకేటు జనరలుగారిని వదలుకొనుట ఎంత యన్యాయమో ఊహింపవచ్చును. పెద్ద పెద్ద జతముల దీసికొనిన ఉద్యోగులు పనికిరాక, యూరపియను న్యాయవాదు లొకరిని ఎక్కుడు ధన మొనగి నియమించుట అనమానకరము. అనమరులగుచో, ప్రభుత్వ న్యాయవాదులను పనులనుండి తొలగింపవచ్చును. ఈతీరున అవమానించుటమాత్రము, అట్టి యుద్యోగులకుగాని ప్రభుత్వమునకుగాని గౌరవ దాయకము గాజాలదు.

లండను సమావేశ ఫలితము లండను సమావేశ ఫలితము గూర్చి, మిత్రమండలి ప్రతినిధు లొకరినొక రభినందించుకొనుచున్నారు. కాని దూరదృష్టితో విచారించిన, ప్రాన్స్ కోర్కెలకు బ్రిటీషుమంత్రి లొంగిపోయెనని యూహింపవచ్చును. రూరుభాగమును, శ్రేణివాసుల క్రమముగ నాక్రమించిరనుటకు సందియములేదు. అంతర్జాతీయ సూత్రము లేవియినను, ఇట్టి యక్రమచర్య నామోదింపజాలవు. బలవంతమగు జతము బలహీనమగుదేశము నీరీతిగ నాక్రమించుటకు వీలగుచో, ప్రపంచశాంతి కలలోని వార్తయగును. లండనుసమావేశ తీర్మానముల ప్రకారము రూరు ఆక్రమణము మరియొక సంవత్సరమువరకు

నిలిచియుండును. ఆపిమ్మట నేమి జరగునో ఎవరు జెప్పగలరు? జర్మనుజాతీయవాదు లీ తీర్మానములను నిరాకరించిరి. 22 వ తేదీన జర్మనువార్ల మెంటుసభ సమావేశ మగును. ఈ సభవా రెట్టినిర్ణయము గావించెదరో చూడవలయును.

“నర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా” పత్రిక మితవాదపత్రిక యగు “నర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా” పత్రికనుగూడ నైజాము ప్రభుత్వమువారు తమసంస్థానములోనికి రానీయకుండ జేయుట మిగుల వింతగ నున్నది. అతివాద మితవాద భేదము నయినన, వీరు పాటింపక, అందరను సమదృష్టితో జూచుచున్నారు. జ్ఞాన తేజము నీరీతిని అరికట్టుటవలన, హైదరాబాదు ప్రజలలో స్వాతంత్ర్యాభిలాష పెచ్చు పెరుగుటదప్ప వేరు లాభము గలుగజాలదు. హిందూదేశము నందలి ముఖ్యపత్రికల నన్నిటిని రాకుండ జేసినను, నైజాము ప్రభుత్వమువారి సంకల్పము నెఱవేరదు. బ్రిటీషు ఇండియా యందువలె, స్వదేశ సంస్థానములందును స్వరచిపాలనావ్యవస్థ తేట తెల్లమగుచున్నది.

గాంధీమహాత్ముడు : డిల్లీ సమాధానము డిల్లీలో హిందూమహమ్మదీయ సంయోగమును గుదుర్చుటకు గాంధీమహాత్ము డేగియుండెను. ఉభయసంఘములును తమతమ భావములను మహాత్మునకు విన్నవించిరి. నిన్నటిదినము మహాత్మునకు మౌనదినము. ఈవిషయమై దీర్ఘమననము నలుపుటకు, వీరికి అనుకూలావకాశము గలిగినది. ఉభయసంఘములకును మధ్య సమాధానము గుదురునని, యూహింపబడినది. మహాత్ముడే యీ సమాధానమును బ్రకటింపవచ్చును. హిందువులును మహమ్మదీయులును ఆవేశపూరితులై అవ్యక్తపుషుల నెన్నిటి జేసినను, మరల సంయోగావశ్యకతను గుర్తించుట మిగుల శ్రేయస్కరము. అన్య సహాయములేక ప్రజలు తమతమ విభేదములను పరిష్కరించు కొనునపుడే, వారి స్వరాజ్యార్హత బయల్పడును.

నవపరిహార పరిష్కారము

లండను ఒడంబడిక-రూరును 12 నెలలలో ఖాళీజేయుట

జర్మనులు ఫ్రెంచి ఏర్పాటునంగీకరించుట - ఇసుపదారుల సమస్య

ఫ్రెంచి ఆర్థిక ఐక్యత-డాన్ నివేదికము సెప్టెంబరులో అమలులోనికి వచ్చుట

లండన్, ఆగస్టు 17:— రాత్రి 9.35 రాంకే మన్రో వార్డు కలెక్టరుగారు లండనుసభ భగ్నముగానుండ జేసిరి. ఒడంబడికను బాదుజేయుటకు జర్మను జాతీయవాదులు ప్రతినిబట్టిరి. జర్మనులు ఒప్పుకొననిచో రూరును ఖాళీజేయుట వెనుకబట్టువని పార్లమెంటు విశేషాలు తెలుపుచున్నారు. తమ స్వార్థత్యాగమునకు ప్రతిఫలము రాకమాననని పరామలనుకొనుచున్నారు. ఫ్రెంచిసభ్యులమునకు జర్మనులు, బ్రిటిషు అమెరికనులు అనుగుణముగ ప్రవర్తించెదరని హెచ్చరింపుగా రిశ్రమ ఫలించుననిరి.

పరామల కోర్కెలు

జర్మనులు డాన్ నివేదికమును త్రికరణశుద్ధిగ అమలు జరిపెనని పరామలు అనుకొనుచున్నారు. అట్లగుచో పరిహారములను ఇచ్చుటకు ప్రారంభముగ ననుచున్నారు. అంతర్జాతీయమైన బుణ్యమునకు చర్చ జయలక్ష్యమునకు పరామలు ప్రస్తావనము జూపి పార్లమెంటును బ్రిటిషు అమెరికనులు గ్రహించెదరు గాకయని గోరుచున్నారు. న్యాయముగ పరిష్కరించెదరని వలెను చున్నారు. ఒకసంవత్సరమునకు రూరుపై తమకు అధికారమున్నదని సంతోషించుచున్నారు. జర్మనులు అన్నమాటను దృష్టిచూచి ఇది తమకు లాభించు ననుచున్నారు. హెరియట్ గారు, పార్లమెంటు ఒడంబడికను నిరాకరించెదరనుభయముతో చాల స్థాయిగముతో చలంపక ప్రవర్తించుట నెరిపజేసెను.

జర్మనుల యభిప్రాయము

జర్మనులకు కొంతవరకు ప్రాణము తెప్పిరిల్లినను వారికి సంప్రదింపగల అసాధ్యమని చెప్పెనుండి టైముపత్రికా విలేజిరి తెలుపుచున్నది. దీనికికారణము పరామలు రూరును తక్షణము ఖాళీజేయకపోవుటయే. జాతీయవాదు లింకను కారమును మిరియాలను నూరుచునే యున్నారు. తమ నిర్దోషమును చివరవరకు సాధించు వచ్చును. రిచిస్టాగు సభను ఎత్తివేయమని ప్రభుత్వము వారు బెదిరించుట చే జాతీయవాదులు కొంతవడిచుకును తగ్గింపనచ్చుననుచున్నారు. రూరు ఆక్రమణగూర్చి ఒడంబడికను నిరాకరించుటకు ఎవరి హట్టును వారు స్వతంత్రముగ నిశ్చయించుకొనిరట.

ఒడంబడిక నదురుట

ఒండొరుల యభినందనలు

లీడ్స్, ఆగస్టు 16:— నేటి సాయంకాలము కడపటివాడు సభ ప్రమాదజేయెను. ఒడంబడిక ప్రతినిధుల ముందు బెట్టివడిన ఇన్నాట్ల కట్టబడినందులకును శ్రమఫలించినందులకును ఒకరినొకరు అభినందించుకొనిరి. బ్రిటిషు ప్రధానాధ్యక్షుడు మరతర ముఖ్యప్రతినిధు లుపన్యాసుల నిచ్చిరి. ఒడంబడికను సంతకమున జేయుటకు ముందు సభ చాలింపబడెను.

రూరునుండి సైన్యములను మరలించు విషయమై దీనికి సంబంధించిన ఉద్దేశములను వారికిని ప్రత్యక్షముగ రాయకారములు జరిగినవట. ముఖ్యప్రతినిధులు ఒకరినొకరు ఉత్తరములను అందజేసికొనుటకు అంగీకరించిరట. దీనివలన అన్నియు కార్యరూపమును దాల్చును.

ఆఖరు ఒడంబడిక ఫ్రెంచి ఆంగ్లభాషయందున్నది. దీనిని మన్రోవార్డు రద్దీక్షులుగను సర్ మారిస్ హ్యూగోగారును, మిత్రమండలి కార్యదర్శులుగను జర్మను కార్యదర్శులుగను, నష్టపరిహార ప్రతినిధియు, సంతకముజేసిరి. యునైటెడ్ క్లబ్బు కార్యదర్శి సంతకము జేయలేదు.

నిఖిలము నివేదికమును అన్ని ప్రభుత్వములవారును నష్టపరిహారసంఘమువారును ఒప్పుకొని రని తెలియజేసిరి. కొన్ని ఒడంబడికలను సంతకముజేసినవనిరి. ఈ ఒడంబడికలకు ముప్పైపదివందల మున్నెండు మార్కులు పీలులేడె. ప్రారంభ సభ 15 కేజీనుండి కేజీకొనబడును. తరువాతి సంతకముగాని మరొకొన్ని కారితములను సంతకము జేసికొని మిత్రమండలి కేజీకొన్న ఒడంబడికలను జర్మనీకి అందజేసెదరు.

సంపూర్ణ వివరములు

నేటిరాత్రి లండనుసభ సరస్వర యభినందనలతో పూర్తియైనది. చివరన ముఖ్యప్రతినిధు లందరూ యువస్వనించిరి.

జర్మనీకి ఋణము

ఇంతకుముందుగ మిత్రమండలి ముఖ్యప్రతినిధుల సమావేశమై మిత్రమండలి ప్రభుత్వమువారు జర్మనీకి 800,000,000 పౌనుల ఉణమును ఇప్పించుటకు అన్ని సౌకర్యముల సేర్పాటు జేయవలెననిరి.

రూరునుండి సైన్యములను మరలించుట

12 నెలలలో జరుగునని మన్రోవార్డుగారు ప్రకటించిరి. దీనికి ఫ్రెంచి బెల్జియం జర్మను ప్రభుత్వమునా ఒప్పుకొని రనిరి. నేటినుండి ఖాళీజేయుట ప్రారంభమగును. సంగతి సం దర్భములను బట్టి వ్యవహార మంతయు జరుగుదుగ ముగియుటకు ఫ్రెంచి బెల్జియం ప్రభుత్వమునా రభిప్రాయపడుచున్నా రను నిదర్శనమును జూపుటకు ఈలోపుగ కొన్ని ప్రదేశములను పరామలు ఖాళీజేసెదరు.

మనగిని మనము పూర్తిజేసితిమనియు దీనిని ఫలవంత మగునటుల జేయవలెననియు మిత్రముమీద అన్నిభయములు అనుమానము అంతరింపకున్నను మిత్రముమీద ఈ ఒడంబడిక వలన శుభము చేకూరునని మన్రోవార్డుగారు రనిరి. అందరి యుద్ధే శ్యములకు ఇష్టముగనే ప్రవర్తించితిమి. ఈ ఒడంబడికయే మొదటి సంగి ఒడంబడికయని తెప్పనలెను. యుద్ధభయము పోయిన దనుభావముతో దీనిని మనము సంతకము జేయుటయే మొదటికాంతి ఒడంబడికయమటకు కారణమనిరి.

జర్మనుమంత్రుల కష్టములు

జర్మనుమంత్రు లెదుర్కొనవలసిన కష్టములనుగూర్చి చెప్పకతప్పదు. వారిపై విధింపబడిన భారము చాలగొప్పది. జర్మనుప్రజల కీ ఒడంబడికవలన సుఖముండదు. జర్మనులు ప్రపంచములో ఏకాదులుగ ఉండుకాల మంతరించినది. అనుభవముతో ఒకరియభిప్రాయముల నొకరు చెలిసికొని వ్యవహారములు ప్రారంభమైనవి. ఇది ఒక్క జర్మనీ లాభమే గాక మన కందరకుగూడ లాభమే. డాన్ నివేదికము దానికి సంబంధించిన ఇతర ఏర్పాటులు యూరపుకంతకు ఎంతలాభమును గలుగజేసెనో మరచిపోరా వనిరి.

సహకార మవనరము

మనపని ఇప్పుడే ప్రారంభము గావలసియున్నది. మనలో మనకు నమ్మకము ఆకే కుడిన ఈ ఒడంబడికకంటె ఎక్కువగ మన మసహకారముతో పనిజేసితిమేని ఎక్కువ పనిని సాధించగలము. శాంతి సేర్పరచుటకు పూర్వపు పరిస్థితులను ప్రవేశబెట్టుటకు క్రమేణా పూనుకొనవలెను. డాన్ నివేదికము సెప్టెంబరు ప్రారంభమునుండి అమలుజరుగునని మన్రోవార్డుగారు రనిరి.

పెద్దతర్కము జరుగుట

జర్మనులకు ఫ్రెంచివారలకు ఎంతయోవాదములు జరిగెను. జర్మనీనుండి ప్రతినిమిషము తంతివార్తలు వచ్చుచునేయుండెను. రాత్రిగూడ నిద్రపోవుచున్నను లేచి జర్మనులు సభగా విచ్చిచర్చించిరి. జర్మను ప్రత్యక్షిరమును అతిగహస్యముగ నుంచుటకు ప్రయత్నించిరి.

ఫ్రెంచికోర్కెల సంగీకరించుట

జర్మనులు ఫ్రెంచి ఏర్పాటులను పూర్తిగ అంగీకరించుట జర్మనుఅధికారులకు ఆశాభంగముగ కలందరింపన్నది. కాని మనము విధిలేక ఒప్పుకొనవలసివచ్చెను. మనలము చాలదు. అందుచే ఇంకకంటె ఏమియుజేయుటకు పీలులేదని జర్మనుప్రజలకు వచ్చుజెప్పుట కుదుర్చుట లేది. డాన్ నివేదికము ననుసరించి జర్మనులనిమిత్రము బుణ్యము సేర్పాటుజేయవిషయము వచ్చినపుడు సాహసరూపులు రూరును ఫ్రెంచివారు ముందు ఖాళీజేసేవట్టులు బుణ్యమువిషయమై ఆలోచించెన మనదరనియు దానివలన 12 నెలలకంటె ముందుగానే పరామలు రూరును ఖాళీజేయవచ్చుననియు ఒక్క ఆశనుమాత్రము బెట్టుకొనిరి.

ఒడంబడిక సంతక మగుట

లండన్, ఆగస్టు 16:— లండనుసభ ఒడంబడిక సంతకమైనది. దాన్ మూడుజిల్లాలను అందున్న పట్టణములను ఒడంబడిక సంతకమైన మరునాడు ఆగస్టు 17 వా సంతకమున రూరు ఆక్రమణకాలమున ఆక్రమించుకొన్న ఇతర ప్రదేశములను ఖాళీజేయుటకు ఒప్పుకొనిరి. కాని రూరునుమాత్రము ఒక సంవత్సరములో ఖాళీజేసెదరు.

కేపటిదినము జర్మనులు బెల్జియంకేసెదరు.

డాన్ నివేదికమును అమలు జరుపుటకు మిత్రమండలి 800,000,000 పౌనుల మార్కుల బుణ్యము సేర్పాటుజేసిననే పీలునను తీర్మానము జేసిరి.

జమగు మొదటి ఒడంబడిక

యుద్ధమైనదానిగ జేయుటకు ఒడంబడికలలో ఇదియే నిజమైన ఒడంబడిక. దీనిని అందరూ శిరసావహించవలెనని మన్రోవార్డుగారు రనిరి.

నూతనశక ముదయించెనని హెరియట్ గారు రనిరి.

మార్కుగారి ఊళ్లు

చుక్కవర్షత్యము విషయమై సదా ఏర్పాటు జేయబడుననియు దీనితో యుద్ధమంతరించు ననియు మార్కుగారి గారు రనించుచున్నారు.

బ్రిటిషు ప్రధానాధ్యక్షుని ఆకలు

లండన్, ఆగస్టు 17:— మన్రోవార్డుగారు ఈ ఒడంబడిక ఫలించునటుల ప్రతినిధులందరూ ప్రయత్నింపవలె ననిరి. హెరియట్ గారు భూమినిగూర్చు చక్కగ ప్రవర్తించిరి నేను ఒక పుడు వారి ఇష్టములకు లొంగలేదు. దానికి కారణము యూరపు టేమును నశింపించియు మనయందరి శ్రేయస్సును గోరి యే అట్లు చలంపక ప్రవర్తించినని గ్రహించెదరు గాక? లండనుసభవలన ముఖ్యవర్తలద్యారా పరిష్కారము, పరిశీలన, సవరణను ఏర్పాటుజేసితిమని జర్మనులకు నచ్చజెప్పెదననిరి.

అంతర్జాతీయమండలి బుణ్యమునకు పార్లమెంటు ప్రకటన ప్రకారము పరిష్కారము చేయవలెననిరి. ముఖ్యయూరపు తమకు అనుకొనుటకు ఏర్పడినపుడు ఆర్థికసమస్యలనుగూర్చి ఆలోచింపవలసి వచ్చును. స్వలాభముల నిమిత్తము పాటుపడుటకు ప్రజాసామ్య ప్రభుత్వమునా రందరును ప్రయత్నించవలె ననిరి.

హెరియట్ గారి ప్రశంస

మన్రోవార్డుగారు తమరిని అంతదయతోడను, ఓపికతోడను నడిపించినందులకు హెరియట్ గారు రెంతయు కొనియాడిరి. యుద్ధసమస్యలన్నియు పరిష్కారము గాలేదు. కాని దానికి అట్టిపరిస్థితు లేర్పడినవి.

నూతన శకోదయము

కలెక్టరుగారు ప్రతినిధుల సందరినియభినందించిరి. డాన్ నివేదికను మొదటినుండి కొనియాడిరి. యునైటెడ్ క్లబ్బు అగ్రస్థుడు ప్రజలు దీనినంగీకరించిరి. దానివలన నూతనశకోదయము ప్రారంభమై పరిశ్రమలు మరల తలయెత్తి యభివృద్ధి గాంచుననిరి.

డాన్ నివేదికమునలన అనుకూల వాతావరణ మేర్పడవచ్చునని మన్రోగారు రనిరి.

బైజేని ప్రభువు పునరనిర్మాణ కార్యక్రమము సముగ్రముగ సెగటకు సాభాత్మత్య మవసరమని.

జర్మనుల కృతజ్ఞత

మన్రోవార్డుగారు సంతయు కొనియాడి కృతజ్ఞతను జూపి విశ్వమాన సాభాత్మత్యమునకు సర్వవిధముల తోడ్పడెదమని దాన్ మార్కుగారు తెలియజేసిరి.

జపానువారి అభినందనలు

మన్రోవార్డుగారు కీసభను ఇంతదగ్గిజయముగ జరిగినందు తమ జపానుసంత్రి హేయాషే ప్రభువు ఎంతయు యభినందించెను.

జర్మను జాతీయవాదుల

నిరాకరణము

లండన్, ఆగస్టు 18:—లండను రాత్రిని నిరాకరించుదు జర్మను జాతీయవాదులు ప్రకటించిరి.

ఒడంబడిక అనుబంధము

లో రూరువిషయమై ప్రస్తావించబడలేదు. పరస్పర సంబంధముగల ఒడంబడికలను గూర్చియే ప్రస్తావించబడెను.

మొదటి అనుబంధములో దాసునివేదికమును గూర్చి 11 తేదీన నష్టపరిహారసంఘము వారును, జర్మనులుజేసికొన్న ఒడంబడికనుగూర్చి యున్నది.

రెండవ అనుబంధములో ఎప్పుడైనా అవాంతరములు లేక పులునిచ్చిన పరిష్కారముజేయుటకు మధ్యవర్తి పరిష్కారమును గూర్చి నూనింపబడినది. సరకులయొక్క ధర్మవర్తిని గూర్చి ఆలోచించుటకు విత్తములలో జర్మను ప్రతినిధులు గల ఒక నిశ్చయసంఘము నేర్పబడియున్నది ఆలోచించిరి.

మూడవ అనుబంధములో దాసునివేదికమును అమలులో పెట్టువలెనని ఏర్పడిన జర్మనుల చేయవలసిన పనులను నూనించిరి.

అక్టోబరు 5-వ తేదీకి జర్మను ఆర్థికవ్యవస్థను పూర్వమునలె మరలకలుగజేయవలెను. 1923 సంవత్సరము జనవరి 11 తేదీకి పూర్వము ఆక్రమా రాష్ట్రములందున్న జర్మను పరిపాలనమునే ప్రవేశపెట్టవలెను. సెప్టెంబరు 20 తేదీకి యూరప్ లున్న పరిశ్రమలను ఇనుపదారులను స్వంతదారులపరముజేయవలెను. ప్రాంతో బెల్జియము నకు పురుషులను ఇనుపదారుని జర్మను ప్రత్యేకంపెనీవలెను జేయవలెను.

1923 సంవత్సరము జనవరి 11 తేదీనుండి పట్టుకొనిన రాజకీయబంధీలను అందరిని మన్నించవలెననిరి. తగదాలువచ్చిన అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానమునకు తెలియజేయవలె ననిరి.

నాలుగవ అనుబంధములో పరిహారసంఘమును అమెరికను సభ్యుని నియమించుటనుగూర్చి ఆలోచించిరి. జర్మనులుఅన్ని ప్రకారమాదరింప జేయును దాసునివేదికమును గూర్చి ఏదైనా ప్రశ్నలు బయలుదేరినను పరిష్కరించుటకు అమెరికను మధ్యవర్తి జోక్యముకలుగజేసికొనవలెను. ఏదో కొప్పలిషయము లందు జర్మనులు తప్పుజేసినగాని అపరాధములను విధించరాదనిరి. ఒకవేళ అపరాధములను విధించితే ఋణమునకు భంగములేకుండ జేయవలెననిరి. ఈవిషయమై తగవులు బయలుదేరిన ప్రాపంచిక న్యాయస్థానమువారికి తెలియజేయవలెననిరి.

ప్ర్యాంకోబెల్జియం జర్మనుఒడంబడికలు

30-వ తేదీన సంకలముఅగును. ప్రెంచి, జర్మను పార్లమెంటువారు రంగీకరించినవిన్నుట జరుగును.

రూపాక్షమా అక్రమమును ఇటీవల జేసినతీర్మానముచే 1923-వ సంవత్సరము జనవరి 1 నుండి రూపకావలె అక్రమముకొన్న ప్రదేశముల నిపుడే వదలవలెనుటచే పరస్పరసంబంధము లేర్పడుటలో నూతనకోడయ మేర్పడునని మార్కుగారు తెలియజేసిరి.

వర్తకపుటొడంబడిక రాయబారములు

జర్మనీతో వర్తకపుటొడంబడికలవిషయమై లక్షణము రాయబారములను మిత్రమువలె జరిపెదరట.

గొప్ప సంశ్లేషి

31 రోజులు సభజరిగెను. ఆఖరుసభలో జరిగిన యుపన్యాసములను అందరును హర్షించిరి.

మార్కుగారి యుపన్యాసమును ముగిసాల్సగాని హర్షించినపిమ్మది లండనుసభ ఒడంబడికను అందరిసంతకమునిచ్చి ము ఒక విదేశాంగఅధికారి బట్టుకొనెను. నాలుగు అనుబంధములను ప్రతినిధులు పొడిఅక్షరాలతో సంతకముజేసిరి. బ్రిటిషుడొమినియను ప్రతినిధులుగూడ సంతకముజేసిరి. ఆగస్టు 30-వ తేదీన వారు సంతకముజేసెదరు.

ఈ ఒడంబడికలనుమార్పుల కేంద్రమాత్రము నీలులేదు. వలయునని లేదీలను ఎప్పుడు అమలుజరుపునంగతులను కొంతవరకు మార్చవచ్చును.

రిచిన్సాగుసభవారి ఒడంబడికను అంగీకరించనిచో ఇది ఎంతమాత్రము చెల్లదని మార్కుగారు తెలియజేసిరట.

అందరికిని పట్టరానిసంతోషము వచ్చెను అందరిగన సభ పూర్తియైనదని ముగిసాల్సగా రెండున్నతనుసంతకము వేలిబుచ్చిరి.

ప్రాంసుకు నిండుసంతుష్టి మనసుతో విడుదలయ్యెనని హెయిటుగా రినిరి.

ముగిసాల్సగాని రెండువారల లాస్ లాక్కులై వెళ్ళెను యిరి. ఒకవార ముచ్చు విశ్రాంతియొక్కది. వచ్చెవారము ముగిసాల్సగాని ఆరింటిమార్తెయు బాల్యము ముందెరువు సార్వభౌమ దంపతులతో విందారగించెదరు.

బ్రిటిషువారి విశ్వాసము

ఒక్క హెయిటుగారు తప్ప తక్కిన ప్రతినిధులందరూ ఎవరిజేతములకు వారేసిరి. ఈ ఒడంబడికను అంగీకరించు విషయమై జర్మను పార్లమెంటుగా రివారము చర్చించెను. రిచిన్సాగవారి అంగీకరించెదరని బ్రిటిషు అధికారులు విశ్వసించుచున్నారు. జర్మనుపత్రికలు అంత ఉత్సాహముగలేవు.

జర్మను హెయిటుగారు వైస్రేఆదాయము, పారిశ్రామిక ప్రత్యుత్పత్తిలను పరాసల కేంద్రయోజనమునుగూర్చి హెయిటుగారు తెలియజేసిరి. దీనివలన సాలుకు 900,000,000 ప్రాంతముల ఆర్థికప్రయోజనం లభింపవచ్చుననిరి. ఇదియుం గాక బొగ్గు కోట లభించుననిరి. పరాసలు ఇక కేంద్రమాత్రము ఏకాక్షయగ లేరనిరి. పరాసలను కొప్ప భాగ్యోదయ ముచేయించెద ననుచున్నారు.

ఆగస్టు 18-వ తేదీన అమెరికన్ ఆప్షన్స్ పట్టావలను పరాసలు ఖాళీచేయదని అధికారులు ప్రకటించిరి.

దాసు నివేదికమువలన జర్మనీయందు నష్టము గలుగుటచే జర్మనుపత్రికలు ధర పెరిగినది.

బాల్యమునలో బోలిషివికుకుటలు

అయుధములను బుట్టకొనుట

లండన్, ఆగస్టు 17-రాత్రి 10/30 టైముస్ పత్రిక విశేషం ఇట్లు తెలుపుచున్నది. వార్షిక బుర్గునూళ్ళ బ్యాక్టీరీరమున ఆయుధములు ముందుందు సామగ్రియు పట్టు జడెను. దీనివలన బోలిషికు కుట్రలున్నవని మరలత బలపడెను. సెబాస్టుయన్లునుండి ఒక ఒడంబడిక 120 పెట్టెలతో ముందుందు సామగ్రి, బాంబులు, మరఫీరంగులు, తుపాకులు దొరికినవి. బోలిషివికులు పట్టుపడెదమని తెలిసి 40 పెట్టెలను సముద్రము లోనికి త్రోసివేసిరి. తక్కినవి పట్టుపడెను. 30 మంది పట్టు పడిరి. బర్లేరియా కమ్యూనిస్టుల నిమిత్త మివి సంపబడుచున్న నని కొందరు ఒప్పకొరి. ఇదివరలో ఇట్లు కనుగొనకుండ ఎన్ని మోరవాణా చేయబడె ననుచున్నారు. ఈ పనినిమిత్రము, పంచిబెట్టుటకు సంఘము లేర్పడినవని ప్రభుత్వమువారు కను గొనిరి.

ఆరరు రాకొమగడ ఇండియా గవర్నరు జనరలు?

లండన్, ఆగస్టు 14-కన్నాటి రాకొమగడు సతీ సమేతుడై ఇండియాకు శీతకాలమున వచ్చుటజూడె ఆరరు రాజ ప్రతినిధిగ నియమించబడవచ్చునని లండను స్థాపపత్రిక వాకొను చున్నది.

ఇదివరలో రాజకుటుంబమునకు కేంద్రనవారి నొకరిని రాజప్రతినిధిగ నియమించవలెనని ఆగాఖాన్ గారు సామాన్యాధికారులతో హెచ్చరించెరట.

భారతదేశ సంస్కరణములు

రాష్ట్రీయ అధికస్వాతంత్ర్యము గావలె ననుట

నర్ అలీఇమాముగారి యభిప్రాయములు

లండన్, ఆగస్టు 17-రాత్రి 11/30. టైముస్ పత్రికలో నర్ అలీయమాంగారు యిట్లు వ్రాయుచున్నారు. ఎక్కువ నియోజకాధికారము ననుసరించి రాష్ట్రీయప్రతినిధి సభవారికి రాష్ట్రీయచంద్రివర్గమువారు లోబడునటుల జేయవలెను. మంత్రివర్గమువారు ప్రతినిధివర్గమువారు కెస్టిగటుల చేయవలెను.

సైనికనాకాశాఖలు, విదేశాంగ రాజకీయశాఖలు వచ్చి ఇతరశాఖా పరిపాలనమును కేంద్రప్రభుత్వమున ప్రజానిర్వహిత సభ్యుల కోరిక ప్రకారము పాలించుటల జేయవలెను. ద్వ్యవస్థ ప్రభుత్వము భగ్నమైనది. కేంద్రప్రభుత్వమున మార్పులనుకొని గాని రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము గగ్గరు.

బ్రిటిషుఇండియాకు ఇంగ్లాండుసహాయము సైనిక నాకాశాఖలు, విదేశాంగ రాజకీయములందు గావలయున్నది. సంస్థానాధీశ్వరుల విషయములోగూడ ఇంగ్లాండు సహాయమువలెను. ప్రజాస్వామ్యము రక్షేయందు బ్రిటిషుఇండియాకు ఈ సంస్థానాధీశ్వరులపై కార్యాధికారము గొరరాగు. అందుచే అతిజాగ్రత్తగా రాజకీయ సౌకర్యముల నేర్పలు జేయవలెను.

ఈజిప్టువారి ఆక్షేపణ

లండన్, ఆగస్టు 17-నూదానువిషయమై తమ ఆక్షేపణను ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారి కందజేసిరి.

మిల్నరుగ్రంథాని యభిప్రాయము

నూదాను అల్లరులవలన ఆంత ప్రమాదము కనిపించదు. భయపడుటకు అవసరములేదు. నూదానుగో ప్రస్తుతిమందున్న పరిపాలనమును ఎన్నిచేయుటకు నీలులేదని ఈజిప్టువారికి తెలియజేయవలెను. ఈజిప్టులో ఈవిషయమై ఒయలుదేరిన ఆండోల్ నము, అల్లరులు త్వరలోనే అంతరించును గాక. ఈయుద్ధము మంతయు కృత్రిమమైనది. ప్రస్తుతపాలనమున్న నే ఈజిప్టువారికి అసలులాభముగ నుండును. వారికి భంగమురాదు.

అన్యులలో బ్రిటిషువారికి ప్రతిహేతులగు గత సాయంకాలము అల్లరులు జరిగెను. వాటినువారిపై రాళ్లను యుక్కిరి. ముగ్గురు బట్టునడిరి.

మ్యాటియోటీహత్త

శనము కనిపించుట:- పోలీసుకుక్కలు

గుర్తించుట

రోము, ఆగస్టు 16-పోలీసు కుక్కలు రోముకు 13 మైళ్ళదూరములో కుళ్ళిబొయిన మ్యాటియోటీగారి శనమును పైకి దీసివి

ఈవన్సుహత్త

ముగ్గురు శిక్షితులై

మేక్సికోనగరము, ఆగస్టు 17-ఒక ముద్దయలుగ జేయుడిరి. ఇద్దరు వదిలిజేయబడిరి. ముగ్గురు శిక్షితులై. పిరికి ఉరిశిక్ష విధింపబడెను.

ఇరాకు సరిహద్దుసమస్య

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఇరాకు సరిహద్దునుగూర్చి రాబోవు సభయందు జాతిసమితి సభలో చర్చింపవలెనని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తమరిని కోరినని జనీవాలోనున్న తురుక్కుప్రతినిధిలో జాతిసమితిసంఘమువారు తెలియజేసిరి.

కెన్యా ఆరికపత్రము

నేయి రోడ్, ఆగస్టు 18-1925 సంవత్సరమునకు 2098000 పానులు ఆదాయముక్రిందను 290000 పానులు వ్యయముక్రిందను మదింపుజేసిరి. దేశీయ ప్రసవవైద్యాలయము, క్రొత్త పారిశ్రామిక సంఘము గ్రామసౌకర్యాల నిమిత్తము వ్యయముజేసెదరట.

నూదాను పరిస్థితులు

ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి కెరుకజేయుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, ఆగస్టు 19-లండనులోనున్న ఈజిప్టు చంద్రివిదేశాంగకార్యాలయమున కే శనివారమునాడు నూదాను పరిస్థితులను జూచి తన పభిత్వమువారి యభిప్రాయమును బ్రిటిషువారికి తెలియజేసిరి.

అబ్రహాం నూదాను కేవులలో జరిగిన అల్లరులచే ఈజిప్టు పభిత్వమువారి నే నూదానులో సక్రమ పరిస్థితుల నేర్పలు జేయుటకు బ్రిటిషు పభిత్వమువారు తీర్తివారు లగు జేసెదరని తన పభిత్వమువారికి తెలియజేయవలెనని హైకమిషనరు తెలియజేసెను. వారి కనసరమని తోచిన పభిత్వవిషయములోను నూదానుపభిత్వమువారికి తోప్పడెదమనిరి.

నూదాను నుండి ఈజిప్టువారు గొంతెక్కు కోర్కెలు లగు గోరుటచే వైస్రేపటాలము వారిటీనల జేసిన చర్యకు గారణమాయెను.

బ్రిటిషువారి ఆక్షేపణకు పభిత్వత్రము నిచ్చుచు ఈజిప్టు పభిత్వమువారు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారి ఉద్దేశ్యములకు చిక్కులు గలుగజేయ తలంపులన్నటికిని లేదనియు ఎల్లదును సద్భావప్రేరేతులయ యున్నారనియు పభిత్వత్రము నిచ్చిరి.

స్థానిక వార్తలు

రాకపోకలు:—రైల్వేపోలీసు నూపరింపెండెంటు లవ్ లక్ గారు నిన్న రాత్రి తిరుచినాపల్లి వెళ్లివారు. రాజమండ్రికి మార్పుచేసిన యింపీరియల్ బ్యాంక్ నూపరింపెండెంటు ఎం. వి. చత్తాజీగారు నిన్న రాత్రి వెళ్లిరి. పి. దొరస్వామిఅయ్యగారు (కానసభ్యుడు) చిత్తూరు నిన్న వెళ్లిరి.

మైసూరు దివాన్ గారున్న ఎ. బి. బెనర్జీ వి. సి. యస్. గారు బెంగళూరు నిన్న వెళ్లిరి.

హాజీమహమ్మద్ యిబ్రాహీం నేటు, సర్ యిస్మాల్ నేటుగార్లు నిన్న బెంగళూరు వెళ్లిరి.

పి. కె. కున్నమినన్ పురుక్కోట దివాన్ గారు యీ రోజున యిచటికివచ్చిరి. వీరు కొచ్చినభవనంలో ఉంటారు స్టేటుకాన్సిల్ సభ్యుడైన సయ్యద్ పాద్షా సాహెబ్ గారు యీ రోజున యిటకు 26 తేదీ జరుగనున్న స్టేటుకాన్సిల్ సభకు వెళ్లెదరు.

కలకత్తావెళ్లిన హెచ్. ఎం. దాని (దక్షిణమహారాష్ట్ర) రైల్వేఅక్సెంపెంటు జనరల్ గారు) యీరోజున యిచటకు వచ్చిరి.

గవర్న మెంటు సర్జెన్ జనరల్, కల్కత్తా ప్రెమస్సుగారు యీరోజున వచ్చిరి.

హెచ్. యి. విలియమ్సు, హెచ్. కీసుగార్లు యీరోజున వచ్చిరి.

అన్నావలశెట్టి, హెల్, హనీ, ఉప్పేగార్లు యీరోజున యిటకు వచ్చిరి.

గాంధీ పూజా నిధి

“స్వరాజ్యభవనం”-పాలకొండ

ధనశ్రి లక్ష్మీనారాయణ మేష్టరుగారు	రు 1
వేమలకొండ నూర్యనారాయణ మేష్టరుగారు	1
తాంవాడ రామమూర్తి మేష్టరుగారు	1
రాజాం మహాశయులు	
పూడిపెద్ది నూర్యనారాయణరావు పంతులుగారు	1
యర్రమిల్లి సన్యాసయ్య పంతులుగారు	1
యడవల్లి వెంకటరమణమూర్తిపంతులుగారు రెండవవసా	1
యర్రమిల్లి నూర్యప్రకాశరావు పంతులుగారు	1
కూరెళ్ల నరసింహంపంతులుగారు	1
రాచకొండ నారాయణమూర్తి పంతులుగారు	1
కుమ్మరగంట నరసింహాచార్యులుగారు	1
కాళీ శీతారామయ్య పంతులుగారు	1
చెలికాని శ్రీరంగనాయకులుగారు	1
చెలికాని అప్పారావుగారు	1
,, శీతారామస్వామిగారు	1
ఆరావరం వెంకటరమణయ్య పంతులుగారు	1
ఆంధ్రా యెంజనియరింగు ఎంజనియరు పెరూ మొదలియారు	1
గారు	1
రాజాంకల్లు తిలక్ గారు, గాంధీదాసులు	3
రాజాం దేశభక్తులు (శ్రీయ్యత పూడిపెద్ది వెంకటరమణయ్య పంతులుగారి సహాయప్రోత్సాహములవల్ల)	17

అంతా మొత్తం. 36

వనియార్దరు మొత్తం (వసూలు మాత్రం) 30

గాక బాకీ 6

* విశాఖపట్టణంజిల్లా పాలకొండ తాలూకా తాలూకారు (శ్రీయ్యత గాంధీదాసు కాళగూరు కృష్ణమూర్తి పంతులు గారు “స్వరాజ్య భవనం” పాలకొండ.

శ్రీ మైలవరము బాలభారతి సమాజమువారు

తెనాలిలో

శ్రీకృష్ణసాహన భవనము (దుగ్గిరాలవారి హాలు)

సావిత్రి నాటకమును

20-8-24 తేదీ బుధవారం రాత్రి

ప్రదర్శించుదు.

పరాయి గ్రామములు 1, 2 తిరగతుల టిక్కెట్లు ముందుగా బాగ్రత్తపెట్టుకొనుట మంచిది. రేణు సామూలు ప్రకారమే.

కె. పట్న సారామయ్య

కార్యదర్శి.

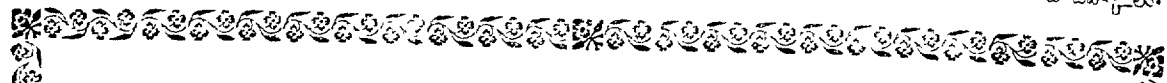
ఇంపీరియల్ బ్యాంక్ మోసపు కేసు

అప్పకేటు జనరల్ ఉండగా ప్రత్యేకముగా న్యాయజేంటు గ్రాంటుగారిని న్యాయవాదిగా నియమించుటకు కారణమేమి? అనుప్రశ్నకు ప్రభుత్వ సమాధానము.

1923 సెప్టెంబరులో ప్రభుత్వము తరపున న్యాయవాదిగా గ్రాంటుగారిని ప్రత్యేకముగా నియమించుటకు అప్పటి పోలీసు కమిషనరుగారు గవర్న మెంటును కోరెను. గ్రాంటు గారు బ్యాంకి విషయములలో ఖాయంగా ఒకమనిషిని పెట్టి కేసంతా అవగాహన చేసికొన్నారు. అందుకని పోలీసు కమిషనరుగారు యీకేసులో పనిచేయుటకు గ్రాంటుగారు తగినవారని నిర్ణయించారు. కమిషనరుగారి కోర్కె ననుసరించి గవర్న మెంటువారు గ్రాంటుగారి అర్హతను గమనించుచే అసలు ప్రభుత్వ న్యాయవాదిగానున్న కేశవమినహాగారిని (గ్రాంటుగారితో కలిసి పనిచేయుమన్నారు. కాని వాళ్లెవరు కుదరలేదు. అందువలన యిదివరకునుండి కేసులో పనిచూస్తూ వున్న గ్రాంటుగారితో, లేదా మినహాగారితో నియమించుటపని వచ్చింది. మద్దాయిలరపున వాదించడం మానివేసి గవర్న మెంటువారి తరపున పనిచేయుటానికి వచ్చినగ్రాంటుగారికి ప్రత్యేకప్రభుత్వన్యాయవాదిగా నియమించుట మంచిదని న్యాయమనీ గవర్న మెంటువానికి తోచింది. మద్దాయితో సంబంధము లేకుండా వుండే వరతుమీద వారు గవర్న మెంటు పనిచూడడం మొదలుపెట్టారు.

తరువాత అద్యకేటు జనరల్ గారిని ఆకేసులో పని చేయుమని వారితో గ్రాంటుగారు కలిసి వుండవలెనని గవర్న మెంటు అనుకొన్నారు. కాని అద్యకేటు జనరల్ గారికి కేసు తీర్ణం చేసుకోటానికి రెండునెలలు పడుతుందని గవర్న మెంటుకు తెలిసింది. ఈ కారణమేకాకుండా అద్యకేటు జనరల్ గారికి హైకోర్టుజడ్జిపదవి వస్తుందనీ యీ కేసు మధ్యలో వారు వెళ్లిపోవాలన్న ఉద్దేశం ప్రభుత్వము వారికి తెలిసింది. అందుకని క్రొత్తి అద్యకేటు జనరల్ గారు వస్తేమరలకేసుచదువుకొని గ్రామ్యుంచేసుకోడానికి చాలాకాలముపడుతుంది. కనుక గ్రాంటుగారే కేసుచదువలసివుంటుందని ప్రభుత్వమువారు నెలవిచ్చారు. ఈపైకారణాలమూలనప్రభుత్వ న్యాయవాదిచే గవర్న మెంటుకేసు నడిపించాల్సిన అలవాటు గవర్న మెంటువారు యీకేసులో తప్పించా ల్నాచ్చింది.

ఈలోగా డిసెంబరు 2 వ తేదీనీ విశ్వవిద్యాలయ సభ్యుడు గ్రాంటుగారు కేసుపాదుకుమాస్తూన్నాని ప్రశ్నించారు. తరువాత ఒకటి వెనుక ఒకటి తీనివిషయములో చాలాప్రశ్నలొచ్చాయి. ఎప్పటికప్పుడు తగినజవాబులిచ్చేవారు. అంతేగాక గవర్న మెంటువారితరపున లామెంబరుగారు కేసుకుగాని ఒకసమాధానమిద్దామనుకొన్నారు. ఈలోగానే కేసుహైకోర్టుకు మార్చడం, అదిగాక కొందరు మద్దాయిలు రాజప్రతినిధి అనుజ్ఞపుచ్చుకొని యింకో హైకోర్టు కేసుమార్పించుకొంటారని, తెలియడంచేత ప్రభుత్వసమాధానప్రకటనంఆలస్యమైంది.

నవలలు సరస్వతీ గ్రంథమండలి నవలలు

ప్రకాశకుడు:	రాజమహేంద్రవరము	సంపాదకుడు:
అద్దేవల్లి లక్ష్మణస్వామి,		శ్యామజ్యోతి శివశంకరశాస్త్రి,
మాతృక భాషాస్పెషలు— భాషాంతరీకరణములు— మృదునధురపద సహితములు— మనోరంజకములు— ననునవలలు రెండునూసముల కొకటిగ వెలువడును. చక్కని క్యాపిటలైజేషన్, ప్రవేశరూపము 0.4-0 యిచ్చి చందాదారులకువారికి పోస్టేజిగాక చందాదారులకు రు 1-0-0; ఇతరలకు రు 1-8 0		
నూతనముగ వెలువడినవి:		ముద్రణదాంక్ష సవలారగయితరెండుభాగములు
రెయినాల్బువీరచిత్ర మగు	భాస్కర	
తెలిగించినది: శ్రీయ్యత వెదురుమూడి, శేషగిరిరావు		
అధికారగర్వము— అశుభరహస్యగోపనము— అశ్చర్యకరమగు మరతమరాచారములు— అతిభయంకర హత్యవిధానము— దారుణవిషనిర్మాణము— కాంతాకాంత తిరస్కరణము— విమలప్రేమాభి రాములగు యావత్ యువకుల కల్యాణము మున్నగు చిత్రరంజకము లగు చందాదారులకురకల్పచలతో నొప్పొచ్చును.		(1588)
మొదటిభాగము: 350 పుటలు— రెండోభాగము: 350 పుటలు— మొత్తము: 700 పుటలు— రు 1 0 0 ఇతరులకు రు 1-8-0		
రెండవభాగము: 317 పుటలు— మొత్తము: 687 పుటలు— రు 1 0 0 ఇతరులకు రు 1-8-0		

భారత సంస్కరణములు

సోమవారము (18-వ తేది) విచారణ

సి. వై. చింతామణిగారి విచారణ

ద్వంద్వప్రభుత్వ మంతరింపవలెను

సంపూర్ణ రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్య మొనగవలెను

కేంద్రప్రభుత్వమునందు బాధ్యత నొనగవలెను

(అ. ప్రె. స్వేచ్ఛలు సర్వీసు.)

సిన్హా, ఆగస్టు 18. — నేను, సంయుక్త రాష్ట్రము లం దిదివరకు మంత్రిగనుండిన సి. వై. చింతామణిగారు సంస్కరణముల విచారణసంఘమువారిచే విచారింపబడిరి. ఆయనవిచారణసంఘమునకు బంపిన విజ్ఞప్తి 50 పుటల అచ్చుపుస్తకముగ నుండెను. అందుసంస్కరణములు 501 రాష్ట్రములలో 1921 జనవరి నుండి 1923 మే వరకును తాను మంత్రిగనుండి సహావ్యోగియగు పండిత జగత్ నారాయణ్ తోగూడ రాజీనామానిచ్చినప్పటికి యెట్లు పనిజేసెనో వివరింపబడెను. ఆయన తుదకు తెల్పి చెప్పినది యిదివరలో విచారణసంఘమునెదుట, మంత్రులు గ నుండినవారు కొందరు దెల్పినవిధముగ నేయుండెను. ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానము పనిజేయజాలదుగాన అంతరింపజేయవలెననియు, సంపూర్ణ రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్య మొనగవలెననియు, కేంద్రప్రభుత్వమునందు విదేశీయ, మిలిటరీశాఖలలో దప్పబాధ్యత నొనగవలెననియు ఆయన జెప్పెను. చింతామణిగారు ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానము పనిజేయజాలదని విచారింపుటలో చాలవిమర్శనబుద్ధితో తాను పరిపాలించిన ప్రతిశాఖనుండియు అనేక నిదర్శనముల జూపి నిర్ధారణజేసెను.

సర్ హోర్నోర్ట్ బల్లభుగారి ప్రభుత్వము

చింతామణిగారు విజ్ఞప్తియందు డిట్లు చెప్పిరి:—

“సర్ హోర్నోర్ట్ బల్లభుగారు ప్రథమమున తమ ప్రభుత్వమును సంయుక్త ప్రభుత్వముగ జరుపునట్లుల బహిరంగముగ ను రహస్యముగనూడ తమ యుద్దేశమును దెల్పిరి. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము తృప్తికరముగ, నిరాటంకముగ పనిజేయజాలదని ఆయన గట్టి నమ్మకముగల్గి ఆ విధానమునకు ప్రతిహేతుగ నుండెను. ఈ కారణముచేతనే, ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకనిబంధనలు ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానస్వభావమును దృఢపరుచుచున్న వానికి పెద్దపెద్ద సవరణల నుపపాదించుటలో కొంత హద్దునుమించిపోలేదు. ఆర్థిక సభ్యుడెంతయోమై త్రిగను నిష్కపటముగ నుండెను. అప్పటికి మాత్రము, తమకు ఆదర్శప్రాయుడగు నాయకుడున్నటులు, సహావ్యోగి యున్నటులు ను మంత్రులు తలంచుచిరి. కాని కొంతకాలమైన పిదప నే ఆన్ని విషయములలోను మంత్రుల సమాలోచనజేసి విశ్వాసమునుబడయటలేదని తెలిసెను. ఆయోధ్యబాధుగచట్టములో భేదాభిప్రాయములు వచ్చెను. అందు మంత్రుల అభిప్రాయములు లెక్కకేరలేదు. 1922 లో భారత ప్రభుత్వమువారు ఆయుధ శాసనము విషయమై అడిగిన సంగతులు మంత్రులకు దెలుపనాలేదు. వారితో సంప్రదించునూ లేదు. ప్రభుత్వ మంతయును సమావేశమై గావించిన నిర్ణయములను అన్నింటిని ఆచరణలో దెట్టలేదనియు, ఒక విషయమునుగూర్చి చర్చలో కొన్నియంతరములందుమాత్రము సన్మౌఖముంచి సంప్రదించిరనియు, మరికొన్ని సమయములందు సంప్రదించుటకేపోగా ఆ విషయమై ఒక్కమాటయైన దెలుపలేదనియు మంత్రులకూడ గమనించిరి. ప్రభుత్వమంతయు అసమకూలపరివర్తనము గాంచెను.”

పండిత జగన్నారాయణగారి అధీనము క్రిందనున్న జిల్లా బోర్డులవిషయమున గవర్నరు సర్ హోర్నోర్ట్ బల్లభుగారి వైఖరి యెట్లు మారుచున్నదియు, ఆ విల్లు శాసనసభలో సేవకయంతరములందు దెట్టబట్టి గాంచినదియు, యిందువలన మంత్రులెన్నికవ్వముల గడువలసి వచ్చెనో గాంచునెడ ప్రస్తుతవిధానమునందు మంత్రులు యెట్టిదీనిస్థితిలో నున్నారో తెలియగలదని చింతామణిగారు జెప్పచున్నారు. క్రొ

త్తగవర్నరు సర్ విలియం మారిసు నచ్చుటతో మరయొకమార్పు గల్గెను. ప్రభుత్వమంతయును వారమున కొకసారి సమావేశమగుటకుమారి మూడునెలల కొకసారి సమావేశమగుట తటస్థించెను.

సర్ విలియం మారిసు సహాధ్యాయులుగ మంత్రులుండి స నాలుగున్నరమాసములలోను జరిగినసభలలో ముఖ్యముగ విషయ మొక్కటిగాని చర్చింపబడలేదు అది నిజముగా పరిపూర్ణముగ ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానముగ నే యుండెను. మంత్రులు వారింట్లవారు యజమానులను హోదా చేయలేదు. అప్పుడు పని చేసిన విధానము గవర్నరుగారు చేసినట్లే యుండెను.

రాజప్రతినిధి యధికారము

చింతామణిగారంతట ప్రజాయత్రశాఖలపై రాజప్రతినిధికిగల యధికారమునుగూర్చి యాత్రేపించుచు భారత ప్రభుత్వ శాసనము 45 సెక్షనుక్రింద నిబంధనలను సంస్కరింపవలెనని కోరెను. అప్పుడు ప్రభుత్వమంతయు ఆర్థిక శాఖ యొక్కటియేగాన ఆశాఖ కేసహావ్యోగిని నియమింపవలెనో గవర్నరుకు వదలిజేయవలసియుండెను. కాని 86 (ఎ) నిబంధన ప్రకారము జూచి నయెడల గవర్నరుకును ప్రభుత్వశాఖలకును మంత్రులమీదను ప్రజాయత్రశాఖలమీదను అధికారమును లాభము నొసంగునని చింతామణిగారు దెల్పిరి. ఈ నిబంధన వలన మంత్రులకు చాలనష్టము గల్గెను. కావున 86 వ నిబంధనపై తమ ఆక్షేపణను మరలదెల్పుచు విజ్ఞప్తియందు ఆర్థిక క్లిష్టమును గూర్చిదెల్పి, మంత్రులు ఆర్థిక క్లిష్టపరిస్థితుల జూచి తమఖర్చును యెంతతగ్గించుకొన్నను ప్రభుత్వశాఖలు మాత్రము అట్లుచేయలేదని చింతామణిగారు దెల్పిరి. ఎల్లెయినను ఆయన యు (చింతామణిగారు) పండిత జగన్నారాయణయొక్క తుదకు కొంతవరకు గెలిచిరి. అనేకసారులు క్రొత్తఖర్చు ఒక్కదమ్మిడి వైనను మంత్రులు ఆర్థిక సభ్యుని అంగీకారములేదని ఖర్చుజేయకుండ నుండవలసివచ్చెను. ఏశాఖయందైనను క్రొత్తఖర్చువచ్చునెడల గవర్నరుగారి రింతమొత్తమని నిర్ణయించి ప్రభుత్వసభ్యులందరకును ఆవిషయమును దెల్పి యేమైన సమ్మతి లేకుండినయెడల ప్రభుత్వమంతయును సమావేశమై ఆలోచింపవచ్చునను నూచనను 1922 లో చింతామణిగారు సర్ హోర్నోర్ట్ బల్లభుగారికి దెలుపగా ఆయన మంత్రుల కావిషయమును దెలుపుటకై న సం గీకరింపలేదు.

శాసనసభ - శాసననిర్మాణశాఖ

విజ్ఞప్తియందు శాసననిర్మాణ శాఖనుగూర్చియు శాసన సభను గూర్చియు చర్చింపబడినది. మొదటి సంవత్సర మొనగిన ప శాసనసభాసమావేశముల తేదీల విషయమై మంత్రులతో సంప్రదించలేదని చింతామణిగారు ప్రథమమున దెల్పిరి. మొదటి సంవత్సరము ద్వంద్వ విభేదము యేమియు గాన్పించక అంతయును సద్భావవిశ్వాసములతో గడచిపోయెను. కాని తరువాత మార్పుచాలవరకు బోయెను. ఒకసారి ఆర్థికసభ్యుడు మంత్రులవిషయమున ఖండనబుద్ధిని జూపుటకై ఆశ్చర్యముగ శాసనసభలో మంత్రులకు ప్రతిహేతుగ నుండిరి. ఇందులకు గవర్నరుగారును ఆర్థికసభ్యుడును ముందే అంగీకరించిరి. ఈ విషయమున మంత్రులకు ప్రతిహేతుగ ప్రచారము గూడ జరిగెను. ఇంకను విశేషమేమనగా ఆవిల్లుకు సంబంధించిన శాఖా కార్యదర్శియే ఒక సవరణనుపపాదించగా మంత్రుల ప్రతిఘటింపవలసి వచ్చెను. పిదప ఆకార్యదర్శియే ‘మంత్రులతో రికమీడ’ నని చెప్పి సవరణ నుపసంహరించుకొనెను.

గవర్నరుకు తీర్మానములను గాని సభ నాపుడలజేయు నుపపాదనములను, గాని త్రోసిజేయునధికార ముండరాదని

విజ్ఞప్తియందు కోరబడెను. ఆవని అధ్యక్షునిది మాత్రమే గావలయును.

గవర్నరు గారు ప్రభుత్వనిర్మాణావ్యాసమున గవర్నరుగ నుండవలయును. లేదా శాసనసభలో విమర్శనలనుండి యెట్టిరక్షణయు నుండరాదు. శాసనసభలో ప్రభుత్వనియమితసభ్యులు కొలదిమందియైనను యుండుట కూడవని చింతామణిగారు త్రేపించుచున్నారు. ఏలయనగా అసభికారసభ్యులసామాన్యముగ అందరునుండిక పోవుట వలన ప్రభుత్వ సభ్యుల వోట్ల వల్లనే తరుచుగ గలుగుచు మందరని జెప్పెను. ఇతియగాక వోటునిచ్చు స్వాతంత్ర్యమువారి కుండవలసి యుండగా అట్టిదెప్పుడో జరుగును. సాధారణముగా వోటింగుమాండేటువలన జరుగుచుండును. మంత్రులొక యభిప్రాయమును గల్గియుండ గవర్నరు సమాలోచకచర్చము భిన్నాభిప్రాయముతో నుండునెడల ప్రభుత్వసభ్యులందరను, మంత్రుల శాఖలలో పనిజేయువారుగూడ ప్రభుత్వపక్షముననే వోటు జేసెదరు. ఒక సారి యెప్పుడైన ఆ విషయము ప్రజాయత్రమైనను, అందువలన మంత్రులపక్షమునకు చెచ్చిన యొక్కన యేమియునులేదు” ఈవిషయమున చింతామణిగారు దెల్పినదేమనగా “గవర్నరుమెంటు అవ్యోకేటపై ప్రభుత్వ సభ్యులెవరునుండరాదు. ప్రభుత్వసభ్యు లెంతమంది గలరో అంతమంది శాసనసభా కార్యదర్శులను ప్రజానియోజిత సభ్యుల నుండి యెన్నుకొని శాసనసభలో సహాయకరముగ నుండునట్లు జేయవలయును. ఇందువలన మున్నగు మంచి అనుభవము శిక్షణము గాంచిన సభ్యులను ప్రభుత్వసభ్యులుగ దీనికొనుట కవకాశముగూడ నుండును.” పైనాన్న, పట్టిక అక్రాంటిక్స్ పట్టిక కమిటీల సభ్యులను నియమించుటలో గవర్నరుగారు తనకార్యనిర్వాహకసభ్యులతోనేగాక ప్రజాయత్రశాఖా సహాధ్యాయులతోగూడ సమాలోచన జేయవలెనని విజ్ఞప్తియందు కోరబడెను నిమ్నజాతుల పక్షమున ఒకటి మొదలు చూడువరకు సభ్యులుండవలెనని కోరుచు ఫ్యాక్టరీకమిటీల కొక స్థానమును గోరుచు యాభాగమును చింతామణిగారు ముగించుచున్నారు.

కొన్ని శాసనముల గావించుటకు ముందుగ రాజప్రతినిధి అంగీకారమును బడి యవలయునను నిబంధనను తొలగించి అందుకు బదులు గగన రుగాని, రాజప్రతినిధిగాని ఒకవిల్లును పూర్తిగనో కొంతవరకో పునర్వీచారణ జేయుటకై తిరిగి పంపివేయు సభికారము నిమ్న నిబంధనను మాత్రము చేయవలెనని చింతామణిగారు కోరుచున్నారు.

మంత్రులు - సర్వీసులు

చింతామణిగారంతట మంత్రులకును సర్వీసులకును గల సంబంధమును గూర్చి 7 పేజీలు వ్రాసిరి. ఆయన తనయిష్టప్రకారముగాని, శాసనసభ కోరినప్రకారము గాని జేయుటకు వీలులేకపోయిన నిదర్శనముల నేకములను దెల్పెను. ఎప్పుడును ఒకపట్టిక సర్వీసు కమిషను కేంద్రప్రభుత్వాధికారము క్రింద నుండుటను చింతామణిగారు త్రేపించిరి. ఏలయనగా అయ్యది యుండుట రాష్ట్రములకు స్వతంత్రభాగ్యతాయుత ప్రభుత్వమునొసంగుట కసంబద్ధముగ నుండును. రాష్ట్రములలో సర్వత్ర సెలెక్షనుకమిటీలుండవలెనని చింతామణిగారు నూచించుచున్నారు. ఏరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమైనను పట్టికసర్వీసు కమిషనుండుటకు యిష్టపడునెడల అట్లేయుండవచ్చును. కాని రాష్ట్రీయ శాసనసభలు మాత్రమందు కంగీకరింపవలెను. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు కావలసినసరకులను కొనుటకు కావలసినయోర్పాటులు జేయుట కధికారము గల్గియుండవలెను.

అంతట చింతామణిగారు ప్రభుత్వయత్ర ప్రజాయత్ర శాఖలకు విభజనజేయుటవలన కొన్ని శాఖాపరిపాలనమునందు గల కష్టములనేకములదెలిపి. ఈ భాగమును ముగించుచు తెల్పిన నిదర్శనములవలన ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానముపై విమర్శనము జాలుననియు, ఈ విధానమువలన చీనులు దూరకంతలను దెరచి యేనుగలుదూరకంతలు దెరచియుంచిన ట్లయినదనియు జెప్పిరి. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల విషయమున ఆయనబడిన నిర్ణయము లేవనగా, ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానము మేము మాపక్షమువారము తలంచినటులయేమాత్రమును తృప్తికరముగ పనిజేయుచున్నాము. ఈవిధానముపనిజేయజాలదని నిస్సంశేయముగ వ్యక్తమయ్యెను. దీనివలన అనేక అనుమానములును, తరుచు సంఘర్షణములును, గలుగుచుండెను. దీనివలన పరిపాలనము చక్కగ జరుగుట కాటంకముగ నుండును. దీని నున్నదున్నటులగాని పూర్తిగగాని అట్లేయుంచుగాని లాభములేదు. ఏలయనగా అది ఆచరణలోనికి వచ్చి యింకను పదియేండ్లుగా లేదు. శాసనముల గావించుట వలన ప్రజల

జేమ నుండి పంటను గాని అడవిరముగాదు. ప్రస్తుతకానూనీ పరిక్షించబడెను. అప్పుడు యిచ్చుమని తేలెను. అందువలన భారతవిద్యార్థులకు బాతీయవిజ్ఞానమునకు సంకల్పి యేమాత్రమును గలుగకపోయెను. ఒక్క-లేమాత్రము గలదు. అది యేమనగా రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకు సంపూర్ణ బాధ్యతాయుతప్రభుత్వమునకవలెను. ప్రజాయత్నశాలయందు మొక్కపకాళిలను చేర్చియు, కొన్ని నిబంధనల సవరించుచు లాభమేమియును లేదు. గవర్నరులకు గల విపరీతస్వతంత్రాధికారముల తగ్గింపవలయును గవర్నరు ప్రభుత్వనిర్మాణమునందు గవర్నరుగ మాత్రముండవలయును. మంత్రులతో గలసి సంయుక్త బాధ్యత గల కాబిలెము ఏర్పరుపవలయును. ఎజిన్సీ విషయములలో మాత్రము కొంత చేరుగనుండును. వానివిషయము గవర్నరుగారు కేబ్రిటరీ సహాయముతో ప్రత్యక్షముగ పరిపాలింపవచ్చును. లేదా భారతప్రభుత్వమువారు ఇతరయేర్పాట్లను జేయవచ్చును. అభిలభారత సర్వీసు ఉద్యోగులకు గ్యారంటీ జేసిన హక్కులుండవలెను వానిని గౌరవింపవలయును. వారికి నిజముగానే మేక కష్టములుండవలెను కేంద్రరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల ఆర్థికతని గమనించుచు, పన్ను జెల్లింపువారల జేమము నారమియకొనింపవచ్చును. కాని యిక్కుముందు సర్వీసులలో జేర్చుకొనుట పోటీపరీక్షలను జెల్లి రాష్ట్రీయములకు కావలసినంతవరకు ఆపవలెనై దీనికి సలయను. ప్రభుత్వము కాననభలకు బాధ్యత విహించువరకు పల్లెటూరికి కమిషను ఉండరాదు. రాష్ట్రీయముల సంబంధించిన విషయములలో కేంద్రప్రభుత్వ కాననభల జెల్లి కానముల జేయరాదు. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు భారతప్రభుత్వమునకు జెల్లింపుకపులభారమును తొలగించవలెను.

విచారణ ప్రాంతము

చింతామణిగారి విజ్ఞాపిత వారిని జేమ మూడుగంటల పేపు విచారణ సంబంధము లయిదుగురు విచారింపిరి. ఇంకను విచారణ రేపుగూడ జరుగెను.

సో. అలెగ్జాండరు వడ్డిమను గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సాక్షి తాను 2001 రాష్ట్రీయములలో 20 సం॥ లుంటిననియు సంస్కరణములకు పూర్వము 2001 రాష్ట్రీయకాననభలలో భుజిపనియు 1921 జనవరినుండి 1923 మేవరకును మంత్రిగనున్నట్లును భారతకాననభలయొక్క కలకుజేసిన ప్రయత్నములలో సంకీర్తకృష్ణ కాంత మాళవా గారిచే ఒడిపబడినట్లును జెప్పెను. ఆయన మంత్రిగ నున్నపుడు అధికారసభ్యులవోట్లు తనలేర్పాటులపై సలభముగ వచ్చుచుండెను. అన్ని సంవత్సరములను నలవది ఏబదిమంది సభ్యులు ఒలపరచుచుండిరి. అజలములవనే ఆయనకొకపక్ష మేర్పడియుండెను. ప్రత్యేకముగ ప్రతికూలపక్షమునది లేకుండెను. కారణము ప్రాతికూల్యము ఆయావిషయముల స్వభావమునుబట్టి యేర్పడుచుండెను. కాని ప్రత్యేకముగ ఆయనకు విరుద్ధముగ నేపక్షమును లేకుండెను. చాలమంది భూస్వాములు ఆయన కనుకూలురుగ నుండిరి.

ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము ఆచరణయోగ్యమా?

అధ్యక్షుడు:—మీయొక్క విజ్ఞాపిత చాల ముఖ్యమైనదియు సంపూర్ణమైనదిగ నున్నది. వివరములగూర్చి విచారింపవలెనై అవిముఖ్యములైనవిగావని తలంచుటలేదు. కొన్ని విషయములగూర్చి మొత్తముమీదమాత్ర మడిగెదను.

ప్ర:—మీవిజ్ఞాపిత హాడ మీద సంయుక్తప్రభుత్వముతో ప్రారంభించినట్లు చెబియుచున్నది. కావున ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానమును పరగా అనుష్ఠించవలెనని పరిశీలించు వేరగ నుండునని తలంచెదరా?

చింతామణిగారు:—అవును.

అధ్యక్షుడు:—ధానము పూర్తిగ నుక్కువగ ద్వంద్వ ప్రభుత్వముగ నుండవచ్చునా?

సాక్షి:—ఎప్పుడును పూర్తిగ గానూడదు. ఇప్పటికిని వాని శిథిలినూడముగనే యున్నది. సంపూర్ణముగ ద్వంద్వ ప్రభుత్వమార్గముననే బోయెనుగాని యుక్తముగ సకారముగ నెంతవరకు బోవునో యనుసరింపలేదు.

అధ్యక్షుడు:—ఆభావముండటచేతనేనా మంత్రులలు ముత్యులచేత ఆకాశంగము గలిగెను?

సాక్షి:—అవును, అంతే.

అధ్యక్షుడు:—మొదటినుండియు ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానముండినదేమిట మీరు ఆకాశంగము కొంచినారేనా?

సాక్షి:—మేము మంత్రులను ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానమున నడపవలెనుగ నుంటిమిగాని, సగవది సగమిది అనేక విధముల ద్వంద్వవిధానమును నడుప గోరలేదు. (నవ్వు)

అధ్యక్షుడు:—గవర్నరుగారు అంతయు సభలలోను మంత్రులతోను సంప్రదింపి పనిజేయవలెనని నిబంధనగలదుగాని

కానమునందు మంత్రుల సంయుక్త బాధ్యతాసిద్ధాంత మేమియును లేదు.

సాక్షి:—కానమునందు అట్టిసిద్ధాంతము లేదుగాని నెంత ముఖ్యనిబంధన వానిని గుర్తించుచున్నది.

అధ్యక్షుడు:—అది చాల ముఖ్యమైనది.

సాక్షి:—అది నిస్సంశయముగ ముఖ్యమైనదేగాని పరిపాలనమున సంతయు అందిమిడి యుండలేదు. కాని మేమిద్దరము మంత్రులమును సంయుక్త బాధ్యతప తిమిదనే పనిజేసితిమి.

అధ్యక్షుడు:—గవర్నరుగారు కాననభలలో ప్రతిపక్షమునుండియు ఒక మంత్రుని దీనికినినయెడల సంయుక్త బాధ్యతాసిద్ధాంతముపై పని జేయుట సాధ్య మునా?

సాక్షి:—అయెన్నుకొనబడినచో రీసిద్ధాంతముపై పని జేయుటకు సమ్యుతింపవలయును.

అధ్యక్షుడు:—గవర్నరుకు అట్టిముఖ్యులు దొరకని యెడల?

సాక్షి:—అప్పుడు నేను మంత్రులకు ప్రత్యేక బాధ్యత నిచ్చుచానికన్న కాననభలను రద్దుజేసెదను.

అధ్యక్షుడు:—ఒకచేత పక్షములు సమానముగనుండి, అన్ని పక్షములుజేసగాని మంత్రివర్గ మేర్పడసాగ్యముగాకున్న యెడల?

సాక్షి:—కాననభలనుండి యిద్దరు సభ్యులు కలసి పని జేయువారు రాజాలనున్నయెడల నేను సంయుక్త బాధ్యతను పోగొట్టుకొనుటకన్న కాననభలను రద్దుజేసెదను.

అధ్యక్షుడు:—ఒకసారి రద్దుజేసినపిదప మరలనిల్లే జరిగినయెడల?

సాక్షి:—మొదటి జరుగనో చెప్పవలెను. ఈనిబంధనలన్నియు నిట్లు జగవచ్చునని చెప్పి గాని జరిగి తీరవని యనుకొనలేదుగదా!

అధ్యక్షుడు:—అట్లు గాకున్న గవర్నరుపరిపాలనము సాగవలయునుగదా?

సాక్షి:—కానము ప్రకారము ఏదేనొక యేర్పాటు జేయబడునన్నయెడల మరెయ్యక ప్రత్యామ్నాయ మేమియు నుండవలెను. సాక్షి యింకను జెప్పవలసిన రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకును భారతప్రభుత్వమునకును ప్రజాయత్నశాలయై తగాయిదావచ్చునప్పుడు గాజ ప్రతినిధిగాక ప్రత్యేకముగ స్వతంత్ర న్యాయ నిర్ణయ వర్గము (ఇండియా ప్రీవీ కౌన్సిలు నంటిది) నియమింపబడి పరిష్కారము జేయవలెనని కోరెను. లేదా గవర్నరుజనరలు కెట్టి ప్రాజాపత్యమున లేని నిష్పక్షపాతస్వతంత్ర న్యాయనిర్ణయ వర్గ మేర్పడి నిర్ణయింపవలయును. 45 వ సెక్షను మొత్తము మీద నేమియు నావేషణలేనట్లే గాన్పించును కాని అంతయు పరిపాలనముపై బాధారపడి యుండును. ఆయన నూచించిన దేమనగా ప్రభుత్వశాఖలలో నొకదాని కొకదానికి ప్రత్యేక విభజన ముండవలెననియు, దానిపై రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల కక్కువనాస్వతంత్ర్య మొనగవలెననియు కోరిరి.

ఆర్థిక కమిషన్

అధ్యక్షుడు:—ఆర్థికసభ్యుని విషయమై మీరు చెప్పిన విషయముల సంకల్పమున ఒక్కటిగదను. మీరే ఆర్థికసభ్యుడుగ నుండినయెడల ఆర్థికసభ్యుడు జేసినట్లుల గాక మరియేవిధముననై ఆధికారమును చలాయించెదరా?

సాక్షి:—దీనికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుట చాల కష్టము. నేనే ఆర్థికసభ్యుడ నైనయెడల గవర్నరు సహాయక వర్గమునందు సభ్యుడనై యితరశాఖలన్నిటికిని ప్రత్యేక బాధ్యత గల్గి యుండునెడల నాకు బాధ్యతలేని శాఖలకుగూడ డబ్బు నీయవలసియుండునెడల ఆ ఆర్థికసభ్యునిశిథియేనాదియు నయ్యెడిది తనకుమాటన భర్తయులేదు గదా. (నవ్వు)

అధ్యక్షుడు:—ఆర్థికసభ్యుడు స్వతంత్రాధికారమును గల్గియుండి గవర్నరు సహాయకవర్గమునందు భాగముగ లేకుండునెడల ఆ ప్రేరణ యుండదు గదా?

సాక్షి:—అట్లేను మండును.

అధ్యక్షుడు:—మంత్రులు ఆర్థికసభ్యుని అంగీకారము లేనిదే ఒక్కడవచ్చుకొనెనై ఖచ్చితము పలుకెనని చెప్పిరే అది నిజమేనా?

సాక్షి:—అంతయు సత్యమే. దీనివల్లమును చట్టముల ప్రకారము ఏమయ్యుమైనను చేయుటకుముందు ఆర్థికశాఖ అంగీకారమును బడయవలయును. ఆర్థికశాఖ అంగీకరింపక చాగానే గవర్నరుగారు మంత్రిపక్షమైన జేరవలెను లేదా ఆ ఉపపాదనము పదిబోవును. కాని నిర్ణయించు ఆధికారులు ఆర్థికశాఖవారే. అయితే కచ్చితమనితలంచినమంత్రులు గవర్నరుగారి

అప్పీలుజేసికొనవచ్చును. ఆర్థికశాఖ చేయుపని న్యాయముగ లేదని నాద్యక్షికి బోధించున్నది.

అధ్యక్షుడు:—సామాన్యపరిశీలనలో మీరు ఆర్థికశాఖతో నేకీభవించెదరా?

సాక్షి:—అవును. మొదటి సంవత్సరములో నల్లయింటిని కాని పిదప అనేకసారులు ఏకీభవించుటయు లేదు ఏకీభవించక పోవుటయు లేదు.

అధ్యక్షుడు:—అప్పటికిని మీమాటలు నెగ్గించుకొంటిరి.

సాక్షి:—ఒక ప్రభుత్వసభ్యుడు తన పరిమితముగో జను రాజీనామాపెట్టి నెగ్గించుకొనె ననుకొనుడు. అయ్యది తృప్తికరముగ పనిజేయుపద్ధతి గాదు.

అధ్యక్షుడు:—ఆ ప్రేరణ నిబంధనలపై గాక వాని పరిపాలనమిదనా?

సాక్షి:—నేను పూర్తిగ అంగీకరించెదను. ఆర్థికశాఖ వ్యయవిధానములో జోక్యము గలుగజేసికొన నూడదను భీమాయున్నను ఆర్థికసభ్యుడు మిగిలిన ప్రభుత్వశాఖము ముందు సభ్యుడగుటచేత మంత్రుల కెట్టిరక్షణమునులేదు. ఆర్థికశాఖపై మంత్రులు అప్పీలుజేసికొనుటకు అధికారి ఆర్థికసభ్యుడు దప్ప నవ్వరును లేదు. అయినయే ప్రభుత్వాయత్న శాఖలపాలనమునకు గూడ భారతప్రభుత్వమునకు బాధ్యతగల్గి యున్నాడు. కావున నిష్పక్షపాతుడగు అప్పీలు అధికారి కావని చెప్పవలయును.

అధ్యక్షుడు:—మీరునూచించిన నివారణోపాయ మేమి?

సాక్షి:—ప్రభుత్వనిర్మాణ యంత్రమున నుండు గవర్నరేకాని యిష్టాను ప్రకారమే యుండునెడల మాత్రము మంత్రికి ఆర్థికశాఖపై ననే చలాయించు అధికార ముండునట్లు గూడ నూచించవలసి యుండును.

మంత్రులు సర్వీసులు

అధ్యక్షుడు:—మీవిజ్ఞాపిత చాలవరకు మంత్రుల సర్వీసుల గూర్చి చెప్పించినదే.

సాక్షి:—అవును. దురదృష్టవశాత్తు అంతేయైనది.

అధ్యక్షుడు:—అప్పుడు కొన్ని కష్టములు గల్గినను మొత్తముమీద మీ అధికారసంబంధములు అనుకూలముగ నుండెననితలంపవచ్చునా?

సాక్షి:—నాకును వారికిని వ్యక్తి గతసంబంధములు వాయిగనే యుండెనుగాని అధికారరీత్యా సంబంధములు మాత్రము మొత్తముమీద బాగుండలేదు. మొదటబాగుగనే యుండును. కాని మిగిలినకాలములో బాగుండలేదు అనగా ప్రభుత్వవిషయములలో యెన్నియో అసమ్మతములు తరుచుగవచ్చుచుండెను.

అధ్యక్షుడు:—ఆ అభిప్రాయభేదములు న్యాయస్థమైనవిగ నుండెనా లేక యేహ్యముగ నుండెనా?

సాక్షి:—భేదాభిప్రాయములు గల్గినపుడు చిక్కుపడి లేదని యెప్పుడును శంకింపలేదు. ఇందుకు పరిహారనిదర్శనములు నాజేమియు గాన్పించలేదు. వారి అభిప్రాయభేదముగ నున్నట్లుల భావించితిని. మంత్రులు నిజముగ జూడవలసిన విషయములలో వారికి హక్కున్నట్లుల దలంచిరి.

అధ్యక్షుడు:—మాంటుఫర్టు నిజేతలో నీ ప్రభుత్వ నిర్మాణమును కార్యవిచారణవేల్తులు కార్యవిచారణ భాషముతో నడుపవలెనని జెప్పిన విషయమును మీరంగీకరించు నట్లున్నదా?

సాక్షి:—ప్రపంచములో నేప్రభుత్వనిర్మాణ మైనను కార్యవిచారణగలవా రున్ననే పనిజేయును. నిర్మాణముల గావించుట మానవస్వభావము లుప్రముగ నుండుటచేతనే యని తలంచెదను. చింతామణిగారింకను ప్రసంగించుచు రెయిల్వేల కేంద్రప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన విషయమైనను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు రెయిల్వే పరిపాలనము విషయమున సరాసరి ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుగుచుండవలె ననియు ఫిట్లోను సిప్లోలోను కేంట్రులు రెయిల్వేబోర్డువారు రాష్ట్రీయల అభిప్రాయములను పాటించుట కేర్పాటులను జేయవలెననియు ఇప్పుడు రెయిల్వేసభ్యుడు ఒక దేవతలాగున్నాడనియు రెయిల్వే పరిపాలనములో వర్తకులయొక్కయు ప్రయోజనములయొక్క కష్టములను చెలిసికొనుటకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వోద్యోగులే ముఖ్యులనియు జెప్పెను.

అధ్యక్షుడు:—న్యాయక్రమ సంగక్షణము కష్టమని యు, అది ప్రజాసమ్మతము గాజాలదనియు తలంచెదరా?

సాక్షి:—అట్లుగా న్యాయభంగమును గావించువారల కిష్టము గాక బాపచ్చును. కాని సామాన్యముగ నది ప్రజాహిత్యము గాక పోవుటకు కారణము అది పాలింపబడుచున్నట్లుయై యుండును.

అధ్యక్షుడు:—జడ్జీలు చెప్పెడి తీర్పులవలన వారిపై విప్లవము లేకున్నారని గానా?

సాక్షి:—అవును వదలివేసినయెడల వారికిష్టమే.

భారత రాజకీయసమస్యలు

అధ్యక్షుడు:—భారతదేశములో నభివృద్ధిగాంచు రాజకీయపక్షములకు సంబంధించినంతవరకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారును వారి యుద్ధాగ్రుణులు యిక్కడికి రెండు సం॥ముల ముడియును భారత ప్రజాహిత్య నాయకులతో సంస్కరణముల విషయమున సహకారముజేయుచుండుట లేదని మీ విజ్ఞప్తిలో జెప్పిరి. భారత ప్రజానాయకులు సహకారముజేసిరని మీరు జెప్పగలరా?

సాక్షి:—అవును. భారత రాజకీయపక్షములు ఆసహాయవాదులు లేవు సహకారము జేసిరి.

అధ్యక్షుడు:—భారతదేశములో అసహాయవాదులు ముఖ్యులని తలచెదరా?

సాక్షి:—ఒకవిధమున ముఖ్యులే. వారికి ప్రజలలో అప్పుడు వుంచి పలుకుడి గలిగియుండుటవలన ముఖ్యులేయవలయును.

అధ్యక్షుడు:—కేంద్రప్రభుత్వములో విదేశీయ మిలిటరీ శాఖలవల్ల మిగిలిన శాఖలన్నియును మంత్రులచేతులలో నుండవలెనంటే అంతవరకు ప్రభుత్వవిభజన యుండుటవలన ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధాన ముండగోరదా?

సాక్షి:—కొంతవరకది ద్వంద్వప్రభుత్వమేగాని అది నిజముగా ద్వంద్వ ప్రభుత్వముగాదు.

సర్ మహమ్మదుషాఫీ:—సర్ హోగ్గెడ్జు బట్టు గారి ప్రభుత్వవిధానము మొదటి సంవత్సరములో నున్నట్లే అంతట చుండునెడల సం॥రాష్ట్రములలో సంస్కరణములు గాంచెడి నేనా?

సాక్షి:—అవును. ఆంగ్లప్రాయమున నాపరిశీతులం దెసయెడల అట్లే విజయముగాంచెడివి.

సర్ మహమ్మదుషాఫీ:—ముఖ్యమైన విషయములపై సంయుక్త ప్రభుత్వద్వరకు ఉండవలెనని జాయింటు కలెక్టరుమిటి వాడు గోరిరి. అవిధముగనే సర్ హోగ్గెడ్జు బట్టుగారు జాయింటు కలెక్టరుమిటి సలహాల నాచుటలో జెట్టిరిగాదా?

చింతామణిగారు:—అవును అంతే.

సర్ మహమ్మదుషాఫీ:—సాధారణముగా గవర్నరు మంత్రులచేత ననుసరించుచుండునెడల ప్రజాయిత్రులు విజయవంతముగ పనిజేయవలెనని గదా?

సాక్షి:—అవును. ఎప్పుడూ యిచ్చినయెడల అట్లే యుండెడిది.

విద్యావిధానము విద్యావంతులగు నియోజకవర్గము సభివృద్ధి జేయుట తేర్చుబుజ్జీవనము సంస్కరణములనాటినుండియు అది అభివృద్ధి గాంచలేదని సాక్షివిజ్ఞప్తిలో జెప్పినదానిని సర్ మహమ్మదుషాఫీజూపి విద్యానియోజకవర్గ నిర్మాణమునకే నాయని యడిగెను.

అది ప్రజాక్షేమమునకు గూడ అవసరమని సాక్షి జెప్పెను.

రెజిస్ట్రేటరు శాన్సె పై సాక్షి చెప్పు ఆక్షేపము యేమని సర్ మహమ్మదుషాఫీగారడిగిరి.

చింతామణిగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు యాశాఖప్రభుత్వప్రజాయిత్రులకు రెంటికిని సమానముగ నుండవలసింది. ప్రభుత్వములైన గవర్నరుజేసి జెప్పెను ఇంకను ఆయన జెప్పుచు జాతిప్రాతినిధ్యముండుట కయ్యెము లేదనియు, సంయుక్త రాష్ట్రములలో జ్ఞాబోధు యొన్నికలకు ప్రత్యేకనియోజకవర్గము లేరావలసియుండుట హిందువులకు ను మహమ్మదీయులకు సంపూర్ణ సామిక మొకటి పోయెనని జెప్పెను. మహమ్మదీయులు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము గావలెనని కోరుటచేత మిశ్రమనియోజకవర్గము నంగీకరింప బలవంతపెట్టరాదనియు ఆయన జెప్పెను. ఈదేశపు సివిలసహాయములో భారతమంత్రితనశీల్పత్వ అధికారములను యిప్పుడు చిలాయించారు. కాని 13 (ఎ) సెక్షను, సెక్యూరిటీనిర్మాణ సర్వపరిపాలనా సంస్థలభివృద్ధియగు సుదేశముతో శాసనమునందు జేర్చబడెను. ఇది గాక యాప్రయోజనములకై 131 సెక్షనుగూడగలదు.

సర్ మహమ్మదుషాఫీ:—ఈ 131 వ సెక్షను ఆనుకూలముగ నున్నచో ను మయోగింపబడెను. భారతమంత్రితన అధికారమును 19 (ఎ) సెక్షనుక్రింది అరికట్టు కొనుకొనెదల భారతప్రభుత్వము బాధ్యతలేనిదియను.

నేనిచ్చుప్రత్యుత్తర మేమీసగా 131 సెక్షనును గూడ భారత ప్రభుత్వము పార్లమెంటు నెడల బాధ్యతగల్గియుండుననియే.

(ఈ విషయమున న్యాయశాస్త్రప్రవచనమునందు సర్ తేజబహదూరు సమ్రాగా లేకేభవించలేదు.)

చింతామణిగారు:—131 వ సెక్షనువలన భారతప్రభుత్వమునకు భారతమంత్రితనముండి అధికారములు సంపూర్ణించినను బాధ్యతలేకుండ నుండవలయు, యింకను పార్లమెంటుయెడ బాధ్యత గల్గియుండుననియు మీరు దృఢపరచుచున్నది, మన యాచర్యములోనున్న ప్రయోజనము కరవేరదని నాయభిప్రాయమును గ్రహపరచుచున్నది.

సర్ మహమ్మదుషాఫీ:—కేంద్ర ప్రభుత్వమును కేంద్ర శాసనసభలను ఒకవిషయమున అంగీకరించుటకు భారత మంత్రిత్రయేమియు జోక్యము గలుగజేసికొనగూడదని మీరొప్పునా చెదరా?

చింతామణిగారు:—నాకది యిష్టమే.

సర్ మహమ్మదుషాఫీ:—రాష్ట్రీయ పరిపాలనము విషయమున రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమును, రాష్ట్రీయ శాసనసభయు నంగీకరించినపుడు రాజప్రతినిధిజోక్యము గలుగజేసికొనగూడదని గూడ యంగీకరించెదరా?

చింతామణిగారు:—నేనంగీకరించెదను గాని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు రాష్ట్రీయ శాసనములకు బాధ్యత గల్గియుండువలెననుపెద్దరాజనముమాత్ర ముండవలయును.

అంతట బర్మాను మహారాజాగారు సాక్షిని విచారించిరి.

చింతామణిగారు మంత్రులలో అన్నివ్యవహారములందును సంప్రతించుటలేదని చెప్పి, ప్రతివిషయమును గూర్చియు అన్నియంతరములందును చర్చింపవలె ననియు, అన్నియంతరములందును సంప్రదింపు సమముగ నుండవలెననియు, యిప్పుడు నైవిధానము ప్రకారము కొంతవరకు సంప్రతించుటలనియు, యిట్లు చేయవలయునని కారణము చెప్పుటలేదనియు, యిది ప్రభుత్వనిర్మాణముందలి లోపమనియు, అందులను ఒక వ్యక్తికినేవచ్చును నడచివేయబడెననియు జెప్పెను.

మహారాజాగారు:—సర్ హోగ్గెడ్జుబట్టుగారు విధానము అంతటను ఒకే విధముగ అనుసరింపబడునెడల యంత బాధగనుండెడిదిని తలచెదరా?

చింతామణిగారు:—కొన్ని విషయముల బాధగనే యుండెడిది. మిగిలినవి విషయములలో యెప్పటికిని ఆగమ్యముగనే యుండెడిది (నవ్వు)

మహారాజాగారు:—ఇంకబడియున్న రాష్ట్రములలో వైన ద్వంద్వప్రభుత్వవిధాన ముండును మంచిని తలచెదరా?

చింతామణిగారు:—ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానశీతి మగ్గ రాష్ట్రములందలి వెనుకబడియున్న రాష్ట్రములలోను బాగా అభివృద్ధిగాంచిన మిరాష్ట్రములలోగూడ బాగుగ వ్యక్తముజేయబడెను. (నవ్వు) ఇంకను మిరాష్ట్రీనప్రశ్నకు నేనుజెప్పనలేదునని, ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమునకు ప్రతిహతులుగ నేనుబడిన సభియులనుకు భంగము జేకుండ జెప్పనలేదునగా, ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమునే అంగీకరింపవలసియుండునెడల జాయింటుకమిటీ రెన్సిన్ప్రకారమే పనిజేయవలయును.

మహారాజాగారు:—మిరాష్ట్రము రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యమును బాంధవ్యమును పని తలచెదరా?

చింతామణిగారు:—తిప్పక తియున్నది.

ప్రజాయిత్ర శాఖలు:—భారత ప్రభుత్వము

సర్ హెన్రీమోన్టగ్గోఫ్ఫెన్బర్గ్గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సాక్షి, భారతప్రభుత్వము రాష్ట్రముల ప్రజాయిత్రులలో జెప్పుజెప్పుకు జోక్యము గలుగజేసికొననో చెప్పెను. మొదలాయన 1921 అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయ శాసనములు జెప్పెను. రెండవది పండిత జగన్నాథరాయణ్ జ్ఞాబోధుల బిల్లు, మూడవది వీరయలహోష్యేలబిల్లు శాసనసభల యొప్పుదెంతికాలము సమావేశమగువలయునో అధికసభ్యుడే అందుకు సంభవించిన ప్రతిదానిని నిశ్చయింపవలయును. మంత్రులతో సంప్రతించుటలేదు ఇందువలన ఆయన ఏ యుపపాదనముగాని దీసికొనినవచ్చుటకు ఆటంకముజేయగాని మొదలు మంత్రులయెడ జూపబడిన సత్కారము నివృత్తింపబడెను.

సర్ హెన్రీ:—మిత్ర యిది మాట పట్టెంపు కష్టమేనా?

చింతామణిగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు యెట్టి విధముగావించినను ఆచరణయందు కష్టమే యనియు, శాసనసభ కార్యదర్శులను ప్రభుత్వమునందు రెండు భాగములకును నియమింపవలెననియు, వారి జీతములగూర్చి శాసనసభలో వోటుకు పెట్టువచ్చుననియు, శాసనసభలో ప్రభుత్వ సభ్యులను దీసివేయునెడల గోపము పోయినచి తలంచెననియు, వారికి వోటు నిచ్చుస్వాతంత్ర్యము గలుగజేయుట అప్పటికప్పుడు వచ్చినచి సుపరిశీలుటట్టి యుండుననియు, యీ విషయమై ఒక నిబంధన యేమియు నుండ కన్పరలేదనియు జెప్పెను.

సర్ హెన్రీ:—ప్రభుత్వసభ్యు లుండుట మీ తీర్మానముల కనుకముగా నున్నపుడును లేనపుడు జేకుండుటయునా?

చింతామణిగారు:—నే నట్లు చెప్పుటలేదు.

సర్ హెన్రీ:—ఒక బిల్లు ప్రవేశపెట్టుటకు రాజప్రతినిధి అంగీకారము నిచ్చు అధికార ముండ నక్కరలేదనియు, ఆయనకు తుదకు వీటో జేయునట్టి గాని మరల పునర్విచారణకు పూర్తిగనో కొంతనో శాసనసభకు ఒంపు సాధికార ముండినచాలు ననియు మీరు జెప్పెదరా?

చింతామణిగారు అందుకంగీకరించి అందువలన నెంతయో కాలపరమము తగునని జెప్పిరి.

సర్ హెన్రీ:—ఒక బిల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు ముందే రాజప్రతినిధి అంగీకారమును బడయుటవలన కాలపరమము తప్పవని తలచెదరా?

చింతామణిగారు అట్లుకాదని జెప్పుచు పార్లమెంటు ప్రభుత్వవిధానమునందు చర్చలవలన కాలపరమము గలదని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

అంతట సర్ తేజబహదూరు సమ్రాగా చింతామణిగారిని కొంతవరకు విచారించిరి.

చింతామణిగారు ఇంగ్లాండులో పార్లమెంటు కమిటీ యెట్లు సాక్ష్యము నిచ్చును ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమును బలపరుచుటకు కారణము అప్పుడు అంతకన్న మంచిది వచ్చు ఆశగాన్నించక బోయె నని చెప్పెను.

సర్ సమ్రా:—ఇదివరకున్న ప్రయత్నములన్నియు నిప్పుడు బోయినచి చెప్పెదరా?

చింతామణిగారు:—దానిపై యిష్ట మెప్పువైనచి చెప్పవలెను. (నవ్వు)

శాన్సె సమ్రా:—మొదలు ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానమునని నిష్టములేనివారు యిప్పుడు చుండుచిది లేకునున్నారు. దానిని పనిజేసి మాచిన చి అయ్యెమును జెప్పుచున్నారే?

చింతామణిగారు:—వీలైన ప్రత్యేక ప్రవేశపెట్టుటయనగా కొంచెము భీష్మకేంద్రియుండు కాని కిష్టముండదు. కాని అది కావ్యరూపమును చాల్చునపుడు సమాధియము జేసుకొందుగ. దానినే యెక్కువగ సాగదుమందును. ఇప్పుడు యీ ప్రభుత్వవిధానమున సమకాలముగ నుండి బలపరచువారు అట్లు చేయగలరను అక్షిప్రాయమును చెల్లవచ్చునని యిచ్చుప్రభుత్వవిధానమునను నీ-తరమైన చేయవచ్చునోయని యనుకొందును. (నవ్వు)

శాన్సె సమ్రా:—నాకి యుద్దేశము ప్రకారము ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానముకన్న నీ-తరమేదని తలచెదరా?

సాక్షి:—ప్రజాప్రతినిధులకు యెక్కువ అధికారము నిచ్చుటయే. చింతామణిగారికింకను జెప్పెను, 1921 లో ఆయోగ్యువాడుగ బట్టుచు చర్చలపయమున ద్వంద్వ ప్రభుత్వము కొంచెముగ ప్రారంభమయ్యెననియు, అంతట జ్ఞాబోధులబిల్లువిషయమున ప్రభుత్వమువారు మంత్రుల ప్రతిహతులుగ మాటాడిరనియు, రెండవకోస చచ్చయందు అధికసభ్యుడు ప్రభుత్వసభ్యులను మంత్రులకు ప్రతిహతులుగ నున్న కొన్ని సవరణలకు వోటుజేయవలసినదిగా జెప్పినదియు, యీవిషయము శాసనసభలో బహిరంగముగ జరిగెననియు, యిట్లుయినను కొందరు ప్రభుత్వసభ్యులు మంత్రుల కనుకూలముగ వోటునిచ్చి రనియు, దీనితో చింతామణిగారికి మంచిదెట్లు తగిలెననియు అధికసభ్యుడే మొదలు మంత్రులతో యేకమైనవిషయ నిట్లుజేయుటవలన మంత్రులవ్యయముగ నుండెననియు జెప్పెను. (నవ్వు)

శాన్సె సమ్రా:—సహజము అధికారులు ప్రజాయిత్ర శాఖలలో జోక్యము గలుగజేసికొనిండుట మీరుజెప్పిరి. అట్లు జోక్యము గలుగజేసికొనుట విధానమునుబట్టియో లేక న్యాయకారణములచేతనా?

సాక్షి:—ప్రభుత్వవిధానమునుబట్టియే జోక్యము గలుగజేసికొన్నచి నుల నాకు జ్ఞాపకము. సంస్కరణములు రాకము నుపు శాసనసభలో లక్షి విశ్వవిద్యాలయపు బిల్లు గావించబడినపుడు గూడ భాగములేర్పరపబడెను. ఒకవిశ్వవిద్యాలయము నుండి విశ్వవిద్యాలయపు డిగ్రీలకు గుర్తింపవలయుననియు రాజప్రతినిధికి అధికారముండవలయును. రెండవభాగము ప్రకారము ఇంగ్లాండులో నెల్లను కమిటీలవలన అందు భారతమంత్రిత్రయే నియమించిన సభ్యులుండును. విశ్వవిద్యాలయమునకు ఆ సెక్షను కమిటీవారు యెట్టి సలహాలనీయగ న్నయెడల భారతమంత్రిత్రయేను రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారు నను విశ్వవిద్యాలయవాద్యుల నియమింపవచ్చును. కలెక్టరుమి. దీనిని మేము ప్రతిఘటించితిమి. బిల్లుశాసనసభలో చర్చకువచ్చినపుడు యాక్టాజులను భారతప్రభుత్వము యిష్టమై ఉపపాదించవలసి వచ్చెననినారు జెప్పిరి. ఇది 1921లో జరిగెను. 1921లో అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయపు బిల్లును తెయూ జేయుటలో నేను మంత్రులను ముందే కొన్ని నిబంధనలు ప్రతిహతులుగ నున్నవనిని తొలగించితిని. బిల్లు భారత ప్రభుత్వాంగీకారమునకు బంపబడిన పైజేయబడిన రెం

అఖిలభారత స్వరాజ్యపక్షము

కలకత్తాలో ఆమోదించబడిన తీర్మానములు

“23.2.28 వ తేదీని ఆలహాబాదులో నామోదించబడిన

న తీర్మానము ప్రకారము మనజాతీయహక్కులను నిలువబెట్టి మనజాతీయగౌరవమును కాపాడుటగాను నిరంకుశప్రభుత్వము సాగకుండచేయుటకు ప్రజలలో నిరోధక శక్తిని ప్రబలజేయుటకును క్రమముగ నీ ప్రభుత్వముతో సంబంధమును పూర్తిగా వదలుకొని ఆర్థికంగా నీ ప్రభుత్వమును స్థంభింపజేయుటకును, తగిన ప్రయత్నములనునీటిని చేయుటకీపక్షమువారు ప్రమాణము చేసియున్నారు. మరియు ప్రభుత్వమువారిపక్షపులో గలుగు మార్పులనుబట్టి పద్ధతులను మార్చుకొనుచు ప్రజలలో ఆత్మవిశ్వాసమును ప్రబలజేయునట్లును, స్వరాజ్యప్రయత్నములను సాగనీకుండ చేయుచున్న నిరంకుశశక్తిగలను నిరోధింపగలక శక్తిని ప్రజలలో కలిగించి జాతీయతను ప్రబలజేయునట్లును.

భారతరాజనీతిలోని యితరభాషనసభలలోను కలిగిన అనుభవమునుబట్టి దేశాంతరాయమునవత్తుమువారిపక్షపు విధానమును మరల స్పష్టపరచుటకును ప్రయత్నించెను.

జాతీయభివృద్ధిని సకలవిషయములలోను ఆత్మవిశ్వాసమును, జాతీయభివృద్ధిని నిరోధించుచున్న నిరంకుశ వ్యవస్థనునిరోధక శక్తిని ప్రబలజేయుటచే స్వరాజ్యపక్షమువారి ప్రధానోద్దేశముగాను దానిని కారవేర్చుటకీ విధానము నవలంబించుటకు నిశ్చయింపబడినది.

భాషనసభలలో చేయవలసిన పని

1. (అ) ప్రజలకును పార్లమెంటుకును సమాధానమును కుదురుటలగాని మనహక్కులను గుర్తించుటలగాని ప్రస్తుత ప్రభుత్వపద్ధతిని మార్చువరకును భాషనసభలలో ఆర్థిక ప్రతినిధులను ప్రజలయలస్వరాజ్యపక్షమువారు నిరాకరించుచుండవలెను. (ఆ) నిరంకుశభారతమును ప్రబలజేయుట కుద్దేశించబడిన చట్టములనునీటిని త్రొక్కివేయవలెను. (ఇ) నిరంకుశులను తొలగించుటకు జాతీయతను పెంపొందించుటకు సాధకములగు చట్టములనుపాదించవలెను. బలపరచవలెను. (ఈ) దేశమువనీతి వారు నిర్ణయించిన నిర్మాణవిధానమును కొనసాగింపవలెను. (ఉ) భారతదేశమునుండి భనము విదేశములకు పోవుటకు వకాశమును కలిగించు ఏర్పాటులనునీటిని నిరాకరింపవలెను. దేశమునందలి వాణిజ్యపరిశ్రామములను సభివృద్ధినిందించునట్టి ప్రయత్నములను తోడ్పడవలెను. (ఁ) కూలీపని, సాలముపని, షాక్టరీలపని చేయునట్టిపనివాండ్రు హక్కులను కాపాడవలెను. షాక్టరీలయజమానులకు పనివాండ్రుకు భూస్వాములకు కైతులకు సామరస్యమును కలిగింపవలెను.

2. తీరము, మజరా మున్నగులపైనుండి కూడినట్టియు లభి లేనట్టియు ఏయదొక్కములనుగూడ ప్రభుత్వమువారిచ్చినచో సభ్యులెవ్వరును స్వీకరింపగూడదు.

3. అన్ని భాషనసభలలోను ఉపసభ్యులకు ఎన్నికలు జరిగినపుడు వానికి సభ్యులు నిలువవచ్చును. కాని ఆవిషయమున భాషనసభ్యులలోని స్వరాజ్యపక్షము సభ్యులుచేసిన నిబంధనలకు వ్యతిరేకముగా నేవనియును చేయగూడదు.

4. తక్కిన అన్ని విషయములలోను స్వరాజ్యపక్షము వారుచేసిన నియమములకు విరుద్ధముగాని రీతిని పనిచేయవలెను.

మొక్కజులును యాబిల్లులో కేర్వలెనని వార్తవచ్చెను. అప్పుడు గవర్నరు డి. హార్వోర్థు బట్టరుగారును, మేమందరమును భారత ప్రభుత్వవాంఛితముల నీ డేర్వజాలక పోతిమి అప్పుడు భారత పరిభ్రమమునుండి వచ్చురకవచ్చెను. ఆక్రాజులను కేర్వకుండిన బిల్లును పీటో కే సెడమని చెప్పిరి. అంతయు ఆదుర్దాగనుండెను. ప్రజాయత్రాక్షిలో జోక్యము గలుగజేసి కొనిరిగాన నేను మంత్రిగనుటచేత రాజీనామానిచ్చి మరల కెన్నికలలో యుద్ధనామమును జేయనుంటిని.

అశ్వత్థాదు:—భారతప్రభుత్వమువారి చేయును జోక్యము గలుగజేసికొనలేదే.

చింతామణిగారు:—అవును. అబిల్లులో ఆరెండు క్లాజులను కేర్వకున్నను అంగీకారమును బడసెను. ఇదంతయు రాజీనామా నిచ్చెనునన్న దానిమీద జరిగెను. చింతామణిగారింకను డి. కే. జబుగదూరు సప్రాగారు సెకెండరీ ప్రెమియరీవిద్యలపై బట్టు పుకజేసిరిని చెప్పబ యుక్తముగాదని జెప్పిరి. విద్యానంతరలయినవారికి నిన్ను జాత్యుద్ధరణవిషయము తెలియును. శాస్త్రయక్రమవిషయములలో భాషనసభాభిప్రాయము ప్రతికూలముగ గాక విమర్శకముగ నుండుననియు, భాషనసభ అట్లుండక పోయినయెడల ప్రజల చే యక్రమలేదనియు జెప్పిరి. చింతామణిగారు మరల కేపురీచారించెదరు.

ఆవిషయములను త్వరలోనే వ్రాసి కార్యసంఘమువారి అనుమతికీ పంపెను. ఆవిషయములలో దేనిపై నకార్యసంఘమువారు నిరాకరించినచో ఆవిషయమును సభ్యులకు తెలిపిన తేదీనుండి అవి రద్దపడిపోవును.

దేశమునందు చేయవలసిన పని

(అ) హిందువులు, మహమ్మదీయులు, సిక్కులు, పార్సీలు, యూదులు, జేకీయక్రైస్తవులు, దేశమున స్థిరపడిన ఆంగ్లోయండియనులు, మున్నగు నన్ని మతములవారిలోను సంపూర్ణముగ వైకమత్వమును కలిగింపవలెను. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును, బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేతరులకును కల వివాదము తొలగింపవలెను.

(ఆ) అస్పృశ్యతను తొలగించి నిన్ను జాతులకు హిందూ సంఘమున గౌరవమును వృద్ధినిందింపవలెను.

(ఇ) గామములలో కట్టుబాటు కలిగింపవలెను.

(ఈ) కూలీపనివారు వ్యవసాయపుపనివారు షాక్టరీపనివారు మున్నగు కార్మికులలో కట్టుబాటును కలిగించి ఆసంఘములకు స్వరాజ్యసంరంభమున సరియగుస్థానముల నొసగవలెను.

(ఉ) భనవిషయమున యాజమాన్యమునుగడించి వాణిజ్యమును పరిశ్రమలను వృద్ధినిందింపవలెను.

(ఁ) లోకలబోధము ముగిసిపోతిట్టి మున్నగుసంఘముల ఎన్నికలకు నిలచి వానిని వశపరచుకొనవలెను.

(ఎ) స్వదేశభిద్ధుల, మద్యపాననిరసనము, జాతీయవిద్య, పంచాయతీ న్యాయస్థానములు మున్నగు నిర్మాణవిధాన విషయములను కాంగ్రెసువారు నిర్ణయించిన ప్రకారము కొనసాగింపవలెను.

(ఏ) బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందలి యితరదేశములలో తయారు చేయబడిన సరుకులను బిల్లెనంతవరకు బహిష్కరించుచు దానినొక గాజీయసాధనముగా నుపయోగింపవలెను. అందుల కొకసంఘము నేర్పరచి వారిసలహా ప్రకారము పనిచేయవలెను.

(ఐ) ఆసియాఖండము నందలి వివిధదేశములవారిలోనైక మత్వమును వృద్ధినిందించుట కొక సకలదేశసంఘము నేర్పరచి వాణిజ్యాభివృద్ధిని పరస్పర సహాయమునకును ప్రయత్నింపవలెను.

(ఒ) విదేశములవారికి భారతదేశ రాజకీయస్థితిని తెలిపి వారిసానుభూతిసహాయములను బడయుట కాయా దేశములలో ప్రతినిధి సంఘముల నేర్పరుపవలెను.

ఈపద్ధతులుగల విధానము 17 వ తేదీని జరిగినసభలో నామోదించబడినది.

మహాత్ముని సూచనలు

ఇష్టానీష్టిసభ

18 వ తేదీ ఉదయమున చాల సేపు యిష్టానీష్టి సభజరిగినది. గాంధీ మహాత్ముని సూచనలను గూర్చి ఆసభలో నాలోచనలు పరమరహస్యముగా జరిగినవి. నాయకులు మానవ్రతమును బూనిరి. “స్వరాజ్య పక్షమువారితో పూర్తిగా కలసి పనిచేయుటకు మహాత్ముడు సమ్మతించు చున్నాడుగాని కొన్ని విషయములను తొలగింపవలెనని నిష్పర్శగా తెలిపెను నిర్మాణ విధానమునందలి హిందూమహమ్మదీయమైత్రి, అస్పృశ్యతా నివారణము, ఖద్దరువ్యాపనము ఆమవానిని గూర్చి మాత్రమే గట్టిపనిచేయుటకు మహాత్ముడు నిశ్చయించుకొనెను. కాంగ్రెసు కార్యసంఘములలో స్వరాజ్యపక్షమువారు సభ్యులుగా నుండుటగూడ మహాత్ముడంగీకరించెను” అని మాకుసమ్మదగిన సమాచారమే తెలిసినది. మహాత్మునిలేఖకు ప్రత్యుత్తరమును వ్రాయుచున్నారు. దానిని కొత్త కార్యసంఘమువారి నామోదించిన పిమ్మట మహాత్మునకు పంపెదరు. స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్ణయించిన విధానమును కాంగ్రెసువారా నామోదించవలెనని స్వరాజ్యపక్షమువారు కోరుచున్నారు.

సన్ధానపత్రములు

నైహూపతేలుగారు

18 వ తేదీని కలకత్తాపురమందరమున గొప్పబహిరంగ సభ జరిగినది. ఆసభలో పండితమోతీలాలు నైహూ, వి. కే. పతేలుగార్లు సన్ధానపత్రములు సమర్పింపబడినవి. వారిద్దరును వందనములను తెలిపిరి. (అ. ప్రె.)

రాజపూరినిధి కనివారమునాడు డి. కే. బహుమూర్తి సప్రాగారికి దర్శన మొసంగిరి. (అ. ప్రె.)

హైందవపరిశ్రమలకు రక్షణము

బర్మావాణిజ్య సంఘమువారి అభిప్రాయములు

రక్షణపన్ను నీయరు

రంగూను, ఆగస్టు 18:—హైందవపరిశ్రమల సహాయార్థమై రక్షణపన్ను నొసంగజాలమని బలమైన అభ్యంతరములను చేపట్టుచు బర్మావాణిజ్యసంఘమువారు తమయభిప్రాయములను టారిఫ్ బోర్డువారికి తెలియజేసిరి. బర్మాబజారునుగురించి భారత పారిశ్రామికు లెవ్వరును శ్రద్ధవహింపక పోవుటచేత హిందూ దేశములో తయారైన సిమెంటునుపయోగించుటకు చేసినప్రయత్నములు నిష్ఫలమైనవనియు బర్మాదేశములో హిందూదేశములో తయారైన సిమెంటువ్యాపారము లేదనియు పేరు చెప్పచున్నారు. ఇదివరలో సిమెంటును తయారుచేయుటకు బర్మాలో ఒక్కసారి ప్రయత్నము చేయబడినది. కాని అది తృప్తికరముగా లేకపోవుటచేత పని ఆపివేయబడినది. అందులన బర్మా యితర దేశములనుండివచ్చు దిగుమతులమీదనే ఆధారపడియున్నది. ఈ దిగుమతులు 1919-1920 సంవత్సరములో 10, 88 టన్నులనుండి 1922-23 సంవత్సరములో 29, 185 టన్నులవరకు పెరిగెను. పూర్వము దీని నభివృద్ధిజేయుటకు ప్రయత్నములు సలుపబడలేదనియు, రాకపోకలనిమిత్తమును భవననిర్మాణ నిమిత్తమును యాదిగుమతు లికముందు మరింతయెక్కువగునని యందుమూలమున తెలియుచున్నది.

‘ఇండియా’కును బర్మాకునుమధ్య సరకులను దింపుటకును సరకులను తీసికొనిపోవుటకును నెంతయో కర్చునను గావున హిందూదేశములోని సిమెంటు పారిశ్రామికులకు ఏవిధమైన రక్షణనిస్సంగినను బర్మా కది లాభకారిగాదు. బర్మాజనసంఖ్యలో భారతీయులు నూటికి 4 గురు మాత్రమే యున్నారు. బర్మాలోనికిని హిందూదేశములోనికిని దిగుమతి చేయబడుచున్న సరకుల మొత్తమువిలువలో నూటికి 24 వంశస్సన బర్మా వహించుచున్నది. ఇప్పుడే తెనరక్షణపన్నును విధించినట్లయిన బర్మా ప్రస్తుతము చెల్లించుచున్నదానికంటె 7, 8 రెట్లు యెక్కువగా చెల్లింపవలసి వచ్చును. ఈ కారణములచేత యిండియాన్ సిమెంటు ప్రక్రియకేంద్రైన సాయమెసంగదలచినట్లయిన నయ్యది విరాళరూపముననే యొసంగవలెనని బర్మావాణిజ్య సంఘమువారు చెప్పిరి. విచారించవలసినదని టారిఫ్ బోర్డు వారికి తెలియజేసిన మెగ్నేసిషియం కోరైడును గురించిగాని పాదరక్షలను గురించిగాని అచ్చుసీరానుగురించిగాని యీసంఘమువారి రెట్టివ్యాఖ్యానము జేయలేదు. (అ. ప్రె.)

సిమ్లావార్తలు

సిమ్లా, ఆగస్టు 18:—ఆల్బార్టుమహారాజాగారు నేడు సిమ్లాకువచ్చిరి. రాజప్రతినిధియొక్క అతిథులుగనుంటున్నారు. కేపుగ్రామీయరుమహారాజాగారు వత్తురు. డి. కే. పియరు షాగారు ఆగస్టు 31 తేదీ నుండి చాలించుకొనుచున్నారు. గాన సౌతు కెన్ సింగుటన్ (లండన్) వైస్సె అండు టెక్నాలజీ యింపీరియల్ కళాశాలలో వారి షానే ఖిగోశాస్త్ర పండితుడుగా సర్ గిల్బర్టు వాకరుగారు నియమింపబడిరి.

చౌఘట్టులో ఘోరనష్టము

దివిర్యాబోర్డుసభ్యుడు వెల్లిచూచుట

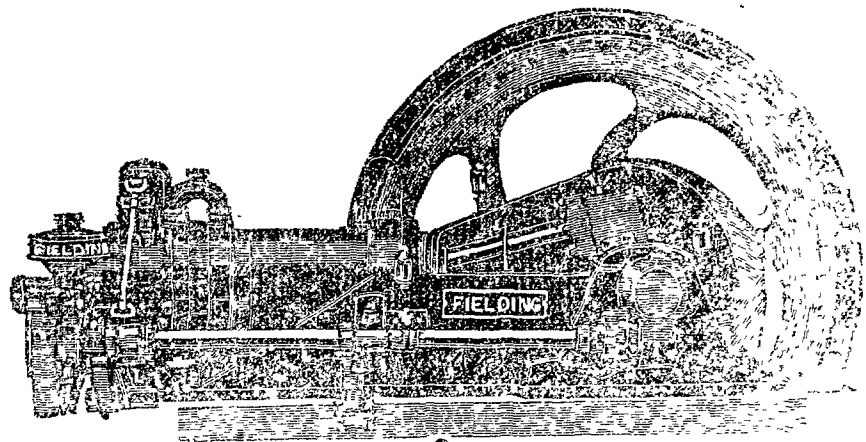
కాలికట్టు, ఆగస్టు 18:—వరదలవలన చౌఘట్టులో 700 ఎకరముల భాగ్యపుచేల నాశనమైనవని అచ్చటినుండివచ్చిన వార్తలు తెలుపుచున్నవి. దీనివలన కలిగిన నష్టముమాత్రమే రూ. 7,00,000 అగునని అంచనావేయబడినది. పడిపోయిన యిండ్లు (అధికారసంఖ్య) 3000.

దివిర్యాబోర్డు సభ్యుడు గౌ. యస్. మక్కకేలు వి. సి. యస్. గారు స్వయముగాచూచి పరిశీలు తెలిసికొనవలెనని 15 తేదీన చౌఘట్టుకుపోయిరి. అచ్చటనున్న పెద్దమనుష్యులలో కొందరును అచ్చట పనిచేయుచున్న సరదసహాయ సంఘమువారును పీరిని కలిసికొని, వ్యవసాయదారుల నిమిత్తమై తిక్కగు ఋణములను గ్రాంటుచేయవలసినదనియు, ప్రభుత్వమువారు బియ్యపుప్రైవరును తెరువవలసినదనియు, బియ్యమును ఆసలుధరకు అమ్మించవలసినదనియు కోరిరి. మరియు కన్నీటికాయవలలోలోతుగా త్రవ్వవలసినదనియు; పోన్నానీరోడ్డును నిర్మింపవలసినదనియు, పనిలేనివారికి పనిచూపింపవలసినదనియు; పన్నులకు రిమిషను యివ్వవలసినదనియు మిచనరం పల్నములో కూడ జెస్సీలనుండి రయితులకు రిమిష నిష్పింపవలసినదనియు కోరిరి.

గౌ. సభ్యుడు వారు చెప్పినవన్నియు సానుభూతితో విని సాధ్యమైనంతవరకు సదుపాయములు చేయబడునని చెప్పెను. (అ. ప్రె.)

“ఫీల్డింగ్”

ప్రసిద్ధి కెక్కిన క్విక్ స్టార్టింగు
వేటెంటు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను
STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

యీ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవరై జరు చల్లని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు కాగలదు.
యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతో నైనను అతి సంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు—
పెరెఫ్రాన్ డి. యల్. శాస్త్రి అందుకో., పోస్టుబాక్సు నెం 690 రు. 12, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు. పోస్టుబాక్సు నెం 203 రు.

సిగ్గుపుష్పరసాయనము

ఇది అనేక మూలికల సారంబులచే తయారుచేయబడిన యీ లేహ్యము 40 దినమును పూటకు తు 1/2 లం చొ॥ శేవించిన ధాతుపుష్టి, రక్తవృద్ధి, నరములకు బలమునిచ్చి మధుమేహము, నిస్సత్తువ, వీర్యనష్టము, ఆకలిలేకపోవుట, విశేష బలము మొదలైన అనేకరోగములను పోగొట్టి జీర్ణించిన శైగ సవాయి మొదలగు సుఖవ్యాధులచే బాధపడు స్త్రీ పురుషులు సేవించిన యెడల నదరువ్యాధులు పోవుటయేగాక ఆకలిని పుట్టించి శరీరపుష్టిని కాంతిని గలుగజేయును. సంసారసౌఖ్య మనుభవింప గోరు వారికిది షరమనిత్రమై యుండును. ఒకసారి వాడచూచిన మీకే తెలియగలదు. కొంచినవారికి క్యాటలూగు పుచితముగా పంపబడును. 24 తులములుగల శేరు 1 కి రు. 4-8-0. పోస్టు ఖర్చులువేరే.

యస్. సుబ్బారాయుడు, డెంటిస్టు, నర్సాపురం, కృష్ణాజిల్లా.

అనంగప్రభయాకాశి

వాటిని విశేషకష్టము, ఖర్చులేకయే బాగుచేసి, కాళ్ళతొయ్యనము నిచ్చుచు, శాస్త్రసమ్మతిముగా తయారుచేసిన ఈవిద్యోగి పద్ధతి నిరపయోగమైకట్టి కితులలో కూడ కొత్తనురుకులనును పుష్టినియిచ్చుచు యింద్రజాలమునలె నూతనమార్పును కలిగించును. పూర్తిగాగల వివరములకు వ్రాసిన యినామగా పంపబడును. 30 గుళికలు గల బుడ్డి 1 కి రు. 10 మాత్రమే

కందర్పసంజీవని తైలము

ఒకతులము బుడ్డి 1-కి రు. 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాటలూగు ఉచితముగా పంపబడును. రాజనైద్య నానాబాణజీ, కేశవజీ, నెం. 49 బందరుపేటి, మదరాసు.

తేలుమందు

వెల సీసా 1-కి రు. 0-8-0. వి. పి. సహా 0-12-0.
తేలుకాటువలన ఆపాయము లేదుగాని విశేషబాధ గలదు తేలు కాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు. బాధ నరములకెంత పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినచోటను బండపాయకలు చేసిన బాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘోటు కలిగి నీటివలె నుండును. కుట్టినచోట కొంచెము మందుపోసిన బాధ మాయ మగును. మందును గలిగియున్న తామ బాధపడక నితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతియింటు నుండగలది.

రోమహరి డబ్బా 1-కి రు. 0-8-0

ఈ ధన్యమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములమూ దునిమిషములలో మొదలంటు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలు నెక్కినది, చుంటుయుండదు. రోమములు రాలిపోవును వెల సీసా 1-కి వెలకు మందు రు. 0-4-0
ఈనూనెను తలకురాచిన తేలు ఈపి నశించును. చర్మమునకు వెండ్రుకలకు హాని యుండక వెండ్రుకలు పెరుగును. అమృతాంజనం డిబ్బా, మదరాసు. బొంబాయి.

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఆగస్టునెల 19-వ తేది మంగళవారము

(1) ధాన్యములు

కనియాల రు 1-కి రు 85-0-0	మొదలు 45-0-0 నుక
దియ్యము బస్తా	మొదలు నుక
మనుమ తెనాలి ,, ప 48 గలది	రు 14-0-0 14-8-0
నెల్లూరి ,, డిటా ,,	18-8-0 17-0-0
డిల్లీ ,, డిటా 45 గలది ,,	16-8-0 17-0-0
రాగులు రు. 164 బస్తా 1-కి ,,	8-12-0 9-0-0
సువ్వలు ,,	20-0-0 22-0-0

(2) భవ్య ధాన్యములు

కనియాల బస్తా 1-కి రు 205	రు 11-0-0 రు 12-0-0
నెల్లూరి ,, డిటా ,,	12-4-0 12-8-0
నెల్లూరి ,, డిటా ,,	12-12-0 12-0-0
మినుములు ,, డిటా ,,	13-0-0 15-4-0
తలవలు ,, 164 ,,	9-4-0 11-4-0

(3) నూనె పనులు

సువ్వలు నూనె రు 1-కి	రు 170-0-0 175-0-0
నెయ్యి రు 1-కి	14-0-0 25-0-0
కొండాపురం శేరుకొండాపురం 1-కి ,,	30-0-0 32-0-0
యితర ప్రదేశము ,,	55-0-0 58-0-0
శేరునెనగనూనె గానుగ రు 1-కి రు 148 మినుకూనె 166	
తలవలు నూనె రు 1-కి	రు 190-0-0

(4) చిల్లర పనులు

చాయకనుపు రు 1-కి	రు 205-0-0 210-0-0
కొరకనుపు ,,	రు 140-0-0 160-0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరు)రు 1-కి రు 105-0-0	140-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముసుగు 1-కి రు 45, 50	
కాళహస్తి పాయకట్టు ,,	రు 60, 70
రెల్లము రు 1-కి	రు 85-0-0 50-0-0
శింకపండు రు 1-కి	రు 80-0-0 49-0-0

(5) ఇనుము

కట్టలు రఖం రు 1-కి	రు 83-0-0 86-0-0
చదరం ,,	82-0-0 87-8-0
రవుండు ,,	82-0-0 87-8-0

(6) తోహములు

కెండి 100 తులంకు	రు 78-0-0 81-12-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 24-8-0 25-0-0
నవరను 1-కి	15-8-0
బుత్తడి రు 1-కి	రు 265-0-0 270-0-0
రాసి డిటా	రు 305-0-0 310-0-0
అస్కా చక్కర రు 1-కి	రు 41-8-0 42-0-0

(7) రంగులు అలిజలైను

అల్లకప్పుడు 20 డిగ్రీలు	రు 80-0-0
కొట్టి కప్పుడు డిటా	,,
సింకం డిటా	,,
+ గుర్రం డిటా	,,

(8) దూది

కొండా వెన్ను బావన 1-కి	రు 820-0-0
------------------------	------------

(9) నూలు

కోయంబూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9-18-0
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8-8-0
వల్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8-12-0
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9-3-0
డిటా నెం 14 డిటా	రు 10-2-0
హోలూరు నెం 20	రు 12-3-0
జపాన్ నెం 20	రు 12-4-0
,, ,, 40 ఏ లేబిలు అయినను	రు 15-14-0
గోకాకు నెం 12 1/2	రు 10-0-0
వద్వాక్ నెం 24 1/2	రు 12-4-0

BORAX - LEMON SOAP.

బోరక్సు నిమ్మనబ్బు

శరీరమునకు మృదుత్వము, చల్లదనమునిచ్చును. సువాసనగలదు
10 తులముల బిళ్ళ 1 కి ఖరీదు 0-2-0
30 తులముల కోపు ఖరీదు 0-5-6
1 డజను 1-5-0, గ్రోసు 15-0-0
కర్నూరపు నబ్బు 0-3-0, కార్పాలికు 0-3-0
Agents Wanted. ఏజెంట్లుకావలెను. (1548)
R. Venkatappiah, Proprietor.

కృష్ణానబ్బుకంపెనీ, మచిలీపట్నం.

జూబులు

విలేఖకులకు సూచన

సం-ఉ, అమృతలూరు, ఒకవిలేఖరి సంతకములేదు. యస్. కి. మా. రా, (అలస్యముగా చేరినందున ప్రసరింపబడలేదు) కె. సి, (తెలుగునాాయుడు) ఒకవిలేఖరుడు (సంతకములేదు) యస్. సు, కా. స, బు. ప, సు. శ్రీ. న, పి. స. రా, రే. వెం. సు, ఒకప్రేక్షకుడు (తె. వెం. సు) సం. వెం. సు, డబ్బెయ్యతిరుదు, (సంతకములేదు) రాం. జో. శి. మ. కా. కృ. కా. వే. శీ, శం, ప. రా:— ప్రకటింపబాటులు ఆం॥ ప॥ సం॥

రైలులోవడుకుట

హనుమాన్ సర్కాఅను యొకతేలికగల చిన్న రాట్నము నాదగ్గరనున్నది. దానివలె కి రూపాయలు మాత్రమే. 20-వ సం॥నువరకు పైరైలునునుండు యెంతవని జరుగునో అంత పని యాచిన్న రాట్నమునందుకూడ జరుగును. నేనయెప్పుడు ప్రయాణముయిచ్చెల్లినను యాచిన్న రాట్నమును రెండు కారణముల వలనబట్టికొని పోవుచున్నాను.

(1) సామాన్యముయిన ప్రజలకు రాట్నము యొక్క ప్రాముఖ్యము తెలియకుట రైల్వే ప్లాట్ ఫారముమీదనున్న, కిం తరగతి బోగిబండ్లలోనున్న వడికెను.

(2) నేనుగొన్నిసార్లు సినభాగము శీఘ్రముగా పూర్తి చేయుటకు ఈరీతిగా గత రెండుమాసములనుండి చేయుచున్నాను. రాట్నము నడుకునప్పుడు అనేకమంది వచ్చి చూచుచున్నారు. వారుచేయు ప్రశ్నలకు జవాబుచ్చెప్పి వారిసందేహముల నివారించుచున్నాను. కి వ తరగతిబండ్లలో ప్రయాణముచేయు కార్యక్రమం సంఘ సంఘముల యారీతిని వడికెన స్వగజ్యప్రాప్తి శీఘ్రముగా లభించును.

సి. వి. రంగంశ్రేష్ఠి.

అఖిలభారతకాంగ్రెస్ సంఘదర్శకుడు నారాయణవరం 17-8-24

తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము - బందరు

మాజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమునకు ప్రశస్తిమైన ఊరవేసిన పాతకుమ్మక్కర్రతో కాని, చంద్రకర్రతోగాని సమాజగా తయారుచేసిన రాట్నములు ౨౦౦ లున్నావు ప్రతిగింజలు తీయు ప్రతి రాట్నములు ౧౨ నున్న చక్కని దిండు వేసిన మంచిపెంపరు గలిగిన కడుపు ౧౦౦౦ స్త్రీ యింటిలో దూది స్వంతముగా ఏకుకొనుట కుపయోగించు మంచివెదురుకర్రతోగాని పాలకర్రతోగాని తయారు చేయబడిన దూదే కుబ్బెలు ౫౦ స్త్రీ కావలసియున్నవి. గాన పీనిని సప్తచేయగల వారు మాదిరిసామానులను తయారుచేసి ఖరీదు వివరములతో సహా ఈ జిల్లాఖిలలోగా నూకార్యకర్తలనునకుపంపిన కంట్రాక్టు యివ్వబడును. మాదిరి సామానులకు మాదా ఖరీదు యివ్వబడును.

శ్రీ॥ వెం॥ సుబ్బారావు,
ప్రధాన కార్యదర్శి

చండలసహాయము-తాండూరు

భారతీయము ప్రయత్నములు

గతమంగళవారం 12 ఆగస్టు 1924 సం॥ నాడు భారతీయము సభ్యులకు, బ్రి శ్రీ టి. కృష్ణమూర్తిరావుగారు పోస్టుమాన్ బుక్ బ్రి శ్రీ ఎస్. పి. వెంకటరావు అయ్యరు, రా॥ శ్రీ బి. వి. కృష్ణస్వామి సబ్ పోస్ట్ మెన్ యర్లు, రా॥ శ్రీ కత్తుల పెరుమాళ్ళరాజు జనరల్ క్లర్కు రైలువే, రా॥ శ్రీ శేరిడి మల్లప్ప గుర్రేదారు, వారివల్ల వజరలచే ప్రజలకు గలిగిన నష్టములగురించి, అందు సహాయము నొనర్చుటకుగాను, చర్చింపబడి, ఈవిధముగా తీర్మానించబడినది.

ఈనిలయము సభ్యులచేరి ప్రతివర్తక దుకాణమునకు, ప్రతివారివద్దకునెళ్ళి, వారిసహాయమువల్ల కొంతభనము సంపాదించి, సజడలసహాయపుకమిటీవారికి యాభారతీయమునుండి అంపించుటకుగాను దృఢప్రయత్నంపై నాటిదినమె, కార్యము ము దొడంగి, దాదాపు నలువదిరూపాయలు ఉద్యోగులవల్ల సేకరించినారు.

ఈతాండూరునందు చాలవర్తకసంఘము వుండుటవల్ల చాలవరకు సహాయపడ గలరని నమ్మకమున్నది. ఇందుకుగాను కొడంగల్ గ్రామములోనున్న రా॥ శ్రీ ఆర్. లక్ష్మయ్యవో సరసీయర్ గారికి, అచటగూడ, తగురీతి ప్రయత్నము చేసి చందాలు సేకరించుటకుగాను ఒకనివేదికపత్రము అంపించియున్నాము.

(ఒకవిలేఖరి)

శ్రీరామవిలాసనభ-చిత్తూరు

పై సభవారు చిత్తూరు గణేశనాటకశాలలో 9.8.24 తేదీరాత్రి 'చిత్రనీయనాటకమును' బ్రదర్శించిరి. శ్రీయుత రాఘవేంద్రరావుగారు నభపాత్రమును ధరించిరి. సద్రూపము, రంగమునవలసిన సంగీతజ్ఞానము స్ఫుటోచ్ఛారణ లోనగు నటలక్షణములుగల శ్రీ రావుగారు దమ ప్రదర్శనము గొంతవజుకు రసవంతముగానే యొనర్చిరి బాహుళ్యపాత్రమును ధరించిన, శ్రీయుత రాయప్రోలు సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు రాంధ్రలోకము నకు చిరపరిచితులగుట వారి విషయమై యంతగ వ్రాయవలసిన పనిలేదు వీరిపద్యపరమము కడుంగడుశ్లామాపాత్రము. వీరు ఇంద్రనేన కుమారుని జూచినపుడు చూపిన సాత్విక భావ ప్రదర్శనమును, సమాగమనయమును, దమయంతి దన తల్లిపైను సైరింపుమని వేడుకొనునపుడు చూపిన యభినయ విశేషమును, నపూర్వములును పౌండ్రయంగమములనై యొప్పారెడి. ఆనాటి వీరివేషముమాత్ర మంతగ నుచింతనీతలంపను. నలునిదుస్తులకును బాహుళ్యని దుస్తులకు నుండు భేదము సారబాటుని జరిగినదేమో యని సరిపెట్టుకొనెద్యును. పైనున్న వస్త్రమును కవిచమును వేటువేటు రంభలతో తళతళలాడుచుండెను. ఋతిపర్వ నా స్థానములో (ప్రవేశించినది మొదలు సరిగ తలగడ్డయెకటి విశేషము. 'వికృతకారము'ని నోట చెప్పుచున్న పుడు వినుటయే గాని ప్రత్యక్షములో మన బాహుళ్యండు ఋతుపర్వండు వాస్తవ్యయండు లోనగునాటికంటె దర్శనీయండుగ గనబడుచుండెను. చక్రవర్తిగనున్నవాడిట్లు బానిసీడుగ వచ్చెగదాయని యను కొనవలసిన యగత్వ మేమియులేదు. 'మనకు వచ్చినకష్టములు గట్టెక్కినవి. యేదోయొక యుద్ధోగము దొరికినది. యికపర వాలేదు' అనుభవమే గా-బాహుళ్యని ముఖములో సాక్షాత్కరించుట కావేష మేకారణమని తలచెదను. వీరు మరొక పర్యాయమైన నీవేషమును సంస్కరించుకొందురు గాకయని కోరుచున్నాను.

దమయంతి పాత్రమును ధరించిన శ్రీనరసింహయ్యగారు కరుణరసపోషణమునం దున్న తత్పానము నలంకరింప నర్హులు. నటుండు తనయుండైనచో దనకృత్యము నిర్వహింపజాలడను సిద్ధాంతము వీరియందున వ్యాప్తి నొందెడి. వీరు తమ ప్రదర్శనమును చాల రసవంతముగ గావించి యున్నారనియే చెప్పవలెను. రూపవంతులను యువకులను వైయుండినను నానాటి వేషమునందు, వీరి మోమున ముగ్ధత్యము సన్నగిలినందులకు చింతింపవలసి యున్నది. ఎరుకలసీను చాలదర్శనీయులుగ నున్నది. వీరనాయక పాత్రముధరించిన శ్రీ సుబ్బారావు గారు ఈ పాత్రమును ధరించుటలో ప్రసిద్ధిబొందినవారు. వీరుగ్రంధస్థము గు పద్యమును వదిలి, గొంతవరకైన గ్రామ్యమును వాడియుండినచో, ప్రదర్శన మింకను రసవంతముగ నుండెడినది తలచెదను. మొత్తముమీద నాటకప్రదర్శనము రసవంతముగ నున్నదని చెప్పుట కెంతయు సంతసించెదను.

ఈసమాజము స్థాపింపబడి యాటువత్సరములైన చక్కగ కాకపోయినను నిరుపది వత్సరములకంటె బూర్వము స్థాపింపబడిన సమాజములకంటె నుచ్చశీతిలో నుండుటకు హేతు వినాటకుల ప్రయత్నాధిక్యమేయై యున్నయది ఈసమాజాధ్యక్షులగు శ్రీ రావుబహదూర్ రంగాచార్యులవారును, కార్యదర్శులగు శ్రీ రాజా రామకృష్ణరాజుగారు (బి. యె. బి. యర్) శ్రీవరదాచార్యులవారు (బి. ఎ. బి. యర్) మొదలగు విద్యాధికు లీ సమాజమును నిరంతర కృషితో బోషించుచు, నాటకప్రదర్శనమున కుండు వైతికభావమును పోగొట్టుచున్నందులకు వంద నీయులు.

ఈ సమాజమువారు చిరకాలములానే యొకటిరెండు నాటకప్రదర్శనముల గావించి, వానివలన వచ్చిన యాదాయమును, వరదలవలన నాపన్నులగు దాక్షిణాత్య సోదరుల కొసంగును నీమండలములోని తక్కిన సమాజముల వారికిని మార్గదర్శకులగుదుము గాకయని కోరుచున్నాను.

గొల్లపూడి శ్రీరామశాస్త్రి.

శ్రీక్రియాశక్తి యొడయ రాంధ్రపరివత్సరీక్షా విధానము ధర్మవరము

ఇందు రెండుభాగము లుండును. 1. వాఙ్మయభాగము. 2. శాస్త్రభాగము. వాఙ్మయభాగమునకు రెండువచనగ్రంథము లుండును. ఒకటి భారతభాగవత రామాయణ సంబంధముగ వచన గ్రంథము. రెండవది నవలగాని లేక యేదేని జీవితగ్రంథముగాని, ముప్పది పద్యములకు మోచ్చని చిన్న పద్యకావ్యము మూడవది. వ్యాసలేఖన దోషములు నాల్గవది. రెండవభాగమున ఆరోగ్య విధానమునకు సంబంధించిన శాస్త్రము మొదటిది. దేశచరిత్రగాని లేక జీవితచరిత్రగాని రెండవది.

గుణములు:—వాఙ్మయభాగమునకు 120 యు శాస్త్ర భాగమునకు 80 యు, మొత్తము రెండువంద లుండవలెను. ఇందులో మొత్తమున 80 గుణములు సంపాదించిన యభ్యర్థిప

రీత్యయందు రెండవతరగతిలో ను తీర్చుకొనెట్లు నిర్ణయింపబడును. మొత్తమున నభవపత్నము 125 గుణముల నానింపగల్గిన యభ్యర్థి మొదటితరగతియందు తీర్చుకొనెట్లు గణింపబడును.

పరీక్షాకాలము:—సర్వసాధారణముగ బరనీయ గ్రంథములు జూలై 15 వ తేదీలోపల ప్రకటింపబడును. ఆక్టోబరు 15 వ తేదీలోపల ప్రవేశపత్రములు పరీక్షాత్కార్యదర్శి కంఠి యుండవలెను. పరీక్ష సాధారణముగ జనవరి మాసమున గడపటి శనివారమున ప్రాతఃకాలము 7 నుండి 10 గంటలవఱకు-మధ్యాహ్నము 2 నుండి 4½ వఱకు-నుండును.

పరీక్షాస్థాననిర్ణయము:—కనీస మార్కులు అభ్యర్థులైన నేర్పడిన నయ్యది పరీక్షాస్థానముగ నిర్ణయింపబడును.

అర్హత:—అనంతపురి మండలమునమాండవసారములేక యెనిమిదవతరగతియందుగృతార్థుండుకాని, ప్రాథమికమార్గము క ఉన్నతపాఠశాలలో ఎలిమెంటరీ (లోయర్) పాఠశాలలలోని యేవిద్యార్థియైనను పరీక్షకు రానర్హుండు. బాలికలుగూడైన నూచించి యొగ్యతకు లోబడినవారు) పాఠశాలలందు జదువనివారైనను (మాండవసారము విద్యార్థి యొగ్యతకు మించియుండనిచో) ఆయాస్థానిక కార్యదర్శులయనుమతిపై బరీక్షకు రానర్హులు.

(క) హుమతులు:—కృతార్థులైనవారిలోను త్రమముండుగ ను తీర్చుకొనవారికి బంగారుపతకమును, విలువగల గ్రంథములును, బరిష్కర్త మూలమున నొసబడును. ఆయాస్థానములలోను త్రమముగగృతార్థులైనవారలకు అచ్చటియందారస్వభావు లేదేని బహుమతి యొసంగిన వందనపూర్వకముగ నందుకొని పరీక్షాత్మములమున నభ్యర్థి కొనగలడును.

(చ) బంగారుపతకము గడించిన యభ్యర్థి మరల పరీక్షకు రావను జయ్యసంగబడదు. రెండవ హుమతిపొందిన యభ్యర్థి మొదటిహుమతిపై ప్రయత్నింపవచ్చును. అట్టిహుమతి పొందనే చేరు ప్రకటింపబడును. స్థానిక బహుమతుల నందినవారు మొదటి రెండుహుమతులకును రెండవతరగతియందుగృతార్థులైనవారు మొదటితరగతిలో గృతార్థులగుటకును (బయల్పింపవచ్చును.

1 వాఙ్మయ భాగము.

వాచకము- పరిణయకథామంజరి; కర్త: రూపనగుడి నారాయణ రావుగారు వెలపరిషదభ్యర్థులకు మాత్రము 0-7-0 ఉపవాచకము- శ్రీ గౌతమబుద్ధ చరిత్రము; కర్త: సాహిత్య సరస్వతి సీరిపి అంజనేయులుగారు వెల 0-6-0 పద్యము- ధన్యవ్యాధోపాఖ్యానము; భారతమునుండి- వ్యాకరణము- వ్యాసలేఖన (దోషములు; కర్త: వై. యస్. హనుమంతరావుగారు బి. ఎ. ఎల్. టి. వెల 0-4-0

(2) శాస్త్రభాగము

శాస్త్రము: మనశత్రువులు; కర్త: పాలపర్తి రామమూర్తి గారు వెల 0-6-0.

చరిత్ర-సింహాప్రభువు; కర్త: మన్నేపల్లి రామకృష్ణరావుగారు, వెల పరిషదభ్యర్థులకు మాత్రము 0-8-0.

అభ్యర్థి ప్రవేశపత్రములు గ్రంథములు వలయువారు పరీక్షాత్కార్యదర్శి చేర ధర్మవరమునకు వ్రాయవలెను.

ధర్మవరము } సీరిపి, అంజనేయులు, అనంతపురముజిల్లా } పరిషత్కార్యదర్శి.

రాయబహదూరు అన్నవరపు పుండరీకాక్షుడుగారి విద్యార్థివేతనపు పరీక్ష.

1. ఈవేతనము పాఠశాస్థానాల్లోని అనగా బాపట్ల, తెనాలి, రేపల్లె, గుంటూరు, హనుమంతు, నర్సరావుపేట, బెజవాడ, మచిలీ పట్నం, నూజివీడు హైస్కూలులలో కృతార్థులై ఇన్ ఫోర్ట్ మిడియేటులో చదువువారి కివ్వబడును.
2. మాసముకు రు 8 ల వంతున ఇంటర్ మిడియేటురెండు సంవత్సరముల కివ్వబడును.
3. అరమైలు పందెము, లాంగుజంపు, 100 గజముల పందెము, క్రీకటుబంతి విసరివైదులు, పేరలలో బాల్ల మీద రెండుతరహా కసరత్తులు, హరిజాంటల్ బాదుమీద రెండుకసరత్తులు మొదలగుఆటలు, దేహపరిశ్రమలయందు నిపుణుని కొనగలడును.
4. ఈపరీక్ష 30-8-24 న (శనివారము) బాపట్లలో జరుగును.
5. పోటీజారుల దరఖాస్తులు మేనేజింగు బ్రష్టి, బాపట్ల బోర్డు హైస్కూలు హెడ్డుమేష్టరువారికి 29-8-24 లో పుగచేరవలెను.

30-7-24 వ-తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో తుంగభద్రానదిలో నౌకపంచమసోదరుడు, పల్నాటిమిడివాస్తవ్యులగు బ్రాహ్మణ వారసులైన శ్రీకామేశ్వరమూర్తిగారిని అస్పృశ్యతానివారణమునకు తగిన ప్రమాణములను కలిగియున్నవని ప్రకటించి యున్నారు.

వెనుకబడియున్న గంజాంజిల్లానుండి సద్భావ ప్రేరితుడై ఈపంచమ విలేజ్కులు ఇల్లు వ్రాయుట మిగుల యానందదాయకము. కాని అస్పృశ్యతామహాత్మకమును నిర్మూలించుట కింకను శాస్త్రజ్ఞులను ప్రాధికారమునా? ఆవతారపురుషుడుగ గాంధీ మహాత్ముడు పండితులవారూ, శ్రద్ధానందస్వామి మున్నగు సనాతనహిందూధర్మపరాయణులు, త్యాగమూర్తులు, అస్పృశ్యతామహాత్ములను మరణహామముజేయు మని వేనోళ్లచాటుచు ఆచరణలో పెట్టుచుండ, శాస్త్రపారావార పారంగతులగు పండితసార్వభౌములు హిందూమహాసంఘమును పేరిట కాశీమహాత్మే త్రేములో సమావేశమై అస్పృశ్యతను తొలగింప వేకగ్రీనముగ తీర్మానించుచుండ, ఇట్టిప్రాధాన్యములను మానవులకు అవకాశమేదీ వారాయణశాస్త్రీగారు రెండు సంస్కరణ కార్యములను నడిపించుటచే దీనినిగూడన విచించునదికాదు. కాని ఇంకొకటి టన్యామే, గాని గాంధీమహాత్ముడు ఈకార్యమున కైకాంగ సుసంఘములన్ని పనిచేయవలెనని తీర్మానించుచుండ, అట్టిసంఘములను విడిచి, కార్యవర్తనావృత్తులగు శాస్త్రీగారిని కోరుట భావ్యముకాదు. అన్నిసంఘముల నుద్ధరింప నొకటి శక్యము కాదు. వారాయణశాస్త్రీగారు నేటికే ఘనకార్యములను విద్యాగంధముకలవారు ఆమోదించుచు వాటికై తమకై సర్వస్వమును ధారపోయి ప్రార్థనాంతులను చున్నారు. అనూయోపిశాచ గ్రంథాలగు కొందరు శాస్త్రీగారి మార్గమునకు కంటకములవలె సాటంకమునచ్చుచుండ, ఆకంటకములను తొలగించుకొని గమనమును సాగించుకొనుటచే వారినిందులకు ప్రార్థింప నవకాశములేదు.

లోకైకబాంధవుడు డ్రగ్ మహాత్ముడు అస్పృశ్యతానివారణమునకు శాస్త్రసాధమునకు ప్రధమసోదరులుగ నెంచితేన్నియో హాభారమును కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులపై నిడినాడు. సర్వశాస్త్రలోచనలు గలిగినది. దేశోద్ధరణమే ప్రధానము. దీనికి మించిన పరమధర్మములేదు. కాంగ్రెసుసభ్యులందరు అస్పృశ్యతానిర్మూలనమునకు బద్ధకంబులై పాటుపడుచున్నారు. ఇందుకు విరుద్ధముగా ప్రవర్తించుసభ్యులు కాంగ్రెసు ద్రోహ అనకతప్పదు.

తుంగభద్రాలో ఫిర్యాదుసంఘమున్నట్లు సుత్రికలవలె తెలియుచున్నది. ఇందులో సభ్యులుగ చుట్టుపల్లెగవారసలను ట్టుకూడ వినుచున్నాము. ఆసభ్యులు బ్రాహ్మణులైయుండుట మరింత సాహాయ్యకారి. కాన ఈసభ్యులద్వారా అస్పృశ్యతను నిర్మూలించ నాపంచమ సోదరులకు సలహా నిచ్చుచున్నాను. ఏసభ్యుడుకూడ మహాత్ముని యాదేశములను తిరస్కరింపజాలడు. అప్పటికికూడ పూర్వచార పరాయణులైన అడ్డుతగిలినచో అచ్చటి సంఘసభ్యుల సాహాయ్యమున మహాత్ముడు పదేరించిన సత్కారము దివ్యాత్ములను విభుక్తముగ ప్రయోగించి ఉద్యమమును విజయవంతముగ సాగించి వెనుకబడియున్న స్థానిక పంచమసోదరుల నుద్ధరించి నహాత్మునిపట్ల భక్తిమావ గోరెను.

స్వగ్రామస్థ పంచమసోదరునినుండి ఇట్టి దీనాలాపములు వచ్చుట, అచ్చటి ఫిర్యాదుసంఘమునకు గొప్పశోకమని చెప్పవలయును. ఇకనైన స్థానికసభ్యులు పంచమోద్ధరణమునకై ప్రయత్నించనిచో కాంగ్రెసునవనవరచినవారగుదురు. కొంతమంది స్థానికపూర్వచార పరాయణులు అడ్డుతుల వచ్చును. తాము ముందుమార్గవర్తకులు కావలెను. అక్కడికి లొంగనిచో వారిని సామోహాయముచే బిప్పింపవలసి వచ్చుచో, అట్టివారికి ప్రమాణభూతులను దేశోద్ధరణ పరాయణులను తీరికగయున్న పండితులను పల్నాటిమిడినుండి రప్పించి కార్యసిద్ధిని సాధవలయును. ఇంకను ఆలస్యముచేసి పంచమసోదరులకు కాంగ్రెసు సంఘములయందు అవిశ్వాసమును జనింపజేయవలసిన స్థానికసభ్యులను ప్రార్థించుచున్నాను. శేజేయు గలహాను అచ్చటికాంగ్రెసుసభ్యులను పంచమ సోదరులును గ్రహించి సఫలపరచెదరుగాక.

టి. వెంకటరావు.

“సర్వెంటు ఆఫ్ యిండియా”

నైజాము బహిష్కరించుట

పూనా, ఆగష్టు 19:— సర్వెంటు ఆఫ్ యిండియా సొసైటీవారి “సర్వెంటు ఆఫ్ యిండియా” అను పత్రికను నైజామురాష్ట్రములోని రాకండ్ల నైజాము బహిష్కరించెను. (అ. వె.)

గుల్బర్గాలో మతకలహములు

నైజాము దొరతనమువారి ప్రకటనము

“మొహరంపండుగలలో 9 వ దినము 11 నతేదీ సోమ వారమునాడు గుల్బర్గాలో హిందువులు షార్వప్పదేవాలయమునుండి స్వామిని ఊరేగింపుతో తీసుకొనివచ్చిరి. ఆ ఊరేగింపు మసీదువద్దకు వచ్చుసరికి మహమ్మదీయులు ఖురానుచదువుచు ప్రార్థనలు చేయుచుండిరి. హిందువులట్లు ఊరేగించగూడదని మహమ్మదీయు లాత్మేపింపగా జిల్లామేజిస్ట్రేటు అచటికి వచ్చి హిందువులు ఊరేగింపును నిలిపివేయవలెనని ఆజ్ఞాపించెను. తాలూకాదారు దగ్గరనుండి ఊరేగింపును మరల గుడికి తీసుకొనిపోయెను. రెండువైపులనుండియు వార్లు పడెను గాని పోలీసువారు గుంపును తరిమివేసిరి.

12 వ తేదీ మంగళవారమునాడు మహమ్మదీయుల ఆలయ ఊరేగింపు షార్వప్పదేవాలయము కడకు వచ్చుసరికి ఆ సమీపమునందలి మేడపైనుండి ఎవరో ఆలయపైనిమూతవిసర్జన మొనరించెనని వివంతిబయలుదేరినది. అందుపైని మహమ్మదీయుల క్రూరహాసేశము కలిగినది. వారు దేవాలయము మొదటిపాకారమును దాటి 150' దూరపాయలు వెలగలగా నులబడుచున్న గుహానిని పగులగొట్టిరి. అంతలో పోలీసువారువచ్చి వారిని తరిమివేసిరి. ఆసమయమునకే హైదరాబాదునుండి పోలీసు డైరెక్టరు, డిప్యూటీ డైరెక్టరుగూడ ననటికివచ్చి ప్రజలను శాంతి పొందింపచేసిరి. దుకాణములను తెరువవలెనని హిందువులకు ప్రాత్యహాపరచిరి. హిందూదేవాలయము ఊరేగింపును మహమ్మదీయులు జరుగనిచ్చినచో దుకాణములను తెరచెదమని గొందువులు తెలుపగా నందులకు పోలీసుఅధికారులు తెలిపిరి గాని చంద్రగ్రహణమువలన 16 వ తేదీ వరకును ఊరేగింపవీలులేదని హిందువులు మరల సానుభవించిరి.

14 న తేదీ గురువారమునాడు ఒక మసీదుగోపురమును వేదికను హిందువులు పగులగొట్టెదన వివంతి బయలుదేరినది. దానిలో మహమ్మదీయులకు తీవ్రముగ సాగ్రహము కలిగినది. చంపి చతువను తెగువతో వేలకొలదిగా మహమ్మదీయులు పోగుపడిరి. పోలీసువారి ప్రయత్నము లన్నియును విఫలమయ్యెను. చాలమంది దేవాలయముకడకే దేవాలయమును చుట్టుపట్టును గృహములను నాశనముచేయ నారంభించిరి. పోలీసు సి.సి.డి. నూపర్నెంటు అజీముల్లాగారు చాలప్రయత్నించి కొంతగుంపును తరిమివేసెను. మహమ్మదీయులు కత్తులను కర్రలను తుపాకులనుగూడ చేబూనియుండిరి. ఆసమయమున నెవరో తుపాకిని కాల్చగా వారుండు అజీముల్లాగారికి తగిననది. అంతట పోలీసు వారు తుపాకులను కాల్చిరి గుంపులో నొకడు చనిపోయెను. 6-7 గంటకి గాయములు తగిలెను. తుపాకులను కాల్చగానే మూక చెదరిపోయెను. వారు కొన్ని దేవాలయములను హుడువేసిరిని తెలిసినది. ఈసంగతి నైజామువారికి తెలియగానే గుల్బర్గాకు ఆర్మికపదాధిపతులను పంపవలెనని శ్రీవా రాజ్ఞాపించిరి. ఆసేన 16 వ తేదీ ఉదయమున చుట్టూరేచెను. రాయచూరునుండియు హైదరాబాదు నుండియు రిజర్వ్ పోలీసుదళములనుగూడ పంపిరి. వినిగూర్చి విచారణ చేయుటకు శ్రీ నైజామువా లొకసంఘమును నియమించిరి. శాంతిలెలొనినదని నైజాము ప్రభుత్వసంఘాధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.

నూపర్నెంటు చనిపోయెను

గుల్బర్గాలో గుండుదెబ్బ దొక్కలో తగులుటవలన వెంటనే ఆజీముల్లాగారు చనిపోయిరి. 16 వ తేదీని అంత్యక్రియలు జరిగినవి. వేలకొలది ప్రజలు శవముతోగూడ వెళ్లిరి. 1919 లో ఆయనకు పోలీసుపతకము (కింగ్స్ మెడలు) నిచ్చిరి. ఆదేవాలయము లింగాయతులకు పూజనీయమగు శరణి క్వేట్యర స్వామినాది. మహమ్మదీయులు 15 దేవాలయములలో విగ్రహములను పగులగొట్టిరి. విక్టోర్యుని రథమును తగులవెట్టుటకు ప్రయత్నించిరి. చంద్రగ్రహణము పట్టిననాడురాత్రి మహమ్మదీయులు మరల విక్టోర్యరథమును ప్రవేశించి లింగమును పగులగొట్టిరి. ఆనాడు పగలు కొన్ని దుకాణములను తగులవెట్టిరి. అని టైముస్ ఆఫ్ యిండియా పత్రికకు మోలాపూరునుండి యొకవిలేఖరి వ్రాసెను. (అ. వె.)

13 వ పాపా దీ జత

9 మందిని అరెస్టుజేసిరి

ఈజత భాయీవెరుకు వెళ్లుచుండగా దారిలో తొమ్మిదిమందిని అరెస్టుజేసిరి. (అ. వె.)

ఇండియామంత్రి సత్యమూర్తిగారు

ఆలివియరుప్రభువు లేఖనుగూర్చిన జాబు

18.6.24 వ తేదీని ఇండియామంత్రి ఆలివియరుప్రభువు సత్యమూర్తిగారి కిలేఖను వ్రాసెను. దానిని ప్రకటించుటకు గూడ ననుమతినొసంగెను.

ఇండియాఆఫీసు చైటుహాలు ఎస్. డబ్ల్యు 1-16.6-1924

సత్యమూర్తిగారు 29.5.24 వ తేదీని మీరువ్రాసిన లేఖ చేరినది. మీ కనేక వందనములు.

నేను మీకు లోగడవ్రాసిన లేఖపైని రహస్యము అనినను వ్రాసియుండలేదు. గాన దానిని మీరు ప్రకటించుటలో దోషమేమియును లేదుగాన నందులకు తమింపవలెనని మీరు నాకు వ్రాయుటనవసరము. అదిగాక దానిలో నేను రహస్యవిషయముల నేమియును వ్రాయలేదు. అనవసరముగ దానిని రూర్చి కొంద రార్కాటుమొనరించిరి గాన యూలై 2 వ తేదీని ప్రభువులసభలో నేనొసంగిన ఉపవాగ్యమువలన ఆకలవరమంతయును తొలగిపోవునని నమ్మెదను. మీకోరిక ప్రకారము ఏప్రిలు 3 వ తేదీని మీరు నాకువ్రాసిన లేఖ నిందుతోపంపితిని.

(అ. వె.) చిత్రింపవలెను. (నం) ఆలివియరు.

వాతావరణ సూచి

1924 ఫలి ఆగస్టునెల 19-వ తేదీ మంగళవారము

జిల్లా ముఖ్య పరమము	గ్రేడ్ 24 X 24 అంతరాలలో అత్యధిక వర్షపాతము		గ్రేడ్ 24 X 24 అంతరాలలో అత్యల్ప వర్షపాతము		గ్రేడ్ 24 X 24 అంతరాలలో సగటు వర్షపాతము	
	గరిష్ఠ	నిమిష	గరిష్ఠ	నిమిష	గరిష్ఠ	నిమిష
గోపాలపురం	90.3	79.0	...	10.86	44.96	...
విశాఖపట్టణము	87.8	79.1	...	5.17	37.09	...
కాకినాడ	93.8	79.1	0.02	9.06	39.09	...
మచిలీపట్టణము	94.9	79.2	...	10.99	41.59	...
కర్నూలు	90.5	76.2	...	4.87	26.01	...
బళ్లారి	96.3	72.7	0.76	8.29	20.51	...
కడప	96.4	71.6	0.01	6.84	31.28	...
నెల్లూరు	96.8	82.1	...	4.22	37.98	...
మద్రాసు	96.5	79.1	0.05	9.86	50.74	...
కడపూరు	97.3	77.6	...	2.90	52.94	...
నీలము	93.4	74.8	...	9.25	39.80	...
కోయంబట్టూరు	86.8	71.1	0.98	20.78	22.29	...
లియూనాపల్లి	95.7	74.8	1.53	5.41	38.16	...
నాగపట్టణము	94.0	77.8	...	1.60	54.98	...
మధుర	96.9	74.0	0.55	6.01	38.58	...
పాంబన్	90.6	78.4	0.41	0.83	37.00	...
తిరునల్వేలి	2.28	28.84	...
తిరువేండ్రము	82.	78.2	0.42	57.16	64.51	...
కొచ్చిన్	83.1	75.7	0.01	114.45	114.51	...
కాళికట్టు	85.2	75.9	...	123.98	117.16	...
మంగళూరు	84.9	73.0	0.18	111.59	125.68	...
బెంగళూరు	81.8	67.8	0.09	12.12	35.87	...
మోకార	69.5	61.6	0.05	121.83	125.46	...
కొడైకనూర్	63.1	51.9	0.87	25.06	62.18	...

సర్కారులు—కాకినాడలో చినుకులుబడినవి. మేఘములు ఒకమోస్తరుగ నున్నవి. కాకినాడలో ఆర్ద్రతకమ్మును పగటివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

చక్కణ—బళ్లారిలో 0.76 వర్షించెను. కడపలో చినుకులుబడినవి. మేఘములు అంతలేలు గలవు. బళ్లారిలో పగటివేడిమి 5 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కర్నూలులో రాత్రి వేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము—చినుకులు మద్రాసులో బడినవనుచున్నారు. మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. నెల్లూరులో పగటి రాత్రి వేడిమి 2 1/2 నుండి 3 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

రాజధాని ఉత్తరపక్షిణ భాగమునందు వృషాతము సాగవచ్చును.

యస్. ఆర్. సామ్రా.

నారావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, మద్రాసు.

ఆంధ్ర పత్రిక

కవచారి

సంఖ్య 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. సహా రూ 1-6-0
దగ్గ కావచారీములందు బలహీనతలను ఏర్పడును.
ఇది ఆనేకవిధములు కైత్యములను ఏర్పడిన దగ్గ. కేశకాలమున
కలెందు దగ్గ. కావచారీముల నూత్న నాళములందు
ఏర్పడుదగ్గ. ఉబ్బునము, తయదగ్గ దగ్గకు నేనిచలవడి
కుండు దగ్గ విధమును బట్టి యుండును.

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి నెల రూ. 0-2-0 డజన్ 1 కి 1-4-0
ఈదంతచూరముతో పండ్లతోముటువలన చిగుళ్లు గట్టిపడును.
చిగుళ్లుండి రక్తము కారకుండును నోటగుర్గంధములేక యుం
డును. పండ్లముత్యములకలె తెల్లగా నుండును.
సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు దగియున్నది.

మందరి లైలము

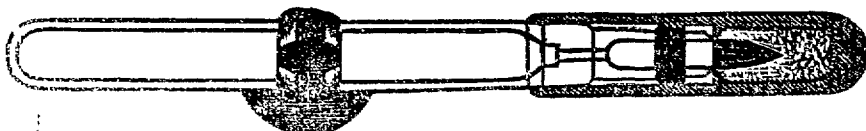
డబ్బీ 1-కి నెల రూ 0 8-0 వి. పి. 0-13-0
ఒక డబ్బీలైలము విడువక రాచిన ముఖమున ఏర్పడు
మొటిమలు మచ్చలుమానును. ముఖము కాంతివారి, నున్న గా
అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి నాచాకు
తేరును. ఈలైలము మంచినువాగన గలిగి మిగడవలె నుండును.

ఆమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబు శెట్టివీడి నుదరాను.

సెల్ ఫోన్ ఫిల్లింగు

"ఆ గేట్"

ఫ్రెంటిస్ పేనా

పాకాటెన్ టెన్ ప్రశంసించునందు, నూతనఫక్కి అని చెప్పదగు ఈ "ఆగేట్" కలము, అమెరికా అప్రోయా, మొద
గు ఖండ్ములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇక్కడీప్రభుడు మన హిందూదేశమునందు కూడ మిక్కిలిమహాగా జనాదరణ
జేందుచున్నది.
సాదారణమయిన "ఆగేట్" కలము
మాచూరగా ఉపయోగించబడు ఉత్కృష్టానికి బదులు "ఆగేట్" గాజుపాళి నుతయోగించుట యద్భుతమగు హా
తానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచియెడల అంబురు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.
ప్రయోగము ది. 1924 నా డిపో. మదరాసు

కా మి ని యా నూ నె

వెంట్రుక లేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు

వెంట్రుకలు దువ్విసపుకు ఉడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఉడక మొదలుపెట్టి పూర్తిగా
పాడగును. అబ్బుకాకుండు

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజ
ములు గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేజాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ
దివ్యోషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును.
ఒకపరీక్షవల్లమీరే తెలియగలదు. మీ శిరోజములు సత్తిశుభ్రపరచును.
బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10 0.

126

వీచిచాక్కిలు ప్రత్యేకము.

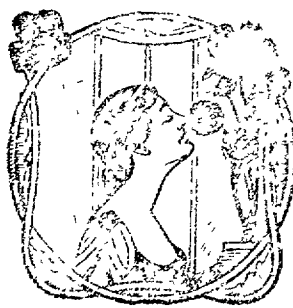
ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిష్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుదు.

1/2 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
1/2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయింప
బడును. లేకున్న నాలువశెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్నామఠీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు.

కౌ టి ల్యు ని అర్థ శాస్త్రము

గ్రంథకర్తలు:—మూడిపూడి వేంకట

రంగయ్య, ఎం. ఎ., ఆకుండి. వేంకటశాస్త్రి

చంద్రిగుప్త చక్రవర్తికి ప్రధానమంత్రియు చాణక్య
దనుకామాంతరముగలిగినట్టియు కాటిల్యునిచే రెండువేల సంవత్స
ములకు పూర్వము వ్రాయబడిన సంస్కృతగ్రంథమునకు సరి
యైన తెనుగు. పరిపాలనవిధానమునుగుఱించి మనభూర్యులు
వ్రాసిన గ్రంథములన్నిటిలో సగ్రగణ్యము. దీనినాధారము చేసికొ
నియే కామందకారులు వారిగ్రంథములరచించి పాశ్చాత్యులు
సహిత మిట్టియుగ్మగ్రంథములేదని హాడియున్నారు. వ్రాసిన
కాలమందలి నునకెములోని రాజ్యము తెల్లు పాలింపబడుచుం
డనో తెలిసికొనగోరువారికిని చారిత్రపర్యై ధకులందరికి నిదియ
మూల్యమైనది. గ్రంథమునువ్రాసినవాడు కౌటిల్యుడేనా కాదా,
గ్రంథకర్తకాలమెద్ది, గ్రంథమందు వర్ణింపబడిన రాజ్యాంగము
యొక్క ప్రధానలక్షణము తెల్వి-అనువిషయములను విమర్శించిన
యహోద్ధాతము చేప్పబడియున్నది. 500 పుటలగ్రంథము. కాటి
కోలైండు. ఖరీదు రూ 4-0-0 మాత్రము.

మామిడిపూడి వేంకటరంగయ్య.

(1463)

నహారానా శాశేడి, విజయనగరం.

లేక, అభ్యుదయపు స్తంభిలయము, కాకినాడ.

Zandu Pharmaceutical Works Ltd., Bombay

జాండు షా ఫార్మశాల లిమిటెడ్
బొంబాయి 38

జాండువారి చవనపాళ

జలుబు, దగ్గు, ఉబ్బునము మొదలగున యెవ
యొమ్ము సంబంధించిన సుస్థ శోగములకును దివ్యో
షధమే ఈ శిరోమున వలి నెత్తురును కుభ్రపరచి చెడిల్లి
పోయిన శరీరశక్తియును బాగుచేసి జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధి
చేయుటయందు దివ్యోషధమైనది
ఎల్లప్పుడూ జలుబు, దగ్గు, జ్వరము మొదలయినవాచేసి
పిడింపబడుచు బక్కచిక్క నశింపుటకైత్యప్రాముఖ్యము.
108-109-23 (14-11-23) న బల్లారినుండి కె.
కేశవరావు బి.ఎ. బి.ఎస్. గా బల్లూ వ్రాసాచున్నారు.
"మీ చర్మపాళవలన నాకధిక మైగుణము కన్పించిల్లి
నది. దయచేసి రైల్వే పాస్సెంజర్స్ కు సరి రెండుసేనా
లను పంపుడు."

వెల 1 పాసు రూ 2-8 0. 1/2 పాసు రూ 1-8-0.

వి. పి. ప్యాకింగు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. కోరువారికి
మాక్యాటలాగు యచింతముగా పంపబడును.
ఎల్లరును నేనింప తగినది. ఒక్కసారి వాడిచూచిన
గుణము తెలియగలదు.

డా మోదర్ అండు కంపెనీ,
43, చైనాబజారులోడ్లు, మద్రాసు.